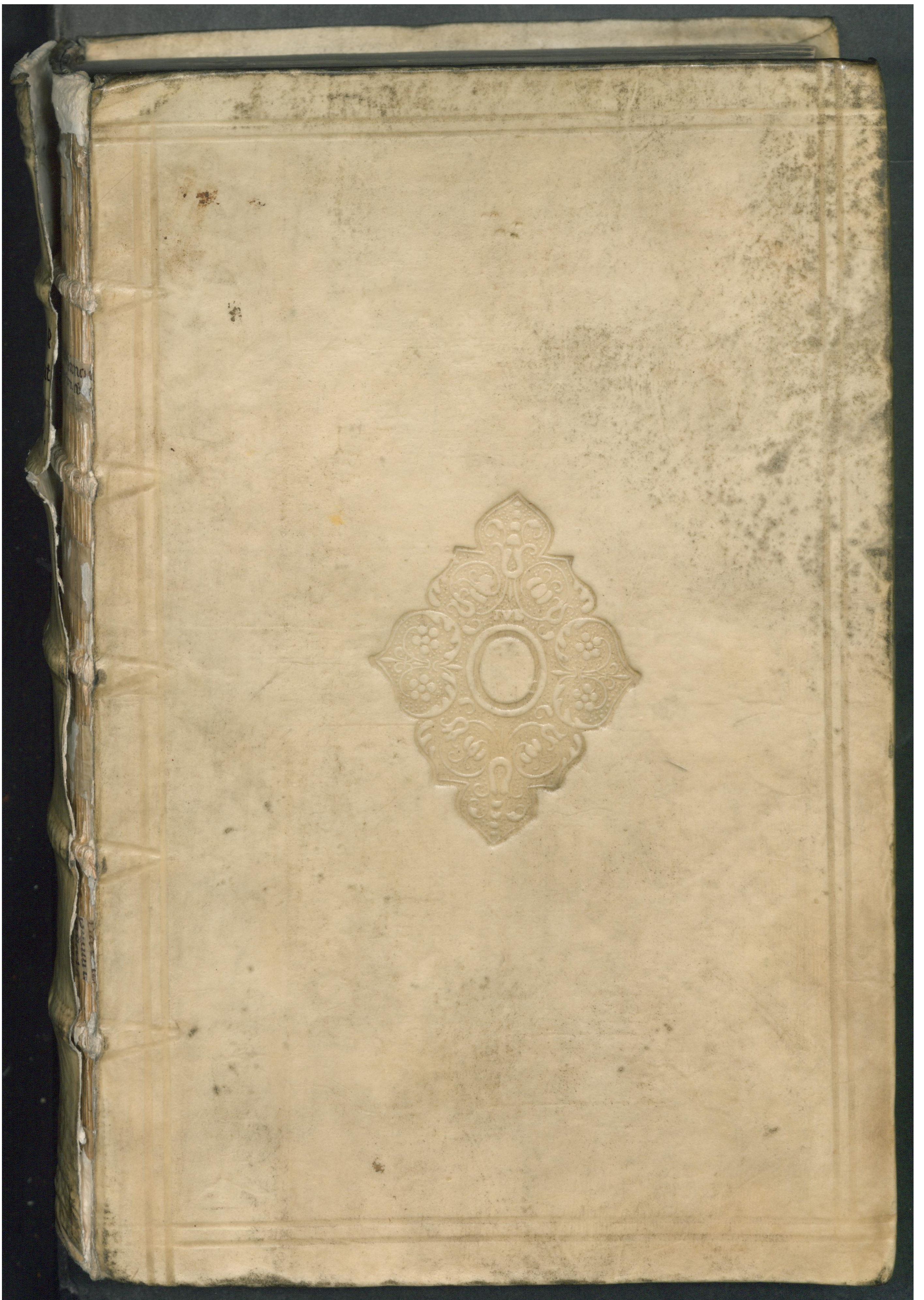
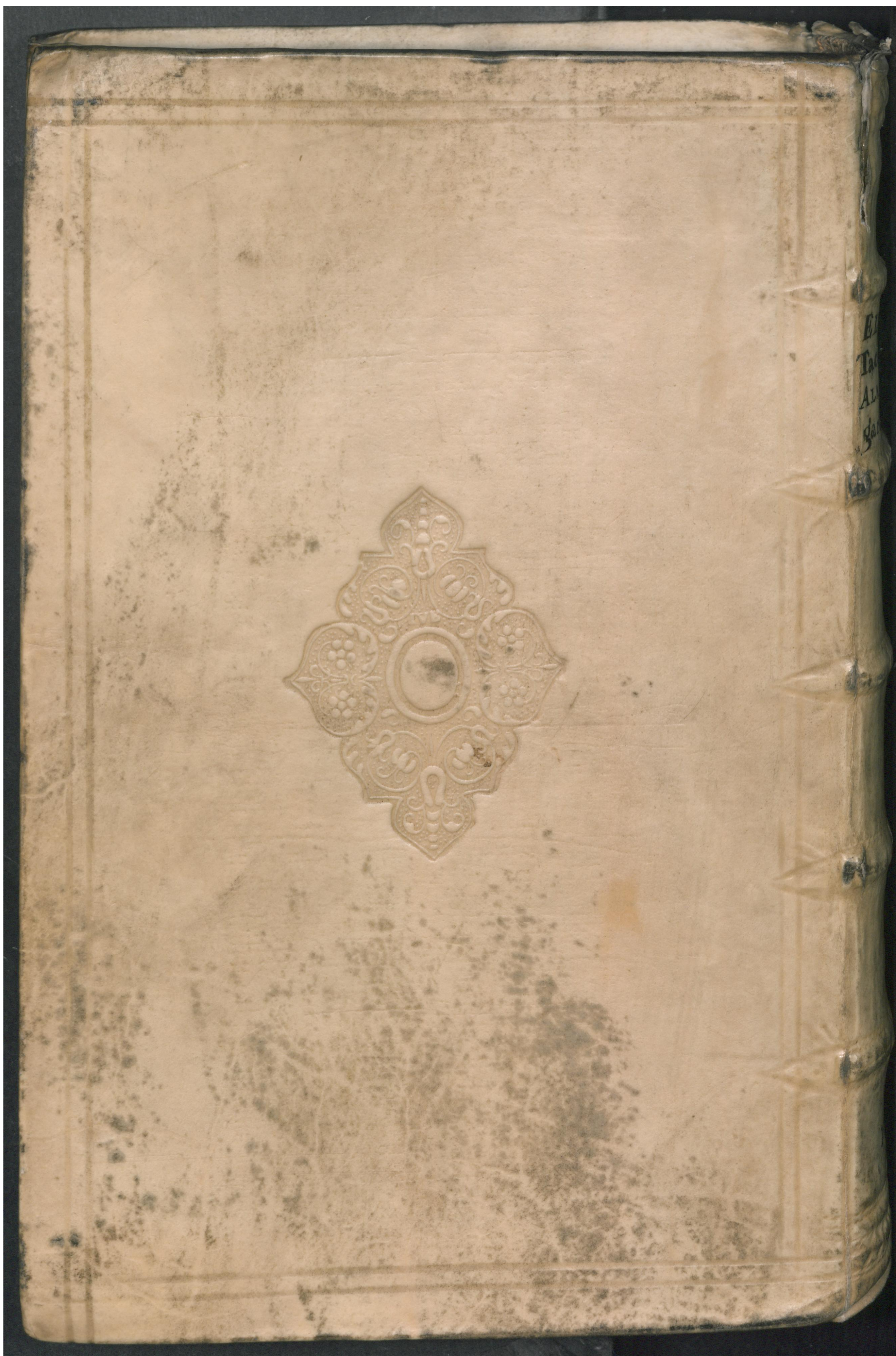

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

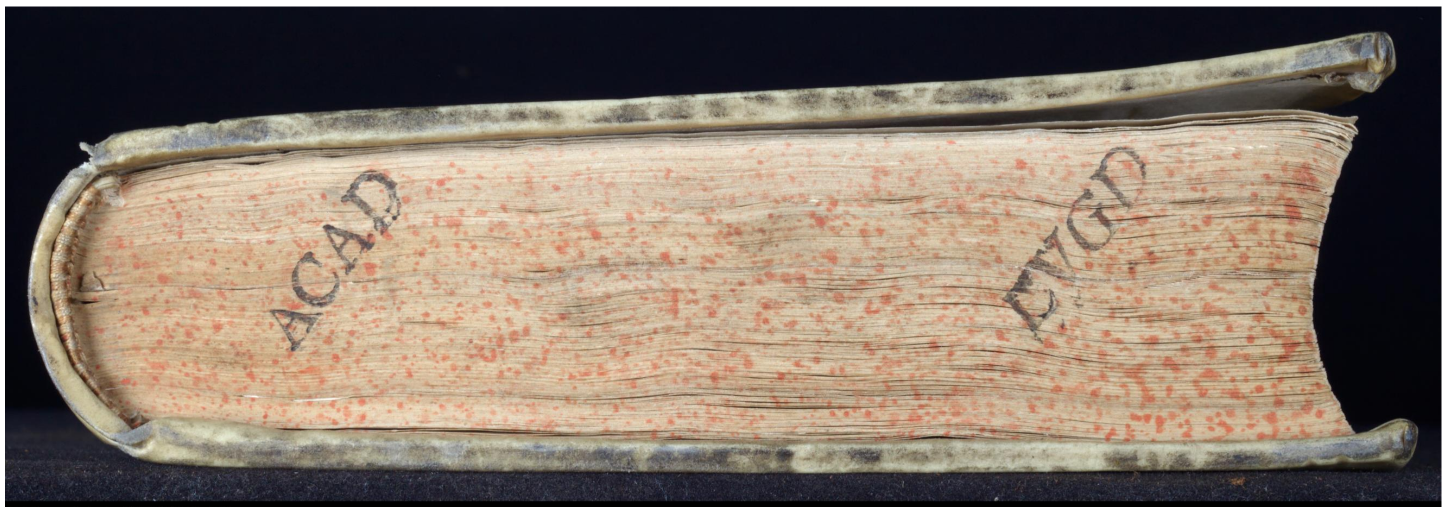
Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

❧OCTAVIVS HORATIANVS Medicus, EVPORISTO. A

NVPERRIME collegę Olympij exhortatione prouocatus, cōfeci nōnullos pręsentaneε libellos, quos uel mediocris fama retinet, sed græco stylo, quam medendi industriam sermone claro hæc natio publicauit. In his igitur uoluminibus non studium teneo gloriæ, neq; eñ eloquentiæ hic opus est, sed laboris. Quippe quia fragilitas humani corporis remedium efflagitat, & celeris beneficij natura consentiente componi. Non omnis enim ualetudo medendi patitur tarditatem. Quapropter amice charissime, quæ ornatui nostri corporis, uel saluti procurandę, custodiendęq; conueniant ordinata remedia, nunc in tuam gratiam nostro sermone digessi, non sine famæ lucro, ut arbitror. Ipsum enim in utroq; genere Opus, plures testes habebit quam iudices.

❧OCTAVII HORATIANI, in Primum Operis sui librum, qui LOGICVS dicitur, ad EVPORISTVM PRAEFATIO.

SI MEDICINA MINVS ERVDITI B ac rustici hominis, natura tantū imbuti, non etiam philosophia occupati essent, leuioribus ægritudinum incommodis uexaremur, & faciliora remedia caperentur. Sed hæc uia ab illis omissa est, quibus eloquentię studiosis, scribendi ac disputandi gloria maior fuit. Nam scire uelim, qui fieri possit, ut cum quid rectum, aut contrarium, quid salubre, aut incōmodum sit, huiusce artis professores inter se dissentiant, diuersorumq; sentētias singuli seruare conentur, iactetur æger magna tempestate morbi: tunc nostri collegij caterua concurrit, tunc nos pereuntis admiratio possidet: nec cōmunis naturę conditio conuenit, sed tanquā in circo & agone, alius eloquentia, alius disputando, alius destruendo, quisq; inanem gloriam captat. Interea dum hi inter se luctantur, atq; æger sic casui proprio datus, nonne uidetur natura ipsa rerū hæc dicere, O frustra occupatū mortaliū genus: occiditur ęger, non moritur, et mihi fragilitas imputatur? Sunt infiniti morbi, sed desunt remedia? Latent in fruticibus uenena, sed non germinant salutis officia? Absit hoc. Nescio quæ perturbat rerum disputatio, atq; iste loquacitatis uanus amor. Hæc ego saluti mortalium remedia nō dedi, sed magna semina, ac frugum, herbarumq; potestates, et quicquid propter homines genui, hæc dixi. Nō ut tibi amice, error noster sit charior, quia de ægrotis certandi studium, & infructuosa uerba deferimus. Hinc est, ꝙ ego huiuscemodi opus aggressus sum, ut facilioribus, potiusq; naturalibus medicemur remedijs: ut disputatione garrula careat Medicina, ꝙ iactanti oratione miseros & afflictos teneamus: hoc est, euporistis, suc

In medicos argutulos & scholasticos.

WELLCOME LIBRARY INSTITUTE

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C cis, tritico, farina, & hordeo, herbisqꝫ uarijs, uel metallis, & ſimilibus cæteris, quibus manifeſta remedia natura ſignauit. Neqꝫ enim quum ęgrotus quiſpiam afficitur, adhibendus eſt Pontus, aut interioris Arabiæ oſtrea, uel caſtores, uel reliquæ fruges, quas orbis longinquus familiares habet. Ideo Medicinam etiam in uilibus herbis, parens natura diſpoſuit: ut nullo bello, uel tempore medendi deſit officium: quum ubiqꝫ poſſit eſſe remedium. Hoc igitur uolumine bonam hominis ualetudinem expediui, & ut aiunt, ruſticis curationibus firmatã, in uulgus expoſui. In quo gratior eſt ægris Medicina, quam celeritas ac facilitas famulatur officij. Qua de re eſt nobis de Capite, tanquã ἐξάρχω, ad reliquam curam corporis deſcendendum, In quo quanto precioſior eſt ſanitas, tanto eſt moleſtior ægritudo. Si quis igitur in ſene, & quantulęcunqꝫ ſcientię medico, hanc ſimplicẽ curationis uiam, illaboratamqꝫ miratur, nouerit me in utroqꝫ genere facere, quam docere potius elegiſse.

In hunc fere modum de ſcientia Medicinæ Cor. Celſus diſſerit in pręfatione operis ſui.

De infectionibus CAPILLORVM. Caput I.

AD DENIGRATIONEM Capillorum. Spumæ argenti, terrę cimoleę, calcis uiuę, ſing. ſemiuncia, trita cum aqua. Identidem conteri facies uſqꝫ in pinguedinem mellis, & capillos linies. Linimentum uero cum ſiccare cœperit, loca fricando diſcuties, & lauabis ex puſca in qua terram cimoliam tritam cõmiſcueris. Ne autẽ uſtio D nem incurras, procura frequenter, ut quũ lauare cœperis, loca ipſa oleo roſeo irrigentur. Ferri purgationẽ, & raſuram plumbi uncias ſenas, in ſextarijs tribus aceti uiſcidi coques, ut ad medietatem coctura perueniat. De hac coctione frequenter loca lauabis, et oleo anethino continges. Ciconiarum oua in uas plumbeum adijcies, & agitabis: ex hoc capillos unges. Cum uero linimento ſiccauerint, ex aqua in qua betæ decoctę fuerint tepida, delauabis. Aliud. Capparis radicem confringes, & tribus diebus in lacte infundis aſinæ: poſt uero coques molli uapore, uſqꝫ in mediam partem, & frequenter loca confrices. Fungos arboris nucis cõburi facies, ut carbo fiant: poſtea uero teras, mixto oleo quoad libuerit. Hoc utaris unguento diurno, ut ulterius albi non naſcantur. Betarum rubearum cum radicibus ſuis libram. I. teras cum amoniaci ſalis uncijs II. & admiſces olei cedrini uncias. III. ut confectio ſiccari nõ poſsit: & uteris. Flauos uero Capillos ſi facere uelis, lupinos amaros in aqua per dies. XII. infundes: & poſtea ex hac aquã in balneis caput aſſidue lauabis. Alumen, quo infectores utuntur, cum aqua conteris, & capillos ex his infundito: quod permanere facies diebus tribus: poſtea lauabis ex aqua in qua nitrum reſolueris. Sane ſi tibi multum rubri uiſi fuerint, ex ea aqua lauabis in qua cimoliam terram reſolueris. Si candidare aũt uelis, hyrundinum ſtercus, cum felle taurino contrita, loca continges frequentius. Sed hæc ſuperflue nos ordinare, certiſſimum eſt. Cæterũ albi

Ne crines albeſcant.

Ad Capillos flauos.

Abli capilli.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

prohibendi sunt potius quam procurandi. Sane si crispare intẽdis, Asphodeli radices in uino teris, & ex hoc frequenter infundis. A

¶ De CAPILLIS cadentibus. Caput II.

INSTRVAM etiam de Capillis cadentibus, qui aut longa ægritudine, aut abundantia uaporis cadentes, ante senilem ætatem nudare caput consueuerunt. Ordinamus itaque confectionis genus, quo non solum cadentes retineri, possideriue possint, sed etiam forte qui ceciderint, reparentur. Accipies quamplurimas Napas, & in uase fictili clausas incendes: & postea cum oleo conteres, & caput illinies: sane sollicitus, ne frontem tangas, ob tumores emergẽtes: licet falso tumore terrearis. Melanthion super carbones cum torrueris, teres, & cribrabis, & cum aqua commixto, caput illinies. Hoc & alios innasci faciet quammaxime. Si supercilia curare uelis, Ladanum cum uino teri facies, & oleum myrteum admiscebis, & uteris ut pinguissimo liniamento. Nuces uirides immaturas quassabis, & eas in oleo fremiali infundes, & aluminis humecti tertiam partem, & in uase fictili nouo repones diebus. 20. in subdiuali: & post uteris unguento probato Nigræ myrti folior ũuncia. I. gallarum quassatarum unc. II. similiter in oleo infundis ut supra, & uteris. Hoc etiam supercilijs utile est quod Græci τριχίασις appellant, Herbam Peristereon cum radicibus suis siccatas teris, & cribras, & oleo cõmisces, et uteris. De experimentis. Adeps ursinus, cum ladano & adiantho subactus, illitusque, capillos effluere non patitur. Et sandaraca cum aceto contrita, idem facit. Capita muscarum cum melle contrita, par beneficium faciunt in continendo capillo, ut capilli etiam post combustionẽ exeant, si fieri uelis. Ficus folia sicca tundis, & cribrellas, et ex eo puluere loca confricas, aut cum aqua dulci decocta proderunt. Alcyonij radices combures, & teris similiter, & præuaporatis locis asperges. Sed quoniã aliquando supercilia, uitio imminentis elephantiæ, aut siccitate nimia corporis cadunt, ut in capite sæpe contingit, hi sic constringendi erunt. Cedrinũ militrum combures, & eius nidoris pulverem colligis. Vnde hoc supercilia tangere debebis.

Vt crines crescant.

Ad Supercilia.

B

Ne Capilli cadant.

Contra Superciliorum casum.

¶ De crementis Capillorum. Caput III.

ALIVD generaliter omnibus ad capillorum crementa. Polytrichi herbæ radices pondo duo, flores eius pondo. II. cedrini olei pondo. III. oua gallinarũ. X. olei hispani pondo. XXX. gallarum pondo. III. Radices herbarum in aqua infundes, Flores uero supradictos in sole siccare facies, Oleum uero utrũque in uas mundũ mittis cum ouis, & cæteris speciebus, & agitas quamdiu, ueluti calefactum proprium odorem exhalet, & similiter quotidie agitas diebus octo. Postea uteris unguento. Attamen gallico sapone caput lauabis. Aliqui uero consultius agentes, post capitis loturã hac usi sunt unctione. Olei cedrini pon

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C do.II.uini libra,ouis.III. Nardini olei pondo.V.commiſcebis.His omnibus mixtis,& agitatis.

¶ Ad defectionem CAPILLorum,quibus ægritudine prolixa carere ſæpe contingit. Cap. IIII.

CORIANDRI ſeminis uncias.II. cymini anatolici uncia.I. herbæ periſterei uncia.I. Omnia infundes in olei myrtei,& uini cretici ſextarijs.II. Et poſt tertiũ diem molli uapore coques uſq; dum materia conſumat̃,et ita uteris. Adipis urſini uncias.II.ueretri aſini combuſti uncias.II. polytrichi unciã.I. polygoni uncias.IIII.myrtei olei pondo II.Omnia tuſa,& cribellata,cõmiſces,& uteris pſilotro. Capillos locis proprijs defugabis, ſi ueſpertilionũ cerebra lacte muliebri contrita cõmiſceas,& adhibeas. Aut ſi marrubij ſucco lac aſinæ cõmiſceas,& ſimiliter loca contingas. Hoc & tunni piſcis fel,ladani lachryma cõmixtũ facit.Et ſi leporis ſanguine recẽti loca cõtingas. Sandaraca,& hyoſcyami ſucco æquis ponderibus mixtis, loca continges, & capilli cadent, nunq; ulterius exituri.Cicutæ herbę ſuccũ cum aqua diligenter contritum,euulſis ex oculis pilis,adhibeo dieb. tribus,& ulterius non naſcentur. Cimicis ſanguine q̃maxime mulieribus loca cõtinges. Veſpertiliones q̃plures uiuos accipias, & eos in uas cũ cedria infundas, quãdiu illo tẽpore putrefieri poſſint,& ex eo loca contingas quæ a capillis ſemper immunia eſſe uolueris. Agreſtis urticæ ſemine cum oleo contrito,loca contingе.Pini arboris comas accipies,& cum melle conteres,& repones.Cum uero uti uelle cœperis,loca confricabis.

Ad caſum Capillorum.

¶ De PEDICVLOSIS Caput. IIII.

D STAPHIS Agriæ uncijs.II.ſandaracæ unc.I. cum oleo,& aceto poſtq; contriueris, omne corpus perungendũ eſt. Sic gæraſteros, & nitrum,& oleum facit.Folia tamariſci in aqua bullianť,& ex ea decoctiõe fricenť. Et aliud. Poſtq; capillos abſtuleris,aut melle,aut cedria loca continge.Lupinos amaros in aqua infundes per plenũ diem: alia uero ſequenti coqui facias, & ex ea decoctione loca frequẽtius delauabis. Hoc pyretri,& gallarũ puluis ex æquo cõmixtus, in balneis adhibitus, facit. Poſt hunc uero puluerem,ſucco betarum loca lauabis. Staphiſagriam tundes,& oui album admiſcebis,& cõmixtione loca fricabis.

¶ De ACORIS. Caput V.

Acoræ. ACORAS, papillas dicimus, quæ per cauernas breuiſſimas humorẽ pinguiſſimũ mittunt. Hæ frequẽter in capite,uel facie, & cęteris mẽbris emergunt.Quibus & cęterę papillę ſunt ſimiles, quas

Cerionеs. Cerionеs appellamus.Sed & diſtant: ꝙ Cerionеs plures cauernas egeſtionis habent, & humorẽ multo pinguiorẽ emittunt:Acora aũt unam cauernã habet,& humorẽ egerit aquatiorẽ. Eſt nãq; utriſq; cauſſa una, uitiorꝝ naſcendi neceſſitas. Quæ cum ſe plenã mõſtrauerint,ordine tali curandę erunt.Primo purgatione totius corporis uti cõueniet:ut origo

quæ hæc effecerat, egerat: Purgatione inq; tali. Scāmoniam, aloe, colo- A
cynthida æquis ponderibus contritas, succo cauliculorū temperamus,
& catapotia in modū erui grani conficimus. De quibus erit nobis ple-
na datio grana. VII. Secundę. V. & ut se ratio ætatis, & caussæ qualitas
attulerit. Incipientibus uero caussis, etiā sola unguentorū frequenter be
neficia suffecerunt. Terra cymolia cum aceto contrita, seu creta argen-
taria similiter. Sic pompholix cum aceto adhibetur: sic spuma argenti:
sic chartę cōbustę cinis cum aceto medebitur. Quibus uero hæc ulu-
neratio obuenerit cum dolore, Primo ex aqua calida fouendi sunt, in
qua decocta sint aut rubus, aut sparagi radix, aut * saluiæ folia. Hoc & Alias * salicis
lenticula cocta, & cum melle contrita curare consueuit. Ante tamen la-
uanda loca erunt succo betarū mixtis fęnigreci pollinibus. Pini cor-
ticis combusti cinis mixtus cerotario, & oleo roseo adhibetur. Sic et ca-
dmia, sic & cerussa, sic & spuma argenti adhibetur in balneis. Certū est
namq;, in fœminis cauendam esse aceti adhibitionē. Vnde magis eis ui
no omnia medicamenta tēperanda erunt. Item nitrū combustum uino
stiptico extinguis, & contritū in balneis adhibebis. Similiter & miroba Apollonij ex
lanū oleo coniungas. Quod apud Apolloniū probatum esse cognoui- perimentum.
mus. Aliud. Olei rosei, uel myrtei unciā mittes in mortariū plumbe-
um. Accipies etiā pistillum eiusdem metalli, & teris quādiu oleum pin B
guescat & nigrefiat. Item in aliud mortariū cuiuslibet metalli, mittes spu
mæ argenti libram unā, tantundē ex cerussa, & eorum puluerem com-
bures cum oleo supradicto. Ex hoc omnes acoras ubi fuerint linimēto
curabis. Hoc medicamentum & in papulis, & in pudendis ragadijs, uel
cōdilomatibus, quæ semper pro loci natura acrioribus medicaminibus
cōmouentur etiam prodest. Apud aliquos hoc genus medicamenti Ri Ricotia.
cotia appellatur. Aliud Rutatum. Spumę argenti ÷ VIII. rutæ uiri-
dis foliorum ÷ V. olei myrtei ÷ VIII. acori libram unam, misces o-
mnia contrita diligenter, & loca fricando curabis. Prius succo betarum
similiter ut superius, loca lauanda sunt. Cerussę ÷ III. spumę argenti ÷
II. olei myrtei. IIII. sulphuris uiui ÷ I. soluta cōmisces, & simili modo
uteris non solum hoc capiti, uel quoquo loco emergentibus exanthe-
matibus prodest. Apollonij iudicio comprobatum.

De ALOPETIOSIS. Caput VI.

CONTINGIT dupliciter passio cadentium Capillorū: ut
aliquando defectu quodam cadant, & nudando partem capi-
tis turpent: & aliquoties, ut illis ueluti uulnerū horridus plærūq; uisus
occurrat. Ergo defectus ut prius diximus, quū contigerit, caluiciem fa-
cit. At fœditas illa, nexo uulpini uulneris similitudinē quandā exhibet:
deinde etiā serpentis squāmosi superficiem mētitur. Vtrūq; genus pas-
sionis fœditatem exhibet capillorū. Sane hæc passio cōparanda est fru-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C ctibus ex malis succis terræ nascentibus. Hinc caussa aliquando esse poterit, qualitas nutrimenti: & si forte sterilis terra fuerit, fructus cum raritate degenerat: sin uero humor corruptus, etiam fruges degenerant. Ad hanc ergo formam, etiam in Capillorum uitijs debemus aduertere. Talis enim erit eorum positio, qualem qualitas ostenderit capitis. Est ergo utriusque accedentibus uitijs, manifesta & æqualis origo nascendi, unde simili curatione iuuari debebunt, licet diuersa cognomenta sortita sint pro sui accidentis qualitate: ut Alopetia ex cognomento uulpium, ὀφίασις, ex serpentium squammis cognomentũ accæperit. Est namq; huius passionis distantia, quæ profecto ex humorum colore originem caussarum attestatur: ut aliquando rubra, aliquando etiam nigra uideatur. Purgantur adeo proprijs purgationibus suis. Nam suadeo propriam totius corporis curam & diligentiam decernendam, quoad ulterius acerbi & corrupti humoris pertinaciam, per inferiora depositam, a capitis hactenus inquietudine deuocemus. Sũt itaq;, si de flegmate caussa uel origo peruenerit, apoflegmatismi adhibendi tales. Pyretrum, & staphisagria, cum granis mastiches, æqualibus ponderibus mixta, & contusa adhibeantur, & sales cum pulegio cõtriti similiter, & cum oxymelle mixti sint, ut diutius teneantur. Ergo quoniã singula accidentia proprijs suis purgationibus liberãtur, superaddo purgationis genus, quod in commune sine alterius humoris præiudicio operetur: quo omne corpus diuersis humoribus infestatum releuari possit. Colocynthidos interiorum ∸ I. aloes ∸ I. scammoniæ ∸ I. absinthij ∸ I. omnibus contritis & mixtis cum succo cytoniorum catapotia conficimus, quæ pro qualitate corporis atq; caussarum adhibeo. Accipi autem debebunt, si breui accidit in modum lentis, aut. VII. aut. IX. aut certe. XI. Si autem in anu, aut homine uetusto fuerit, maior cura exigitur, unde cum aqua calida competẽti, intermissis etiam diebus dabo quod post ordinabitur.

[margin: Alopetia. ὀφίασις] *[margin: Apoflegmatismi.]* D

Post beneficia itaq; harum purgationũ, quæ toto corpori prodesse prius potuerãt, etiam particulis, hæc sunt adiutoria socianda. Euforbium tritum cum oleo pro linimento adhibemus, aut oleum solum laurinum, aut nasturtij semen cum oleo, aut sulphur uiuum cum nitro combustum, æquis ponderibus cum aceto, aut erucę semine cum oleo, aut ursinis adipibus tantummodo confrixẽtur. Similiter etiam alcyonium combustum cum aceto, uel cedria, operabitur. Hoc etiam murium fimus cũ aceto, hoc amygdala amara, hoc cepe tritũ cum oleo, hoc raphani cortex cũ melle contrita facit. Nam etiam ferri purgatio cum aceto, uel hordeum combustum cum muriũ fimo, & aceto siccare potest. Omnes confectiones quę mediocriter calefacere possunt, mediocribus & delicatioribus corporibus adhibendæ sunt. Prius ergo loca linteolo usq; ad ruborem, ante curam confricentur mediocriter, ne uulnerẽtur. Quæ si uulnerabunt̃, oleo roseo, uel adipibus anserinis recuranda erũt.

A

¶ De AVRIVM caussatione. Caput VII.

AVRIVM dolor uarijs frequenter ex incommodis excitatur. Nam & frigora, & lauacrum importunũ, & quassatio eiusdem cauernæ, uel sordium conspiratio, aut altior nerui tactus, aut si per longam ægritudinem humor uitiosus illic aggregatur, æque molestiam auribus faciunt. Si de frigoribus etiã dolẽtibus emerserit, in oleo cepas coqui facias tepido, aut piper tritũ cum oleo, similiter & rutaceum. Sic etiam laurinũ curat. Si de humore balnearum aures fuerint inquietatæ, oleum tepidum infundito, & postea lana mollito. Sed & ceparum succum, cum anserinis adipibus mixtũ: similiter initio, & oui alborem cum lacte mulieris. Et si dolor innatus fuerit, basilicon in nardino oleo solutum adhibeo, & castoreum cum lacte muliebri similiter. Vtile est interea, ut spongia molli uaporetur ex aquis calasticis: & post lana detergatur. Sane si cum illa indignatione doloris etiã deriuatio fuerit saniosa, alumen melle & oleo resolutum infundito. Et galbanum in oleo similiter resolutum inijcito. Ventositas uero si interclusa erit, aphronitris in aceto resolutis excluditur. Hoc & draconteæ herbæ succus, & centaureę facit. Si uero sonare aures cœperint, oxyrhodone tepido curandę erunt. Si autem idem ex ęgritudine sonitus obuenerit, ex aqua primo uaporibus aures in qua absinthium ponticum coques, & continuo oxyrhodonem infundis, aut raphanorum succum cum oleo, aut hellebori nigri puluerẽ cum aceto, aut solum acetum tepidum cum melle commixtum; aut porri succum cum lacte muliebri, & oleo roseo, aut amygdala amara cum aceto & oleo. Hoc & cepæ, & allium cum adipibus, uel porci felle infusum remedium procurabit. Si uulneratæ aures fuerint, glaucium, cum aceto contritum infunde. Si tamen dolor non maior fiat, uel etiam humor, lamina ferri purgati cum aceto trita iuuat. Si audire tardius cœperint, quod difficile nouimus purgari posse, puluerem nitri marini contriti commisce, & antea caput purgabis. Deinde uentrem purgatione procurabis. Auribus uero absinthij herbę decoctionem tepefactam infunde. Lauri quoq; folia, & betarum cocta superpone. Aliquando nitrum in pusca resolutum infundimus, aut bouis, uel tauri, aut caprarũ, siue porcorum fel, cum oleo roseo, uel rhaphanorũ succo, similiter tepefactũ profuit. Quibus uermes innati fuerint, bouillas carnes in carbonibus superpone, aut humorem ex hinc manantẽ collige, quem auribus tepidum frequenter infundes.

Ex frigore.

Ex balneo inordinato.

Innatus dolor aurium.

Sanie fluẽtes.

Ventositas aurium.

Ex ægritudine.

B

Aures uulneratæ.

Vermes in auribus.

¶ De PAROTIDIS. Caput VIII.

TVMORES repẽtinos sub auribus innatos, Parotidas uocamus: quas aliquando ex ægritudine, aliquando etiã spontanee apparuisse cognouimus. Easdem frequenter per initia mollientes spongia in puscula infusa compescimus, assidue cõmotando. Quæ uero ex ægritudine emergũt, ęque per initia, cucurbita mediocri imposita, ad su

Parotidæ.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C perficiẽ prouocãdæ sunt. Si uero cũ grauiori augmẽto minaces accesse-rint, tũc neq; cucurbitę, neq; similia adiutoria quę ex altitudine aliqd e-uocare possint, adhibenda sunt. Frequẽter eñ ex doloris acerbitate, fe-bres, et uigiliæ ꝓcuratę, eliminatis uiribus uitę periculũ intulerũt. Para-goricis uero ijsdem adiutorijs, sic morigerandũ erit, ut ex pane mundo, infuso, contritoq; cataplasmentur: quod frequentius mutari debet. Si-militer etiam de tritici pollinibus faciendum est sic de hordei, superad-ditis tamen porcorũ adipibus. Sic oryza mutata cum butyro. Si aũt ijs adhibitis quæ mitigare consueuerunt, locis iam maturatis sanies ap-paruerit manifesta (quod ille ait) continuo culpã ferro compesce. Post uero resecatis caussis, uulneribus solenni diligentia seruiemus, curatio-nibus tamen euacuaturis, & extenuantibus. Ad hoc maxime etiã tunc medicinæ incumbat industria: ut frequentibus etiam fomẽtationibus, doloris illis penitus inquietudo quiescat. Sunt autẽ adiutoria hæc, quæ post doloris impetus adhibenda sunt. Arnoglossã cõtrita, cum salibus, aut lapatij radicibus in uino decoctis, & rutę folia uiridia, trita, ac mixta cum cerotario, & oleo roseo temperata, & sulphur uiuũ cum cymolia, æquis ponderibus, iuncta axungia. Sic fici pingues decocti & contriti, similiter caussas latentes euocauerũt, quibus in principio hæc adhiben da sunt adiutoria, qñ per saniem digestionẽ uolumus ꝓcurari, post fo-

D mentũ aquarꝫ calasticarũ ex seminibus lini, uel fęnogreci, et hordei pol linibus cũ mellicrato facto cataplasmate seruiemus. Sũt nãq; adiutoria quæ & euocare, & ad maturitatẽ cogere parotidas uel apostemata uale ant. Hordei farina cũ mellicrato, aliqñ etiã cum aqua marina, & oleo ro seo temperatũ cataplasma adhibetˀ. Et fici similiter pĩgues, in muria, uel in aqua marina decocti, & contriti imponunẗ. Et betæ coctæ in aqua, & contritæ similiter temperanẗ, & agrestis cucumeris radix, in mellicrato cocta & contrita adhibeẗ. Aliud de exprimentis. Rutã, & hyssopum teris ęquis ponderibus: & ficus siccos contusos sub duplo pondere cõ-misces, mellis quippiã adijciendo, idipsum operabiẗ, ut apostema ex in terioribus ad maturitatẽ procureẗ. Aliud. Capparis corticẽ in aqua elixa, et cũ uino cõmisces, & cataplasma facis. Aliud. Irios illyricę pul uerẽ, cum hordei farina in mellicrato coques, & uteris. Aliud. Guttã ammoniacã teres, & similiter cũ farina hordei in aqua cocta adhibebis. Hoc & alumen, scissum, contusum, cum hordei farina faciet.

Vergilius.

Maturatiua.

¶ De FVRVNCVLIS. Caput IX.

Cura Furunculorum.

SVLPHVR uiuũ, tusum, cum resina terebinthina misces, & in lineo lintheolo inductũ imponis, aut uuam passam enucleatã tun dis, & mediã quantitatẽ salis ĩmisces, & uteris. Similiter ut facilius erum pant, soli adipes caprini, uel bubuli colati efficiunt. Origanũ uero, myr rha, & sal simul tusa, & cõmixta cum aqua, continuo ad maturitatẽ per-ducunt. Et caricę contusæ cum resina. Deinde cũ hijs adiutorijs adhi-

bitis collectiones maturatæ eruperint, uulneribus medeberis his medi- A
camentis, quæ solennis edocuit consuetudo. Sin uero magno flegmate superueniente, solui non potuerit Furunculus, uel Parotida, sed callositate permanente, chœradas fecerit, ad duriores chœradas, alia disputatione, pro sui difficultate, curã & operam adhibebimus. Chœradas quas frequẽter in collo, uel sub mẽto, uel sub ascellis nasci nouimus, hac cura uisitamus, qua duricies indigestibiles soluere possimus: ut præeuntibus catholicis adiutorijs, quę & capitis reuma constringere, et corpus reliquũ catharticis purgare possint, sic easdẽ soluere ualeamus. Lenticulã coctam in aceto tritã, imponere perseueremus. Vtamur etiã caprificis in aqua decoctis, & cõtritis. Similiter etiã lupini in aceto cocti faciunt. Hoc fici folia in aqua cocta, & trita sicut cataplasma. Hoc asphodeli radices in uino tinctę. Scylla quoq;, si contrita in uicem cataplasmatis imponatur, quatuor diebus permanẽs continuis, duricias soluit. Et erui puluis, cũ aceto, & cyminũ conterit, & similiter operat. Imaturas uero, & in tarda duricie permanẽtes, per prassij uiridis folia, porcinos, aut bubulos adipes, rutam æque uiridem, simul oĩa contũdi, et inmisci suadeo, ut in lintheolo locis maturandis adhibeat. Hoc etiã sordes de parietibus palestræ collectæ, in panno inductæ faciũt. Hoc calcis flos, cerotario mixtus, facit. Hoc lapis molaris tusus, & resinæ cõmixtus. Sic puluis ammoniaci, et manna thuris cũ resina cõmixtus terebĩthina, saniem maturius procurabit. Sic sandaracæ puluerẽ, cum adipibus miscentes B
adhibemus, aut calcem uiuã cum adipibus similiter. Q. si tibi durum emplastrũ uisum fuerit, oleum competens misceamus, ut temperari bene possit. Sic puluis etiã pumicis, & asphodeli radices coctæ, uel crudæ, cum hordei pollinibus, ut cataplasma adhibendæ erunt, aut hyoscyami folia cum oxymelle, corrumpunt interea, uel putrefaciunt chæradas. Si allium tritũ cum cataplasmate, seminibus mixtũ coquas, & perseuerare permittas diebus quinq;, hoc de expertis habemus. Aut si chamęleontis herbæ radicibus tusis, puluerem locis asperis, aut si betas coctas cum oleo contritas imposueris. Aliqui etiã unctionibus perseuerantes, chœradas frequẽter fugarunt, sic ut cineribus aut uitium, aut ficis cum oleo mixtis ungerent. Sed & ferri, uel ęraminis purgamẽta, contrita cum oleo, similiter & stercus bubulum, aut asini combustum, & cum oleo mixtum, cõmodius adhibetur. Et origani puluis cõtritus cum aceto idem facit. Hoc hyssopi, hoc thymi, uel absynthij, uel centaureę, uel abrotani, chamelęæ, aut singulę, aut certę coniunctæ, & mixtæ cum aceto, perficiunt. Iuuant sane, ut superius memorauimus, ad hæc implenda, etiam totius corporis catholica beneficia. Nam & ciborum continentia, & potionis, exercitia quoq;, & lauacrorum diligentię, & uomitus, uel purgatiões, capillorum releuatio, sanguis de naribus prouocatus, hæc omnia chœradas duras, & difficiles, & in cura positas, adiuuerunt.

Chœradarum cura.

C ¶ De OCVLORVM caussis. Caput X.

OMNES particulæ corporis, proprijs indigent curationibus. Oculi aũt curationes multæ, magnæq; sunt. Hij nanq; quum primo leuiter, seu uapore, seu frigore, uel cæteris qbusuis originibus fuerint attentati, frequẽter frigidæ pustulæ, fomẽtatione nos cõuenit obuiare. Si de frigore ergo obuenerit, uini mixti calida potione fouendi sunt. Quibus uero, cõmotionibus tã doloris, q̃ grauedinis, aliqñ etiam uenæ frontis inflatę, plenitudinẽ sanguinis attestabunt̃, hijs phlobotomo subuenire cõuenit: si tñ nulla aut ætatis, aut tẽporis, uel reliquarum causarum certa ratio prohibuerit. Si uenter constrictus fuerit, clystere, seu purgatione prouocandus est. Iisdem uero oculis impatienter dolentibus, fenogręci succus, palmarũ indulcatus decoctione, aut oui recentis tenuis liquor infundatur. Similiter etiam lac muliebre iuuat. Est etiam cataplasmatis utilissimũ adiutorium, quod de oui uitello, & mellíloti puluere, pane quoq; infuso in aqua, & oleo roseo, simul mixto, adhibetur. Nos etiam croci, & opij quippiam coniungimus. Si uero collyrij experimento uti placet, cuius probationem habeas, in ipsis commotionibus, cum oui albore tepidum infundendum esse suadeo: ita tamen, ut aut dialibanum, aut de libano, apto contra graues commotiones adhibeamus, præmundatis interea oculis, molli & tepido penicillo, a pituitis ægrotis oculis inhærentibus, iuuatis ciborum continentia, & uini detractione. Sane si capilli nimis onerosi fuerint, detondendi sunt: ut sub maiori beneficio, cucurbitarum adhibitione, & sanguinis detractione liberentur. Aestiuas namq; perturbationes oculorum, etiam decoctio rosarum sola curat calida. Curat etiam gargarisma, cum per initia adhibetur, Origani in aceto decoctio. Si autem declinantibus quidam tumor circa interiorem oculorum partem apparuerit, quem hypopium dicimus, hoc modo reprimendus erit. Pusca frigida frequẽter infrigidetur: post uero pollinibus hordei ex oxymelle coctis cataplasmetur. Similiter etiam de lenticulæ pollinibus fiat. Aeris flos, tritus in lotio inuestis pueri per. VII. dies, quod postq̃ siccauerit, ex eo puluere melle mixto imposito, competens beneficium præstat. Nam & caseus recens, tritus, & impositus, sæpe illum tumorem repressit, & absynthij herbæ puluis, cum cerotario, hoc idem facit. Si ex moro pingui locum primo foueamus e,tiam cyclaminum, cum uua passa cõmixtum, & contritum, curat. Et bulbi candidi cum melle contriti, similiter operantur. Sic rhaphanorum cortex cum uua passa medetur. Sic & rosæ folia, cum felle taurino, uel porcino. Sic fici pingues, in moro coctæ sæpius profuerunt. Ad repentinas autem sanguineas maculas oculis inhærentes, flores, uel semen hyssopi herbæ, in limpido lintheolo colligabis, & in aqua calida infundis, & agitaudo exiccabis: qui succus uelut sanguineus fiet. Ex quo, infundẽdo, illas sanguineas maculas

A frigida caussa.

D

impub.

Ad maculas sanguineas.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

depurgamus. Poſtea thure maſculo, & aphita æquis põderibus, carbo- A
ſibus impoſitis, fumigandi ſunt. Si uero cæſi, aut percuſſi hanc maculã
anguineam cum dolore procurarint, hijs columbi matre ſubducti, re-
pentinus ſanguis infuſus prodeſt ꝙ maxime, ſi de pennis mollioribus
exprimatur: ubi liquor tenuis, tepidus infudendus eſt. Item ſi in eadem
hora, ouium lana infuſa ſuperponatur. Idem puluis roſarum facit, uel
ſemen earum cum aphitis, ſi in uino cõteratur, & ſuperimponatur. His
etiam & ſulphuris uiui fumigium prodeſt, ſi idem fumus patentibus o-
culis hauriatur. Si oculi reumatizauerint, quod grauiſſimum eſt tædi- Ad Oculos reumatizãtes
um oculorum, hijs uini & carnium parcitas indicenda eſt. Ventris pur
gatio frequenter fiat, & puſca frigida oculi foueantur, & æris flos in ea-
dem puſca reſolutus, ſatis iuuat. Odores acres & putentes effugiant lu-
cernarum, uel ſolis claritudines uitent. Fumi, uel pulueris declinent cõ-
motiones. In nocte uero aqua frigida, uel uino infuſas ſuperimponis fa-
ſciolas molles, ijſqꝫ cõtinendo oculos lauas. Si his adhibitis, reuma cum
dolore perſeuerauerit, phlobotomandi ſunt. Ciborum, uel potus conti
nentia cuſtodienda erit. Sitire etẽ omnib. reumatizantibus ſatis pro-
deſt. Fronti uero peponum uiridia folia frequenter imponantus. Simi
liter & de rapi folijs. Nã & ſuccus earum frequenter fronti illinitus, &
ſambuci folia, & citoniorũ, & portulacæ ſimiliter, & ex his cum aphitis
& uini cataplaſmate ſępe curati ſunt. Et caſeus recens, cum apiorum fo
lijs contritis impoſitis, ſæpe oculos liberauit: & panis mundus uino in- B
fuſus, & cum oleo roſeo tritus, par beneficium pręſtitit. Omnes ſpecies
ſupradictę, generaliter quę oculis reumatizantibus ordinatæ ſunt, cum
uino & aphitis ſemper in cataplaſmate profuerũt, & decoctiones earũ:
quibus ſępe oculi fomentandi ſunt. Sane ſi calidus fuerit reumatiſmus,
ex caulium folijs & aphitis, cum aqua cataplaſmãdi ſunt. Sic de ocimo, Reumatiſmꝰ calidus.
ſic de ſamſuco, ſic de agreſti papauere, ſic de cicutę ſucco, ſic pulicariæ,
uel apiorum, uel ſtrychni. Si uero ſiccitas palpebrarũ emerſerit, lintheo Siccus
lum mundum butyro infuſum ſuperimponito. Aliquibus uero humo-
rem conuenit procurare per lachrymas ęquas aut fumo, aut terrore, uel
plagis extorquendas eſſe credimus. Sane ſi in prima oculi tunica ſan-
guinea, nimia ueluti caro apparuerit, quam Chęmeſin appellamus, hoc Cura Chæmeſis.
adiutorio curatur. Muſcas ꝙplurimas, cum oui uitello cõterimus, & in
lintheolo mundo ſuperimpọnimus. Licet etiam collyrijs uarijs cauſæ
competentibus ſępe curati ſint. Derbioſos oculos, quos nos impetigi- Ad oculos Derbioſos.
noſos dicimus, aſperitatum uitijs laborantes, ſic curare cõſueuimus. Al
lium accipimus, cuius interioribus melle contritis, oculis poſtquã ex eo
humore, uel ſucco rapuerit inungito: & ex eo pruritus & ſupradicta ui-
tia depurgabis. Aliud. Grana tritici, in lamina ferri calida imponis, &
ſimiliter ex ſucco qui manauerit, cum uino commixto, inungito. AEris
flos tritus cum melle, fronti illitus, iuuat. Si pruritus maior palpebras

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C occupauerit, ut etiam capillos amittant, has oportet ex oleo cedrino ungere, aut erugine, cum afronitis, & melle contritis, aut asphodeli succo cum passo cõmixto. Nam & murica decocta, & mixta cum oleo, adustionem curat, & capillos reparat: & murium fimus, et hircorum cornua, utraq; combusta, cum melle, & eodem modo adhibita. Si pruritus simpliciter ex sole, uel puluere fuerit, aquæ calidę fomenta sufficient, aut rosarum, aut rubi, aut lentis decoctio. Et rosa sicca, cum uino trito imponitur, & in nocte oleo simplici loca tangunt. Caligantes uero oculos hoc modo curamus, si uulneris aliquid non interfuerit prędicium. Herbę paritariæ succum, bitumine iudaico trito, ęquis ponderibus miscemus, oculos inungentes, Et perdicum fel similiter facit. Et marrubij succus, cum felle taurino, & melle attico, ęquis ponderibus cõmixtus ita curat. Et ursinum fel, cum aquæ dupla mensura, similiter purgat. Si autem obscuritas hęc senectutis magis q̃ oculorum uitium fuerit, succũ maligranati, melli attico ęqua mensura cõmisces, & uteris. uetustatum tamẽ magis operabitur: sane si q̃ plurimo tempore uas sub diuo facias permanere. Hoc etiã scriptoribus & pictoribus sępe profuit. Aliud. In oleo mũdo folia marrubij miscemus: & quũ tempore illic macerauerint, proiectis folijs, ex solo oleo obscuritates expellimus. Hoc beluę fel mixtũ melli facit. Hoc succus rutæ cum melle similiter. Nam & chelidonię succus,

D & feniculi, lactucæ quoq; agrestis, & mellitoti, cum aquæ mensura, caligines & obscuritates, aliquando etiam suffusiones liberauerunt. Et taurinum fel mixtum melle, sic profuit. Nyctilopes uero qui per noctẽ uident, & per diem obscuritatem patiuntur, sic curandi sunt. Accipies hirci iecur, et scarificabitur: humor uero qui ex scissuris emanauerit, oculis diebus duodecim infundendus est, & uitium corrigitur. Aut idipsum iecur in carbonibus ponitur: quumq; exudauerit, de eodem humore inungendi sunt. Hoc item iecur coctum etiã inter cibos accipiunt comedẽdum. Et columbi sanguis infusus oculis, iuuat: & fimi asinini recens succus proderit. Alboribus uero oculorũ, nitrum bene tritum cum oleo infundẽdum est, aut anethi semen cum aqua tritum. Et succus cucumeris dulcis. Et rhaphanorũ succus sic medetur: & ammoniaci cum aqua contrita. Nam & lactanti suo mater guttam ammoniaci masticando, & exhalando, albores oculi, similiter & albas maculas filij, sanguinem femoris sui infundendo, sępius permundauit. Glaucos uero oculos si denigrare uolueris, sic facies. Gallarũ puluerem tenuissimum, cum aqua bene coctum misces, & leporis fel, mixtum melle, glaucos oculos renouat in naturam. Si hordeoli in palpebris nascantur, hordei decoctione calida oculos fomentabis, & post cera liquefacta locum tangis. Et si muscarum capitibus locum confricas, hoc idem facit. Capillos uero contrarios sic non nasci facies: si his euulsis, loca sanguine cimicis tangas: & sanguisugarum combustarum cinis locis appositus, eodem modo cura

Ad oculos caligantes.

Cura Nyctilopum.

Ad oculorũ Alboras.

Glauci oculi, ut nigri fiant.

Ad Hordeolos palpebrarum.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

bit. Et chamæleontis herbæ folia ſicca trita in puluerem, & commixta ſanguine ranarum uiridium. Poſt unctionem Capillorum pro collyrio inungimus, fel uulpis ſolum ſimiliter. Staphilomata uero, hoc eſt, quum in modum uuæ crepantis, prioris tunicæ tumor quidam erumpit, ſic curabis. Alumen ſciſſum teri facies deligenter, & adipes anſerinos admiſces, & uteris pro collyrio. Nam & melli commixti adipes, ſupradicta Staphilomata diligenter curant. Et ſoli adipes bene colati, ſufficient.

A

Staphilomata.

¶ De NARIVM morbis. Caput XI.

OZENIS, & Polypis, uno eodemq; modo cura eſt adhibenda. Conſtringēdus in primis eſt detonſis capillis reumatiſmus. Poſt raſuram uero emplaſtrum Diatheon, aut Barbarum. Et de cocleis ſimile eſt adiutorium. Accipis cocleas minutas, albas numero ducentas, intritas, admiſces myrrhæ, & thuris maſculi uncias ſingulas, pro cataplaſmate raſo capiti diebus nouem permanſurum. Naribus uero ſpecialiter ſic medeberis. Succum nepitæ frequenter infunde, aut eiuſdem ſiccatæ & contuſæ puluerem, per cannalem exufflato: aut batrachij herbæ ſuccum, cum melle commixtum. Et ſuccus roſarum, contuſus cum pinguedine, item prodeſt. Sic Irios illyricæ, & Sandaracæ pulueres ex æquo cum melle commixtos adhibebis. Polypis itaq; eminentibus, æris florem, & ſynopidem ex æquo comburis, & ex eo puluere ſanabis loca. Et cornu ceruini combuſti puluis, cum ſandaraca ſimiliter ſpargendus eſt. Sic brioniæ herbę radices combuſtæ, ſic auripigmenti puluis cum melle. Ego uero ſic e naribus polypos cecidiſſe probaui. Puluere ex calcite, admixto æris flore, æqua ponderatiõe cõfecto.

ὀζῆναι. πολύπους.

Emplaſtra Diatheon. Barbarum.

B

Expertum Autoris.

¶ De fluxu ſanguinis NARIVM. Caput XII.

PRIMVM inſtrato melle, in extremo baculo molli lana obuoluto glebas ſanguinis e naribus purgare nos conuenit, poſt lana identidem obturando procludere. Aliud. Linteolo combuſto, & infuſo in acri aceto, aut in ſucco polygoni herbæ, aut cymæ, uel porri ſectiui ſimiliter. Si perſeuerauerit, ſine mora flobotomandus erit, & fimi aſini combuſti puluere, cum oleo roſeo mixto, collyria facta ſupponimus. Et de ſiliquę mollibus folijs contuſis facta ſimiliter collyria profuerunt. Sic portulacæ, ſic ſtrychni, ſic terræ alexandrinę cum ſuccis ſupradictis puluis ſępe profuit. Caput eorum ſucco lini ſeminis frigido fouendum eſt. Circa frontem uero gipſum cum ouo, uel luto figulorum ſimiliter mixtum, inlinire debemus. Sic æris flos, * ſic pini cortex combuſtus, ſic fimi aſini, ut ſupra ſignificatum eſt. Si uero iſtis adhibitis adhuc perſeuerauerit fluxus, ignita cucurbita, ſi ex dextra nare manauerit, dextro lateri admouenda eſt: ſi ex ſiniſtra, ſiniſtro lateri: ſin uero de utriſque, & utriſq; igneas cucurbitas applicabo. Aliqui uero faſciolis lineis natu-

* Alias cum hoc habet. ſic muſin, uel cytin.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C ram, & testes eorum aligando mollius constrinxerunt: si in fœminis, femoralia.

¶ De LABIIS crepitantibus. Caput XIII.

GALLAE tunsæ puluerem, resinæ terebinthinæ limpidæ admisces, et uteris cum emplastro ueteri, seu hyssopi ceroto, cum melle, aut adipibus caprarum colatis tantummodo. Aliud. Sulphur uiuum, morum, et thus masculum, ex æquo succo herbę paritarię commisces: & sic trociscos conficies, quos cum aqua resolues, & linies. Aliud. Mel terebinthinũ, adipem anserinum, oleum roseum, hæc omnia ex æquo mixta teris. Si odor insuauis Oris fuerit, pusca frigida os frequenter colluere oportet, & cymoliæ pulueribus, cum salibus tostis, simul mixtis, & tusis, dentes & uicina loca fricare. Aliud. Hordeum, & sal, in lintheolo collectum comburis æquis ponderibus, & teris, & cum melle commisces, & mundas. Siligo, cum illyricæ puluere similiter commixta operabitur. Aliquoties etiam cum uino melius commiscentur. Masticare autem his conueniet aut arboris pini folia molliora, aut anetum, aut glicirrhyzan, aut herbam quæ Sonchora appellatur. Sed & cornu ceruini combusti puluis, & fœtorem oris, & dentium semper compescuit imbecillitatem.

Ad fœtorem oris.

¶ De DENTIVM curationibus. Caput XIIII.

D DOLORES Dentium fimus asini siccatus, & tritus, pro dentifricio, sine dilatione compescit. Mixtus quoque cum aceto, ori diutius remorando, æque profuit. Et betarum succus tepidus similiter profuit. Et decoctio ex cucumeris agrestis radice in uino, similiter. Et nitrum cum oleo tritum, & decoctio rosarum in uino, uel rubi in aceto, & cypressorum fructus, tedæ pingues in uino decoctæ, sine cunctatione Dentibus relaxatis atque dolentibus profuerunt. Si omnes interea doluerint, cædriã in ore teneat, & continuo mitigantur. Sin uero malę dolent, herbæ paritariæ radicis succus, in balneo ore contineatur, & statim medetur. aut si eiusdem radix coquitur. Similiter & pyretri radix profuit masticata continuo. Item alcyonij radix, in carbonibus posita, Dentes dolentes fumigando compescuit. Physicum. Canis dens combustus, similiter profuit. Et si æris florem in oleo tritum Dentibus admoueas, & lac asinæ recens ac tepidum, constringit & mitigat. Similiter quibus putres cauernæ obuenerint, Melanthium elixum in aceto commixtum, & si solo puluere aluminis scissi easdem cauernas impleas. Hoc & gallarum puluis cum melle commixtus facit. Si uero percussus quidem Dens, uel mola fuerit, resolutum coralli puluerem apponito, & continuo constringitur. Si longo uitio laborantes, spontaneos cadere uolueris, pyretri, uel artemisiæ pulue-

Si omnes dentes doluerint. Aut Malæ.

Dens percussus.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

rem, cum aceto commiſcebis, & dentem circumlinies, & ſpontanei exilient. Aut ſucco tithymali cauernam adimple, & ſpontanei cadent. A

Phyſicum. Lacertum ſolum exſeca, & ſicca, & eius puluere dentem, uel cauernam attinge, & continuo cadet. Poſt ſcarificationem coccus gnidius tunſus, cum galbano, ſimiliter operatur. Et apophlegmatiſmum hoc profuit. Si ſtafiſagria ad maſticandum detur, aut ſi cum pulegio miſceatur, aut cera cum gallarum puluere contuſa, aut ſalicis, uel myrti folia uirida in aceto coquantur, & in ore contineantur. Poſtea uero ſi nauſea conſequatur, oleum tepidum roſeum in ore contineant, & origanum in oleo coque, et ex hoc dentes calefacito. Et ſaccellus calidus impoſitus de ſalibus, uel milio, forinſecus adhibitus, prodeſt. Omnia hæc ccalida, ſecundum Hippocratis præceptum, dentibus profuerunt. Nam & dentifricia hæc, & ſaluti, & ornatui, ſemper uitioſis dentibus profuere. Salibus melli commixtis, & combuſtis, & contritis, quippiam myrrhæ miſcendum eſt, & utimur, ut moris eſt. Hoc & maratri puluis ſolius facit. Nam & lanæ ſuccidæ combuſtæ pulueri, tertiam partem ſalium commiſcemus, & utimur ſimiliter. Poſt uero, uinum, in quo Irim Illyricam decoxeris, cum puluere conueniet: & Tithymalus in uino decoctus, multum proderit. Si ex hoc bis per menſem tepido collueris dentes, facies eos ſemper ſine uitio permanere. Gingiuas uero cum gargariſmate ex aceto tepido, in quo herbę mercurialis radices decoxeris, ſine mora mitigabis.

Ecce Autorē Hippocrati poſteriorem.

B

¶ De uitijs FAVCIVM, uel ORIS. Caput XV.

PER INITIA cum commoueri aliquid in faucibus ſenſeris, generaliter omnibus ex decoctione ſiccatarum roſarum, uel dactylorum elixorum, aut lentis, aut cantabri, uel cæterarum ſtipticarum mediocriter ſpecierum, conuenit tepidum gargariſma: cui etiam mellis quippiam deſpumati commiſcemus. Nam & lac ouillum, uel caprinum, cum melle tepidum iuuat. Similiter rhodomel, ſimiliter diamoron. Quod ſic conficere conſueuimus: ut ad duas partes ſucci mororum, una mellis adhibeatur. Sic etiam aliquid ex ſucco rubi & melle, ueluti diamoron confecerunt. Alij etiam de citoniorum ſucco eadem aſſerunt. Item de malo granato, ſed ſtiptico. Alij uero eadem mala quaſſantes, in paſſo coegerunt, quæ omnibus querelis faucium prodere putant. Hæc omnia licet ſpecie diſſimilia eſſe uideantur, uirtus tamen una omnibus, idemque beneficium. Sane frequenter accipiant & cibos, qui magis ſorberi, ꝗ̄ maſticari uideantur. Si his adhibitis, faucibus adhuc perſeuerauerit moleſtia, ſic ut uulnerare partes attentet, quę etiam Synanchin minetur: tunc nos fortioribus oportet occurrere cataplaſmatibus, hordei, uel lini ſeminibus paragoricis, mixto aliquan-

Diamorou.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C to nitro, uel salibus: quo Hippocratis nostri præceptis custoditis, sic curando, ab interioribus euocare sollicitudines ualeamus. Præstant interea cataplasmatis beneficio, etiam fomenta calastica ex similibus supradictis, & hybisco confecta. Vulneratio uero si faucibus apparuerit, sic a nobis sollicite curanda erit. Fimus cauum albus, tritus cum melle, & tumorem reprimit, & uulnera delicate permundat. Et hirundinum combustarum cinis, cum melle similiter proderit. Aliud. Omnibus uulneribus, & tumentibus, & sordidis, utilissimum multorum ueterum autoritate probatur hoc, quod conficitur sic. Thus masculum, Irin Illyricam, herbam et radices aristolochiæ, omnia æquis ponderibus tunduntur, & melli miscentur, uel mellicrato, & sine molestia eduntur. Item, Antheræ, quæ omnibus nota est, Irios Illyricæ, sandaracæ, cyperi uncias binas, aluminis scissi, myrrhæ, croci, crocomagmatis semuncias singulas, in uino omnia tunsa, & cribellata adhibebis: & cum necessitas cöegerit, aut cum puluere, aut cum melle commisces, & uteris. Nam & Musæ trociscus, ubique diffamatus, cum succo roris syriaci, & melle, uel mellicrato adhibendus est. Si uero uua dimissior fuerit, & faucibus indignatis reumatisauerit, gargarismate ex speciebus stipticis confecto, tepido imminebimus, & ex dactylis in aqua, uel mellicrato decoctis, aut rosis siccis, aut uitium turionibus mollissimis, aut sorbis, aut mesphilis, uel certe gallis infusis, & decoctis adhibebimus. In tumore uero positæ, cũ amplius reumatizauerint, sales triti cum melle multum prosunt adhibiti, & dactylorum ossa: & si

D nuces uirides immaturas comburas, & ex his puluerem facies, & admisceas. Similiter aut modicum mellis, aut mellicratum, et alumen humidum, in uase uictili coquas. Sic de puluere radicum caulium combustarum. Sic etiam de anetho, et postea puluere facto. Vuam siccas, et continuo desiccata, si inflatum os fuerit, quod Afthatham appellamus, nimia ustione accedente, rosam siccam cum melle tritam locis impone, et portulacam in melle similiter infundimus, et manducandam damus: et oliuæ folia uiridia in uino decocta, ex quo tepido, os frequenter colluendum est. Nam et auellana cum despumato melle contrita, pro electuario semper adhibenda est, ut oris ustio purgetur.

Faucium uulneratio. Trociscus Musæ. Fauces reumatizantes. Faucium tumor. ~~Afathar~~ aptha

¶ De PAPVLIS minutis ubique nascentibus. Caput XVI.

Papulæ faciei.

QVIBVS IN facie ꝗ̃maxime, ueluti leuissimus tumor repente innascitur, humorem aliquando pinguem, aliquando aquatiorem mittens, pruritus & uulnerationes procuramus oxymelle, & aceto acri, & melle, æquis ponderibus confecto, et confricatione curantur. Item amygdala amara cum aceto acri contrita, similiter operantur. Nam & trocisci ex hoc confecti, & in aceto soluti, medentur. Post uero etiam subscripto lauare linimento conueniet. Si uero

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

ueluti exanthemata, quas scabies dicimus, in facie, uel genis, ex humorum acredine, uel plenitudine apparuerint, hederæ agrestis folia ex melle contrita, pro linimento adhibenda erunt: aut certe allium cum salibus tritum, mixto oleo roseo similiter adhibetur. Sic galbanum cum oleo resolutum. Sic fęces uini, & Iris Illyrica, utraque contusa, & cum oleo roseo commixta medebuntur. Et cedria cum resina, & cęra, æqua ponderatione commixta, et adipes anserini similiter cum resina, et oleo, & melle operantur. Nitrum quoque cum porcinis adipibus. Nam & myrrha, cum tripla ponderatione albi mellis mixta, continuo id præstat. Et spuma argenti, cum folijs rutæ uiridibus, & acri aceto mixta, papulas suprascriptas & scabies totius faciei percurat. Si uero tumor permanserit post curationem, sales fossiles triti cum aceto compescunt, aut taurinum gluten cum synopide, et aceto. Si impetigo ex hoc faciem, uel cætera membra occupauerit, per initia triticum in lamina candentis ferri superimponito, & succo qui ex hoc emanauerit adhuc tepido, penna perungito. Et myrrha similiter operatur. Frequentius & gutta ammoniaca, cum aceto contrita perungenda est. Sic succus menthæ. Sic thus masculum. Sic apium contritum cum salibus & aceto. Sic gluten taurinum in aceto resolutum: cui manna & thus admiscendum est, & puluis similiter adhibendus. Aliud. Sulphur uiuum, cum aceto et pice commisce, et utere. Si papulæ plures innatę sint, aceto tepido primo foueto: postea nitro cum aqua colluito. Item de supradictis linimentis. Si autem longi temporis fuerint, aut acres, tunc plumbi rasuram, sulphur uiuum, gluten taurinum in aceto uiscido coctum, & solutum inungamus. Aliud. Lilio agresti, lachrymarum loca perunge, aut lapathij radicis corticem cum aceto cōterimus, et cataplasma adhibemus: ante tamen nitri puluere loca defricando. Aliud. Maluę agrestis semen immaturum colliges, et ex hoc succum elicies, quo cum frequenter linieris, & antiquatas, et agrestes percurabis. Aliqui ex diuersis suprascriptis componentes trociscos, ad maiores curas hoc modo composuere. Alcyonij combusti semiuncia, chamæleontis nigræ radicis uncia I. asphodeli radicis uncia. I. sulphuris uiui, thuris masculi, pyretri, afronitri, ana semunciæ singulę: glutinis uncia. I. omnia cum aceto coquantur, & operamur. Cum uero mūdatę fuerint & percuratæ, tunc asini adipibus loca perungue, et post serenatas maculas, colorem restituas naturalem. Hæc omnia quo fieri possit, catholicis primo purgationibus releuandi sunt.

A Exanthemata faucium.

Tumor post curationem.

Impetigo.

B

Contra papulas antiquatas.

¶ De VSTIONE calida, uel ignis. Caput XVII.

VSTIONES antequam fluidas uesicas erigant, murium oliuarum frequenter infunde, & easdem oliuas salsas contritas imponito.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C Et lactucæ tritæ cum salibus, pro cataplasmate impositæ, continuo curant. Et fel taurinum cum aqua plurima infunditur. Aliud. Alumine scisso cum aceto contrito omnes ustiones ungo. Nam & thus masculum cum aqua tritum similiter operatur: & sales cum oleo roseo triti inliniuntur, & betæ elixæ contritæ imponuntur: & pollines tritici, cum ouis crudis mixtis superimponuntur. Sic etiam hederæ agrestis folia in uino cocta curant.

Si uero post easdem unctiones uesiculæ inquietarint, myrrham cum uino tere, & imponito: aut calcis uiuæ puluerem cum cærotario tempera, & in lintheolo linitum impone. Si uero etiam uulnera fecerint, porros terito, & locis impone: aut maluarum folia elixa, & cum oleo superintrita impones: aut lenticulæ puluerem, cum melle commixtum induces. Sic & columborum stercora combures, & in lintheolo linis cum oleo contrita, quibus omnes exustiones uenientes procurabimus.

De CARBVNCVLIS. Caput XVIII.

GENERALITER his omnibus per initia phlobotomo subueniendum est. Specialiter uero locis superimponendũ est cataplasma, de arnoglossa cum pane mundo, & lenticula cocta. Vulneribus uero acriora & calidiora medicamenta ordinamus: ut Andronyci trociscos, aut Polybij: qui sollicitius cum dulci uino, aut pingui infusus, & in mortario contusus, sub cataplasmate uulneri imponatur. Si uero his adhibitis, uulneris radix occupauerit altiora, cauteres admouendi eidem loco: si nullum obstiterit præiudicium, ut loca uitalia periclitentur, quæ sunt in musculis, aut neruis attingentibus, neque ignis poterunt sustinere tormenta. Qua de re, frigido cautere utimur, quod frequenter approbabimus. Aquam, in qua calcis uiuæ puluerem extinguimus, miscemus feculæ, nitro, & saponi, æqua ponderatione: & ex eo linimus loca quæ comburi placet.

D

Andronyci trociscus.

Polybij trociscus.

Cautere frigidum.

Super cataplasmata, loca tegenda sunt, donec illa cadant quæ altius inhærebant. Sunt & alia, quæ os Carbunculi sepeliant: uidelicet, uuæ passæ, enucleatæ, solæ contritæ. Aut ficus siccæ in uino decoctæ, & tritæ. Sic lupini in uino similiter, & purgati teruntur, & imponuntur. Sic stercora columbarum cum melle contrita. Sic mentha cum aqua contrita. Sic nitrum cum ruta uiridi, & aceto tritum. Sic rapa, cum uua passa, & porcinis adipibus, admixta etiam pice liquida, omnibus sub æqua mensura temperatis, & adhibitis, ulcerum semper loca periclitantia liberata sunt.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

De VVLNERIBVS uarijs casibus infixis. Caput XIX.

A

SI TELO, seu morsu canum, aliarumue ferarum, seu ex quolibet casu neutro uulnerato, quos Neutrotos appellamus, inpactis uulneribus omnibus, generaliter continuo hoc adhibendũ erit, quod glutinare & curare ualeat membra uulnerata. Myrrhæ puluerem aspergo, quem permanere faciam sine aliquo humore: continuo etenim glutinat, et colligit. Et rubus elixa & trita, hoc facit. Hoc Iris Illyrica tunsa, et melli mixta, atque in panno lineo imposita. Et aristolochiæ puluis cum aqua mixtus hoc idem facit. Idemque ossa sæpius colligabit. Et omphacinum tritum cum uino sic curat, per initia adhibitum. Sic puluis thuris masculi. Et myrrhæ puluis, cum uino & melle coctus, et temperatus, continuo medetur. Sane sub his adiutorijs, quæ semper futuris obstant feruoribus, utilis est sub uno schemate, etiam patientia uulnerati. A lauacri uero, a foci, a solis calore, uel aëris frigore, a clamore, uinolentia, usu uenereo, iracundia custodiantur: ne quod iam aut collectum, aut glutinatum est, his occasionibus soluatur. Hæc etiam prætermittere non debui amice, per omne corpus recentibus uulneribus frequenti approbatiōe laudata. Allij igitur combusti puluerem uulneri asperge. Sic etiam Scyllam tritam imponito, & sub utrisque adiutorijs, quatuor continuis diebus penitus maneat inquietatũ, quo continuo percurari possit. Nam & myrrhæ, & lanarum succidarum combustarum cinis uulneri aspersus, similiter operabitur. Item aliud. Maligranati folia, cum melle trita, mixto uino, imponito, desuperque lintheolum infusum resina & terebinthina superaddito. Item lanis operiãtur, uino & oleo diligenter infusis. Item aliud. Fabæ syriacæ radicem siccam tundis, cribellas, & loca eius puluere aspergis. Item aliud. Oliuarum amurcam coques primum igne fortiori, ad primam mundationem, secundo, & tertio molli uapore, quo pinguescere possit. Cum uero cõagulauerit, reponis in uas mundum, & cum frigescere cœperit, lintheola infusa loco percusso opponimus. Operabitur uero fortius medicamentum, si gallarum pulueres admisceamus. Aliqui eandem amurcam cum eodem puluere coquunt, et sulphuris uiui, & origani puluerem æqua mensura uulneri aspergunt. Qui uero ferro in altum uulnus suscipiunt, fel bouis unciarum. II. & ficus nigræ lachrymum ÷ II. & adeps caprinus ÷ III. in uinum commiscetur, & temperatur, et hoc medicamento curatur. Aliud. Baccas lauri cum resina tunsas, locis imponimus. Glutinantia uero adiutoria hæc sunt. Resinæ Syriæ puluis, capilli hominum, æqua ponderatiōe cum thure masculo tunsi, & cribellati. sed cum puluerem aspergere cœperis, præungendum est uulnus picrę solutione. Particulam utris uinarij, & resinam ex æquo comburis, et uteris puluere collecto: qui & sanguinis fluxus ualeat prohibere. Et mandra-

Neutroti.

A quibus abstineat uulneratus.

B

Glutinantia.

Contra sanguinis fluxũ.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C gorae folia trita cum uino, & aqua cataplasmabimus. Aliud. Malogranati dulcis grana cocta in uino diligenter terimus, & in uicem cataplasmatis adhibemus, adiutorium approbatum. Sed & betarum surculos, exceptis folijs, elixos & tritos imponimus similiter. Si canis morsu quis fuerit uulneratus, cõtinuo spongia, aqua frigida infusa, aut oxymellite imponenda est, quae frequenter ex hinc irriganda erit. Primo uero eiusdem uulnerati lotio uulnus, secundum physicos, fomentandum est. Et porri cum melle triti, & impositi, eodem modo medentur. Et lachryma arboris ficus continuo si ungas, hoc idem praestas. Et spongiae rudis combustę cinis cum liquamine mixtus, optimum beneficium facit. Sales triti, ac in lintheolo ligati, aceto infunduntur, & ex hoc uulnus tamdiu apozimandum est, uel infundendum, donec sanguinem eliciat. Postea uero cum sanari coeperit, eruum tritum cum melle uulneri impone, aut lentis puluerem cum melle despumato similiter. Quae uero in feruore fuerint, spuma argenti cum melle trita, & imposita, continuo mitigat: praefomentanda sunt interea uulnera aqua gelida. Etiam qui humanos morsus patiuntur, adiutorijs supradictis percurantur.

Ad morsum Canis.

Si uero his accidentibus uulneribus, etiam neruus fuerit uulneratus, in quo graue periculum frequenter euenit, cuiusque patefactio prius custodienda est, ad humoris ex uulnere ueniemus digestionem: quo ex hoc impetus & dolores auerti possint. Frequenter etiam ferro hanc anastomasin procurare debemus. Conuenit interea prae omnibus etiam his phlobotomum adhibere: conuenit etiam eos uentris purgatione iuuare. Aquarum sane calidarum fomenta fugienda sunt, quae putredines & indignationes saepe procurarunt: sed oleo sabinensi, uel dulci, tepido, aut certe uetusto, frequenter uulnera ipsa fouenda sunt. Viride uero oleum, uel gremiale penitus uitandum est. Vtimur tamen post fomentationem olei calidi supradicti, sola terebinthina resina, lintheolis infusis & appositis: utilius, si terebinthinę etiam euforbij quippiam pulueris admisceamus. Foeminis uero, uel pueris, delicatiora corpora habentibus, etiam solius terebinthinae sufficiet beneficium. Caeteris uero, ut superius comprehendi, terebinthina cum euphorbio, & oleo miscenda est: addenda & cęra propolis, addendum sagapenum, addendum laser, addenda & opopanace: quibus coniũctis beneficium attestamur. Item aliud, quod in experimentis, ad neruorũ uulnerationes adhibemus, iuuat. Calcis puluerem diebus canicularibus ex aqua marina lauamus, quã custodiemus. Huic medicamẽto mixturi euphorbium, sulphur uiuum, puluerem calcis lotae deligẽter in uncijs singulis, terebinthinã, ceram, picem, in uncijs tribus. Interea per initia ad uirorũ uulnerationes cataplasmate tali uti nos cõuenit, ex melle, aceto, oleo roseo modice admixto, cum fabae pollinibus coctis, & tẽperatis. Post cataplasmatis uero beneficiũ, hoc est aptissimum adiutoriũ. Euphorbium,

Vulneratio nerui.

ἀναστόμασιν.

D

Oleum Sabinense.

Experimentum.

cera, resina, in singulis libris: oleum in duabus: sed euforbium cum aqua prius terimus, & superioribus solutis, ut moris est, admiscemus. Superaddimus interea etiam salis quippiam: ut os patulum humoris noxij digestionibus procuremus. Nam & Melanchlorus trociscus semper his utilissimus fuit, cum aceto tritus, & aliquando cum cerotario temperatus. Sunt etiam alia adiutoria his caussis aptissima, sub una uirtute uariæ composita: sed paucis magis, & probatis uti nos conueniet, quarum perseuerantiæ, effectum facillimum potuerunt procurare. A

Trociscus Melanchorus.

De VVLNERIBVS ex se nascentibus. Caput XX.

VVLNERA VARIA, aut ex humorum acredine, uel plenitudine generantur, aut præeuntibus diuersis ictibus acquiruntur: quæ imperitia medicorum frequenter, aut adiutoriorũ inopia procurata, uetusta & Chironia fiunt. Igitur cum uulnera recentia & caua fuerint, sic curanda, uel replenda erunt. Mel, & resinam terebinthinam æqua ponderatione in cacabo facies solui: item addes butyri tantundem, & ex hoc infusis lintheolis uteris. Aliud. Resinæ puluerem, ceram, & adipem misces, & similiter adhibebis. Cum æqualia in superficie fuerint, hoc uteris medicamento. Spumæ argenti ÷ III. resinæ ÷ II. olei ÷ IX. conficies, ut moris est, ad emplastri temperamentum, quo cicatrices utilius ualeas procurare. Sin uero transcendens planiciem, plus excreuerit, acrior eruptio, phrygium lapidem tundis, & eius puluerem aspergis. Aliud. Aeris purgamentum tunsum similiter adhibendum est: id aceto temperabis, humore importuno permanente. Et dum uulnus a sanitate prohibetur, hoc adiutorio percurandum est. Plumbi purgamenta, eruginis uncias singulas: aloe, & calcis uiuæ uncias binas tundis, & cribellas, & uulneri aspergis. Si cicatricem ferri sanare uolueris, hoc emplastrum facies. Ceræ ÷ II. resinæ ÷ I. thuris, & eruginis uncias singulas, olei cyprini ÷ VIII. conficies, ut moris est, & imponis, emplastrum probatissimum. Si nimis antiqua uulnera fuerint, ceræ in Sole liquefactæ commiscendus erit puluis floris eraminis, ut ad temperamentum emplastri perueniat, & uteris: neque frequenter soluere, sed etiam fasciola custodire debebis. Item Chronicis, uel Chironijs uulneribus, hoc emplastrum approbabimus. Lapidis chalcitis, cera in uncijs singulis: aluminis scissi uncia. I. his commixtis & temperatis utimur.

Ad uulnera caua.

B

Aequalia in superficie.

Excedẽtia superficiem.

Ad cicatricem ferri.

Ad uulnera antiqua.

Sunt & alia uulnerum genera quæ serpunt ad loca uicina, atque his adiutorijs percurantur. Lenticula cocta, & melli commixta, & folia caulium cum melle similiter. Et coriandrum uiride cum melle. His etiam ex lini seminis puluerem, cocti in uino, & oleo catapla=

Serpentia.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C smata semper adhibui. Sic ex milij pollinibus feci. Sic etiam hederæ folia in uino coxi, & cum melle trita superimposui: foui etiam de eadem decoctione uulnera frequenter.

Vulnea callosa.

Si callositas emerserit, in qua semper est tarditas uulneribus ad sanationem, æris florem coctum terimus, & ex eo puluere uulnera sanabo, & tithymali lachrymam cum uino & melle mixtam, in uicem cataplasmatis adhibeo. Si madefactio permanserit, his adhibitis, sales tritos cum melle imponam, & desuper ficubus tritis, & incoctis cataplasmabo. Et amygdala amara sic curant, locis adhibita, & cum melle contrita. Sic porri in uino cocti eodem modo curant. Sic erui puluis cum melle, & oliuarum uiridia folia in uino cocta, & trita adhibentur: ex quo uino prius fomentari loca suadeo. Similiter ex aqua etiam in qua alumen scissum infundendum est.

De IGNE SACRO.
Caput XXI.

HVIC MVLTiformis est cura deligenda. Aliter enim in febricitantibus emergens curatur. Aliter in eo cui febres superueniunt uisitatur. Nam & omnibus partibus corporum generaliter adiutoria adhiberi similia possunt: excæpto tamen capite, uel facie, quorum est q̃maxime caussa sollicita. Vicinitatem enim appetendo ignis ille serpens, oris aliquando, uel linguæ, aut gutturis partes facilius pulsat, & ueluti superficiem derelinquens, continuo instat interiora molestare, in quibus uitæ periculum formidandũ est. Nam & Hippocrates hac eos sententia uisitat. Ignis sacer, ait, si interiora appetiuerit, molestum erit: si in cutibus perseueret, curari poterit. Ergo si cum febribus, & in supradictis partibus apparuerit, intra tertiũ diem phlobotomandi sunt, & purgandi, a cibis penitus abstinendo, si tamen uirium non occurrerit fœtosa debilitatio. Dabis adhuc cataplasmata calida, & fomenta humectantia: frigienda sunt ignem, caussæque dolorem augentia: sed lenibus linimentis, euocatorijs, & curantibus, quæ sine grauedine possunt afferre utilitatem, ungendi sunt. Si phlobotomus sane, uel cathartica, certa de caussa prætermittenda sunt, clysteribus assiduis imminebo: quo competentibus, & assiduis purgationibus uentris, quod phlobotomo negatum est, possimus compensare. Frigidi tactus, & acres, uitandi sunt. in frigidatæ enim partes facilius commouentur. Declinantibus febribus hoc trocisco uti consueui, omnibus temporibus & locis aptissimo. Spuma argenti, cerussa, sulphure uiuo, croco, opio, sub æquo tunsis, & cribellatis, & cum passo, uel succis strychni temperato. Nam istorum euporistorum frequentium semper beneficia profuerunt. Butyrum cum strychni succo adhibetur: & acacia cum aceto, uel aqua: & spuma argenti cum

D
Hippocratis sententia de igne sacro.
Ignis sacer cũ febribus.

ſucco porrorum, uel betarum, & gutta ammoniaci cum aqua, & cy- A molia cum aphita, & ſtrychni ſucco, & oua recentia in aceto, cum oleo, & bulborum combuſtorum cinis cum melle. Oleum cyprinum cum melle mixtum, & ceruſſa cum aceto, & uaſorum fictilium puluis cum aceto, & thus maſculum cum ceruſſa: omnibus, aut ſingulis commixtis. aliquibus mixto pane. aliquibus ex aqua coctis, & contritis. Nam & folia in uino cocta, & contrita, impoſita ſæpe profuerunt igni ſacro. Si etiam poſt hæc ignis ille ſacer adhuc inſanierit, & ruboris ſollicitudo perſeuerauerit, iam cataplaſmatibus de ſeminibus cum melle coctis imminendum erit. Adhibeo etiam locis ſcarifationem: adhibeo fomenta aptiora, & ex eiſdem deſuper cataplaſmatibus frequenter requiro beneficium. Periculoſum eſt etenim, cauſſa permanente adiutoria uariare.

Ignis ſacer poſt febres.

De APVM percuſſibus, uel ſcorpiorum, cæterorumque ſerpentum. Caput XXII.

APVM percuſſus maluarum folia impoſita continuo curant: & ſiſami folia, uel ipſum tritum, & appoſitum. Et lauri folia molliora trita cum uino, potui data, ſæpe curauerunt. Scorpionum uero percuſſus, ſales frixi, & cum oleo contriti, loco appoſiti. & cinis cum aceto mixtus, & impoſitus ſimiliter, & allium cum oleo tritum, & origanum cum aceto coctum calido ſaccello, continue medetur. Et porrum tritum impoſitum, & ſardinia trita, & folia oliuę trita cum ſalibus, et impoſita, & ſcylla cruda trita imponitur, & ſtatim curat. Sed & his ſemper potionibus liberantur. Ariſtolochiam rotundam, gentianam, myrrham trogloditen, baccas lauri, omnia tunſa ex æquo, & cribellata: aut puluerem, cum uino, et calida identidem in tempore dabimus. Hoc etiam contra cæteros ſerpentes uſi ſumus. Aliud. Piperis, & papaueris ſemiunciam unam tundis, & cribellas: ex his cocleare cum aceto dabitur, & bacca lauri cum folijs rutæ uiridibus tunſa, cum uino, aut aceto ſemper datur: & Irios illyricæ puluis cum uino calido ſimiliter. Quin & fraxini folia cum uino trita, bibenti dantur.

Apum ictus.

Scorpionũ. B

Diatessarōn

De turpibus RECEPTIS, & latentibus. Caput XXIII.

TITIMALI maioris molles & uirides ex acumine turiones tolles, & hos calidis cineribus ſubijcies: & poſtq̃ combuſti fuerint, proiectis ſordibus in mortariolo contundis, & eorum pulueri aphitam ſimiliter immittis, & uino cõmixta, patefacto orificio, uulneri imponis, & continuo telum, aut aliud quod diu latuerit excludetur. Aliud. Ariſtolochiæ puluis patefacto uulneri ſimiliter imponendus eſt, & uelocius exiliet. Sic etiam de dictamni folijs, uel radicibus contuſis, uelo-

Vt tela latentia ex uulnere proſiliant.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C cius fieri consueuit, secundum ueterum testimonia. Et eusesami semen contusum una cum calchanto, uulneri appositum, similiter operatur. Et lacerti caput contusum, & impositum, secundum physicos similiter facit. Si uero in fauces aliquid transiuerit, aquam & oleum calidũ contineant in ore, et spontaneum exibit sine mora. Sunt et alia physicorum beneficijs publicata, sed suo loco & tempore conscribentur.

ℂ De TESTIVM indignatione. Caput. XXIIII.

FERVORES testium, uel indignationes, cyminum cum melle & oleo tritum, & appositum curat. Et semen lini frictũ, & cum uino similiter uice cataplasmatis temperatum. Sic faba in uino cocta, aut in mellicrato cum melle trita, operatur. Sic ex coriandro, uiridi cum faba in aqua cocto, et simul trito cum melle cataplasmabimus. Sic etiam de hyoscyami folijs. Similiter & uuam passam enucleatã, ex æquo cum nitro adhibemus. Et nasturtij puluerem cum lini semine ex æquo cataplasmabimus. Sic rutæ, & lauri folia uiridia in uino cocta, cum aphitis profuerunt. Et cymini puluerem mixto butyro, & resina, & pampinos molles tritos cum aphitis adhibemus.

ℂ De VERETRI, hoc est, de naturæ uitijs. Caput XXV.

D VERETRI dolores, fel taurinum cum nitro contritum curat: & butyrum cum terebinthina ex æquo mixtum. Similiter ex lini seminis puluere, & myrrha ex æquo, resinæ quippiam superadditum, in aqua coctum cataplasma imposuimus. Quibus uero tumuerit, pampinorũ folia molliora triginta, thuris & cerusæ semuncijs singulis commixta, pro cataplasmate imponimus, ante tamen ex aqua marina frigida fomentabis. Nam & testes tumentes, cymolia trita frequenter cum aqua perũges: post uero myrti siccę pulueres, & myrrhę similiter aspergendi sunt. Vulneribus uero in eodem cole, lepidos cyprinæ puluerem satis confidentur aspergo. Et afronitri solius triti puluis eodem modo operatur. Et alumen scissum contritũ, similiter & myrrha cum passo trita. Si ueluti carbunculus innatus fuerit, liciũ cum melle tritum suppono: frequenter per diem inspergo mel tepidum. Fomentandũ est interea ex aqua de seminibus, quæ in aqua coqui debent, aut myrti uiridis, aut lentisci folijs, aut rubi, aut oliuæ, aut rosæ siccæ: cuius puluis si post fomentum aspergatur, continuo operabitur. Sic etiam de herbarum supradictarum cataplasmate innuendum est, cum melle commixto. Nam & uini, & mellis species prætermittenda non est. Continentia uero ciborum, & uentris purgatio frequenter prouideri debet. Efflaterij quoque puluere tangendum erit. Aliqui minimorum piscium capita trita imposuerunt.

Tumores testium.

λεπίσ est schoria, siue squãma, cuprinã uocat λεπίσα, quę ex ære, siue cupro fit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

A

¶ De HERNIOSIS. Caput XXVI.

Herniæ infantium.

HERNIAS uero infantium frequentius emergentes sic curabimus. Resinam pituinam siccam, nitrum, cyminum, ex æquo cum melle miscemus, & sub emplastri temperamēto imponimus, superaddita ligatura quæ contineat medicamentum. Et uuam passam purgantes, in uncijs. V I. nitri uncia. I. cymini uncijs. I I. cum melle contriuimus, & ita usu sumus. Vitandi cursus, & saltus, et auster, uentris quoq; conatus, & ciborum nimia præsumptio. Aliud probatissimū. Caduci malogranati ÷ I. gallarum semiuncia, asphodeli radicis ÷ I. narcissi radicis ÷ I. hæc omnia in uino coquenda, & tundenda, et malaxata in primo adhibenda sunt. Hoc herniarum perseuerantiam intus sub ligatura, etiam ueterum percurabit, & hydrocelas, & sarcocelas, & enterocelas similiter. Itē Cinopoli emplastri expono maximū & probatissimum remedium. Spumæ argenti ÷ V I. aceti ÷ X V I I I. olei & opij, spuma argenti pleniter comburis, & supradicto aceto restinguis, & teris diligenter. Omnia simul mixta coques, agitabis spatula olosidera, & ita ut dactylon coques, ac in lintheolo adhibendum diebus cōtinuis V. imponis. Hoc hydrocelas, & similes collectiones sine dilatione curabit. Carnes cochlearum teris, & his myrrhæ puluerem misces, et in lintheolo inductum impones sub fascia, ut facilius reprimatur: & passum cum acacia tritum, et aqua similiter temperatum supponēdum est. Item etiam cochleas ex arbore lauro collectas comburimus, & tritas imponimus, ut umbilicum in naturam propriam reuocemus.

ὕδρον, σάρκον, & ἔντερον, Herniæ sunt spēs ab Hippocrate & Galeno descriptæ, quanq; etiā plures & apud Galenum & Paulū Aeginetam numerentur.

B

¶ De diuersis uitijs in ANO nascentibus, uel Syringis, hoc est, Fistulis. Caput XXVII.

DIFFICILES in his locis caussæ euenire consueuerunt, pro accidentium qualitate. Est enim loci natura delicatior, & qui ad omnes acerbos quam maxime contactus, facile commoueatur. Nascitur ergo in hoc sæpissime indignatio, uel feruor: fit ragadium, fit condiloma, erumpūt hemorrhoidæ, nascuntur exocadia, fiunt & syringæ, frequenter etiam intestinorum effusio, et cętera, quibus omnibus suo ordine remedia designabo. Quando ergo indignatio, uel feruor locum attentauerit, pingues dactyli, in passo, uel mellicrato infusi teruntur, superaddito quopiam de oleo roseo, e quibus factum cataplasma tepidum adhibemus. Superimposita tamen ligatura, quæ adiutorium continere debet. Nam etiam de musteo similiter faciendum est, sed quod piper non habuerit. Sic etiam de bulbis albis, cum melle contritis, loca cōmota frequenter curata sunt. Et licium inde contritū cum cerotario, et ex oleo roseo temperatū adhibuimus, & sæpissime sulphuris uiui quippiam triti superadijcimus. Est & hoc genus adiutorij utilissimū. Spuma argenti, & cerussa, uncijs singulis: thus masculum, et crocum in semuncijs singulis, cum uino & oleo tritum, et cōmixtum adhibendum est, et oui ui-

Ani accidentia.

Feruor Ani.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C tellum coctum, tritum cum melle & oleo, commixtumque, loca indignantia satis iuuat. Sic butyrum cum medulla ceruina, & sepum ceruinum, & thus masculum, omnibus ex æquo tritis, immixtis oleo & uino, similiter temperatis curati sunt frequenter. Huic medicamēto etiam licium indicum admiscendum est.

Ragadium Ani.

Si Ragadium factum fuerit, hoc medicamento uti nos conueniet. Oleum roseum solum, tritum in plumbeo uase, & ex pistillo simili, usque in pinguedinem, & caricarum pinguium combustarum cinis, uino tepido prælauatus, ac impositus, prodest. Sic rosæ flos, & pompholix simul trita, similiter spargitur. Et molybdæna cum folijs rutæ uiridibus teritur, & cum oleo myrteo pingui temperatur, & similiter iuuat. Sic hyoscyami folia, sic corij puluis aspersus similiter loca curauit. Sic etiam lintheorum combustorum cinis cum amylo, ex æquo succo foliorum oliuæ temperatur, & subpingue fiat linimentum.

Condilomata, & Exocadia Ani.

Quibus Condilomata fiunt, uel Exocadia, hoc adhibendum est medicamentum. Ceræ libra una, picis ÷ IIII. medullæ ÷ II. adipis taurini ÷ III. mellis ÷ IIII. uini ÷ III. guttæ ammoniacæ ÷ I. thuris masculi ÷ II. myrrhæ ÷ V. sicca cum uino teruntur, & solutis calentibus commiscentur. Aliud. Calcis uiuæ ÷ III. nitri ÷ II. utraque teruntur, & cum aruina miscentur, & ex eo pingue facies linimentum. Quod cum siccauerit identidem superaddis, & hoc modo per

D seuerando facilius consumentur exocadia. Sic chalcantum teris, & eius puluerem cum oleo dulci molli uapore coques, & pinguefacto, loca frequenter tangantur. Nam & alumen missum in uase nouo, coctum, atque tostum, puluerem facit. Hoc tacta exocadia, spontanea frequentius ceciderunt.

Hemorrhoidæ Ani.

Hemorrhoidas uero erumpentes, sic compescere, uel temperare consueuimus. Butyrum, crocum, cerussam, mel ex æquo omnia commiscenda sunt, & oui albore temperanda, & imponenda. Sic arnoglossa trita cum aceto facit. Sic pulueres cerussæ cum aceto contritæ. Fomentabis uero loca ex aqua, ubi alumen scissum, tritum mitti facies, & æris florem excoques in tertiam partem, & ex hoc fouendi sunt ante linimentum. Sed ut etiam in tempore aliquando de physicis adiuuentur, in ea aqua coquendæ sunt species supradictæ, unde ægrotus is qui hemorrhoidas patitur, frequentius elauatur, & ad supradictas species, in uncias senas, aquæ sextarios decem mittis.

Physica remedia frequēter ab Autore uocantur ea, quę absq; certa ratiōe data, prodesse comperimus.

Syringæ.

Si uero conclusas resoluere uolueris, tapsiæ succum, & apij similiter ex æquo conterimus, & loca contingimus, quæ solenni digestione fuerint impedita. Laser cum aceto contritum imponendo, frequenter usi sumus. Nam & Musa rrocisco, omnibus approbato, in aqua in qua calcem uiuam extinximus, resoluto, imminuimus, & profecimus.

Trociscus Musa.

Qui trociscus hoc modo a nobis conficitur. Aluminis scissi uncias. III. aloe ÷ III. croci ÷ II. crocomagma ÷ II. chalcanti ÷ III. caduci malogranati ÷ II. uino omnia trita commiscemus, ut trociscos faciamus.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

Etiam hic puluis nobis experimentum dedit, omnes ſyringas & expur-gandi, & glutinandi: qui iſta ratione conficitur. Iris lilyricæ ÷ V. erui ÷ III. mannę thuris ÷ III. lepidos calcis ÷ III. ariſtolochiæ ÷ III. 5. omnia tunduntur, & cribellantur, & fictilis puluis, cui nomen eſt Aco-pali, commiſcetur eodem modo, ad linimentum quemadmodum Mu-ſa trociſcus ſupradictus. Quibus uero inteſtinum exierit, mori * ſyl-ueſtris dolori fomentatio adhiberi debet: & poſt acacia trita cum ace-to linimentum facit: & cyclamini ſuccus cum melle ex æquo mixtus, & coctus uſque in pinguedinem. Aliud. Puluis ellebori albi, qui cum aceto coctus eſt, admixto cærotario ex oleo roſeo, ſatis iuuat. Et hyo-ſcyamus in aceto tritus, & ſimiliter adhibitus, inteſtinum effuſum ſi-militer reprimit.

A Puluis ad idem.

Inteſtini exitus.

* alias uiſci-do.

De PERNIONIBVS. Caput XXVIII.

PERNIONIBVS quę cum pruritu ſunt, aquæ marinæ fo-tus ſatis prodeſt. Similiter etiam ſi uino calido ſtiptico fouean-tur. Sic ſi etiam decoctiones betarū, quibus alumen ſciſſum infuderis. Poſt quod fomentum, cæra liquefacta linire conuenit. Nam & ex alu-minis puluere, cum hordei farina, & uino cataplaſma adhibendum eſt. Sic cæræ, & picis reſolutæ ſola unctione curatæ ſunt. Et gluten ſolu-tum in aqua profuit liniendo. Sic oliuarum uiridia folia cataplaſma-te adhibita profuerunt. Sic gallæ cum aceto contritæ, ſic uini fęces im-poſitæ curauerunt. Quibus uero iam ueſicauerint, rhaphanos tun-des, & ex eorum ſucco bene proderunt linimenta. Et lenticulæ coctæ, & tritæ cataplaſma proderit. Et caduca malogranati, in calidis cineri-bus tepefacta, & trita adhibita, conuenerunt. Sic etiam ſcylla cocta, ſi-militer contrita, profuit. Quibus uero increpuerunt, & uulnerati fu-erint, his ſpuma argenti trita, mixto adipe porcino, pro emplaſtro ap-poni debet. Sic adipes anſerini cum cęra & oleo tepidi adhibendi ſunt. Et cochlea cum teſta combuſta, & trita, & in puluerem redacta, ſi aſper-gatur, continuo medetur. Eruum in uino coctum, & cærotatrio ſimili-ter curat contritum.

B

De RAGADIIS pedum, uel digi-torum. Caput XXIX.

OMNES CREPIDInes in calcaneis pix liquida illinita percurat. Et ſpuma argenti, cum ceruſſa, & alumen ſciſſum ex æquo contuſum, & uino mixtum, medebitur ſimiliter. Quibus uero pili inhærentes moleſtiam fecerint, ferro ſubtili loca ante purganda ſunt, & melantherium cum locio pueri tritum apponendum. Et gutta ammo-niaci cum aceto trita ſimiliter adhibet. Et myſi, & ariſtolochia ex æquo contuſa cum melle adhiberi debet. Hoc & raſu-ra cucurbitæ trita faciet.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C

¶ De PARONYCHIIS. Caput XXX.

PARONYCHIAE in initijs lana ex aqua infusa imposita curantur, eaq; frigidiore frequentius irriganda erunt. His etiam aphita, cum aqua trita adhibenda erit. Sic & thuris masculi puluis cum melle mixtus medebitur. Sic etiam gallarum. Si saniem sane collegerit, locum pungis: ad eius uero digestionem, & lenticulam coctam cum melle contritam superimponis. Et myrti folia uiridia trita, similiter cum melle adhibentur. Sic etiam rosarum, & sic oliuæ folia similiter. Sic cadmiæ puluis aspersus curat, sic erui, sic etiam thuris masculi. Quibus uero etiam ungues quassi fuerint, folijs myrti uiridibus, uel malogranati tunsis cataplasmandi erunt. Quibus autem forte aliqua loca nigrescunt, farina tritici, cum pice folia admixta curantur. Et sulphur uiuum hoc cum porcino adipe tunsum, & commixtum præstat, ne ipsi ungues exiliant. Et lini seminis puluis. Simul etiam & * asturacus cum melle commixtus imponitur. Et cæra sola liquefacta superimposita. Sed his omnibus adhibitis, diutius perseuerandum est. Calefacti etenim perseuerantia adiutorij ungues, melius gubernantur. Scabiosos, ueluti elephantiosos si quis forte ungues habuerit, uini fęx sicca, trita, & cum cærotario imposita curat. Et ficus sicca, purgata, & tunsa, superimposita, æque medetur. Et lapathi agrestis radix in aceto cocta, & contrita, et sulphur uiuum cum sandaraca, ex æquo tritum, & aspersum, continuo cu-

D rat. Interea sub his omnibus adiutorijs, ungues ipsi primo ex pice liquefacta ungi debent: quos superiori medicamento & fasciola munire & gubernare oportet.

alias * Asteratticus.

Vngues scabiosi.

¶ De PRVRITV, uel SCABIE totius corporis, uel uarijs maculis in corpore. Caput XXXI.

SI IVVENIBVS hoc bene habentibus obuenerit, phlobotomo prius sub gemina detractione subueniendum est. Item uentris purgationes frequenter deinde adhibendæ erunt. Cibis plane sorbilibus nutriendi sunt. Lauacris frequentibus uti conueniet, in quibus thuris masculi, sulphuris uiui, & nitri puluere aspergendi erunt. Si hoc adhibito adiutorio, aut pruritus, aut scabies pseuerauerit, lapathij agrestis radix trita, & cum aceto commixta, in balneo similiter adhibenda est. Sic linimentum cum melle commixtum. Quo linimento, frequenter etiam in sole adhibito liberati sunt. His frequenter etiam frigida lauacra profuerunt, & postea oleo roseo, uel lentiscino, aut myrtino, admixto uino, se utilius perfuderunt. Scabies uero si uulnera habuerint, mirabolanum, & sulphur uiuum, ex æquo tũsum, cærotatio ex oleo myrteo liquidiori cõmisceo, ut leui unguento eorum in balneis uulnera pertractentur. His sane calidum lauacrum aquarum dulcium pro-

Loquit̃ de linimentis quę in calce hui9 Capitis descripta habetur.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

curandum est, in quo supradicta linimenta adhibenda sunt. Nam & thuris masculi, et pulegij ex æquo puluis, ibidem in balneis commodissime adhibetur. Commodius, si etiam cum uino Capnitis succus, sic nitrum cum uino, sic Capnitidis succus, qui frequenter etiam cum aceto mixtus, plus profuit.

A Capnitis est ea quæ Fumus terræ uocatur a neothericis: a ueteribus etiam Fumaria dicta.

De ELEPHANTIOSIS. Caput XXXII.

SVNT QVIBVS certis ex accidentibus, maculæ in corporibus frequentius inhæserunt. Sunt nigræ, sunt albæ, uelut elephantiasin aliquando annunciantes: quibus hoc modo medendum erit. Myrti folijs uiridibus in uncijs duabus, nitri, & aluminis singulis, contritis, in balneis fricandi erunt. Aliud. Sulphuris, nitri, & aristolochiæ puluis ex æquo contritus, in balneis adhibendus est. Sic gutta ammoniaca, trita cũ oleo, profuit. Sic fici folia cum sulphure uiuo, & cum aceto medentur. Nam & sub sole de hac confectione curatur. Et cyminum, cum aceto tritum sæpe sic profuit: & quinq; diebus superaddendo linimenta, non delauatis prioribus. Sic cymolia, nitrum, & bacca lauri cum aceto commiscentur, & similiter, ut priora, medentur. Aliud. Fenogræci puluis, aphronitri in uncijs binis, et alcyonium, & cyminium in uncijs singulis, similiter cum aceto adhibendum erit. Et ex betarum folijs coctis, & tritis, cataplasma his imponendum est. Et piper cum myrteis folijs uiridibus tritum, & sub sole in balneis adhibitum, utrasq; maculas permundabit. Sæpe his perseuerantibus maculis, ad elephantiæ uitium, frequentius declinatum est, cui per tempora nunc ordinabo remedia. Per initia huius passionis, cum sanari plene uitium supplices orauerint, phlobotomandi erunt, & purgandi frequentius. Faciem uero in qua huius uitij magis horret imago, mirabolano cum aceto, & oleo roseo, uel myrteo, uel lini semente fricare conueniet. Aquis naturalibus frequenter utantur, & marini lauacri. Continentia sane uitijs his q; plurimum prodest. Cibis digestibilibus, & dulcioribus frequenter iuuantur, lactis acceptatione q; maxime, si aquæ eius accipiant quod græci ὀῤῥόν appellant. Nam & succus Neptæ herbæ frequentissime hoc uitium releuauit: & hæc eadem herba, par beneficium præstitit sæpe cibo data: & coagulum νεβρόν, id est, hinnuli, quẽ nos ceruũ lactentem dicimus, cum oxymelle ieiuno datum, uel temperatum, sępe profuit. Si ijsdem adhibitis, morbus ille adhærescens omnino fuerit publicatus, tunc neq; phlobotomo, nec catharticis uti conueniet. fieri enim non potest, ut humor corruptus insaniens, quique omne corpus suo horrore funestarat, his adiutorijs purgationum adhibitis, ad interiorem originem identidẹm reuocatus, uenenati sanguinis, geminatis effusionibus arceat. Sed uomant frequentius, & lactis beneficio per cibos, per potiones enutri-

B

Elephantiasis cura.

Nepeta

C antur, & educentur. Locis uero contaminatione uulneratis, omnia stiptica adhibenda sunt, quibus illa caro corrupta, & effœminata, ualeat durari, uel stringi. His frequenter Ciros trociscus profuit, qui conficitur ex sinopide, alumine scisso, ęrugine, & cymino sub æqua ponderatione in aceto dispositus. Omnia etiam linimenta, uel fricamenta quæ pruritui in superioribus, nec non etiam scabiei conuenientia significauimus, etiam his apta, seu utilia asseueramus. Aliqui uero etiam illis carnes uipereas ministrauerunt, quaternos digitos in mensura, tam in capite, q̃ & a cauda præcidentes, quæ oleo & salibus conditę profuerunt. Addis de græco quamplurima.

Trociscus Ciros.

De LVXATIONIBVS. Caput XXXIII.

PER INITIA, ut moris est, primum auulsa reponenda sunt locis suis. Item embrocis uti necesse est, ex herbi pollinibus, uel certe cineribus, oleo, sapone, & ouis commixtis, lanisque mollibus, infusis succis loca munienda sunt, & pro locorum natura, fasciolis continenda, & constringenda. Si sub hoc adiutorio, loca naturaliter custodita quieuerint, eisdem usque ad perfectam sanitatem imminendum nobis erit. Si uero aliqua aduersitate, locis proprijs auulsa minime

D potuerint reuocari, tunc adiutorijs catholicis, doloribus crescentibus, subueniendum erit: ut est phlobotomus, uel catharticum, et cataplasmata paragorica. Quibus perseuerantibus, si dolorum declinauerit inquietudo, fomento lauacri, cęrotarijs, uel certe emplastris calasticis imminendum est. Postea uero malagmatibus perseuerandum, quibus curanda loca possint perpetuo solidari.

LIB. PRIMI Finis.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

¶ OCTAVII HORATIANI in Secundum Operis sui librum ad EVPORISTVM PRAEFATIO. A

VNC secundi Operis partes aggrediar, quibus prodendæ, discutiendæq; rõnis delegauimus functionẽ. Quę qm̃ oculis cõprehendi non potest, q̃d officiũ liber sup̃ior occupauit, idcirco passiones interiora possidentes, in hoc uolumine, aut accidentibus conuincent̃, aut prodent̃ indicijs. Studio quippe ueritatis noslui frustra disputatiões ingerere, q̃n potius in utroq; opere, certis, deprehensisq; morbis remedia cõstitui, uel curis medendo facilioribus, uel tuendo matereiã uitiorꝝ. Qñquidẽ in Logico ope obscurisq; p̃iculis, non opus est assertore, sed iudice. Omnes acutę Febres uel ægritudines, de q̃bus nũc dicere cõstitui, aliq̃ñ passiones præueniũt, aliq̃ties cõsequunt̃, quæ certa produt̃ indicia, q̃bus morborꝝ possit materia cõprehendi. De chronicis uero secundis partibus promissos sermones expediã. Hæc est itaq; sub oĩm ueterũ autoritate febriũ diffinitio, q̃bus etiã nos assensum libẽtissime accõmodamus. Inest nobis calor ignitus, qui cũ se in altioribus p̃cordiorꝝ locis, repẽtina aliqua necessitate cõmouerit, & uelut aduectus tẽpestate, loca aliqua naturaliter quieta turbauerit, uaporẽ acriorẽ procurat, & tũ quidem ex altitudine stomachi febriũ ferit originem.

¶ CAPITA primæ partis LIB. II. De Acutis passionibus. B

¶ CAPITA Secundæ partis LIB. II. de passionib. Chronicis.

C ¶ LIBRI II. pars prima, De OXYORIS, seu acutis pasionibus.

¶ De FEBRIBVS. Cap. I.

SIC IGITVR q maxime omnibus in locis, siue climatibus, omniq; ætate, morbis omnibus certa ex necessitate uel imminentibus, uel præeuntibus, hæc sociantur. Febricitantibus itaq; generaliter omnibus, unum magnum remedium cunctorum cautum est autoritate, præcipue seruire temporibus: ut per conditionem caussarum ægri omnes, adiutorijs competentibus releuentur, similiter etiam cibis congruis nutriantur. Conueniens profecto, in utrisque aliquando congruum, bonum tempus. Posunt enim in hijs officere, quæ æque utilia iudicarentur, si in competenti tempore suggerantur. Docuit enim natura omnium gubernatrix, in itijs omnium exagitationum, sub quacunq; sorte caussarum aduenientium, quando præsentis commotionis tempestate, naturalis ille uapor turbatus, recessus interiores petierit, & cum * ex materia articulos frigus uel tumor quassauerit, uel occupauerit, tunc nihil penitus a Medicis tentari, uel adhiberi debere. At uero imminente declinatione, transactis augmentis, cum paulatim uapor exasperatus, omnia illa exteriora membra perfuderit, tunc adiutorijs potius competentibus seruiemus. Ergo quomodo aliquando sub certis accidentibus manifesta declarantur nomina pasionum, sic aliquando simplex febrium imago conspicitur, quæ uentris semper constrictionem procuret, capitis dolorem, linguæ asperitatem, aliquando insomnietates, cum leuibus mentis erroribus. Hæc etenim ex eadem Febrium origine, uapore naturaliter superiora appetente, præcipue capiti sollicitata contingunt. Quæ accidentia licet etiam in cæteris pasionibus, cum alijs signis plurimis misceantur, tamen cum per se sola fuerint, febribus sociata, febrium magis simplicium quam figuratarum speciem designare noscuntur. Ergo cum simplicium Febrium caussa constiterit, per initia commotionum, cum adhuc articulos posidet frigus, manibus calidis, uel uaporibus, cætera omnia membra calefacta contineo: tunc etiam somnos inhibeo, nihilque aliud inhiberi permittam. Cum uero ex altitudine uapor exiliens, corpus omne calefecerit, & emergens inflammatio impatiens, uiscera uniuersa siccauerit, tunc post clysteris simplicis beneficium, etiam enemate, quod ex sicco lini seminis, & oleo roseo, uel chamæmilo temperatur, in uncijs tribus, igneis illis ardoribus succurrendum est.

[Margin: Alias, * exteriora articulorum.]

[Margin: D]

[Margin: Cura.]

[Margin: Enema.]

At uero quinta transacta die, & primis iam temporibus ægritudinis refrenatis, cum sub quadam maturitate qualitas caussæ humanior apparuerit, tunc post augmenta commotionis præsentis, lini semine, & hordei pollinibus, cum aqua & oleo, ut moris est, præcordiorum lo-

ca iuuanda sunt: ex quo aut ignem illius commotionis temperemus, aut sudorem oportuno tempore procuremus. A

Monitum te interea uolo, ex urinarũ inspectione, supradictæ ægritudinis maturitatẽ, sic considerari debere. Aduertendũ est itaq;, ex urinis naturalibus & consuetis, quantũ in contrariã partem natura deuiauerit: ut ex hoc, quid aut præsens status, aut futurus ægritudinis exitus allaturus sit, instruaris. Est autẽ urina naturaliter, quę corporis eius qui emittit, sanitatẽ manifestat, rubra mediocriter, & subpinguis, & tactu calida, habens naturaliter nebulas, in aquã maxime appetentes. Quantitatẽ uero ex accæpto nosse conueniet. Hæc itaq; cum inspexeris, de maturitate ægritudinis bene confidẽs, adiutorijs cõpetentibus uisitabis. Superueniente igitur declinatione, tẽporales cõmotiones, etiã prioribus adiutorijs procurato. Tunc & linguæ curationi, & cæteris, quæ cibos impedire consueuerunt, seruiendũ erit. Aliquando etiam lixoperita pro cataplasmatis adhibita, q̃maxime profuerunt, quę infundere ac nutrire magis, quã infrigidare corpora ardentia uideantur. Quę conficere hoc modo consueuimus. Spuma argenti uncias tres, mellis ÷ III. succi lini seminis ÷ VIII. cęræ ÷ III. olei rosei, uel chamęmelini libras. II. conficis ut moris est, et uteris in uicem cataplasmatis, cõmotiones competenti tempore iuuaturus. His igitur adhibitis, simplices ægritudines sic uisitare consueuimus, usq; in plenam uisitationem: quo etiam lauacris adhibitis, & reparare sanitatem, & reparatam custodire possimus. Igitur postq̃ illius ægritudinis species, quæ solis Febribus cum proprijs accidentibus designantur, hac pagina compendiose composui, in sequenti ordine, acutas omnes passiones, proprijs nominibus, atq; etiã accidentibus designabo. Sumimus itaq; initium de Phreneticis, febrium acutarum necessitate fluctuantibus, adiungentes adiutoria competentia. B

Vrinæ iudicium.

Vrina quę optima

¶ De PHRENETICIS. Caput II.

PHRENETICORVM caussam, certa accidentia manifeste designant. Sunt enim acutæ febres, cum terribili mentis alienatione, sunt iuges insomnietates, ex miningę tensione, uel indignatione uenientes. Vnde quum speciale accidens, hos tantũmodo manifestauerit, uel si floccos intensius legerint, cõmotionum temporibus, uti iam ante pręmonuimus, seruiendũ est. Docet natura, exasperatis nulla penitus adiutoria admouenda, ex his præsertim, quæ importunis temporibus q̃maxime adhibita, nocere probata sunt. Per initia itaq; huiusce passionis, lucidum ac temperatũ primo cubiculũ prouidendum est. Ciborũ obseruanda continẽtia. Et si prædicta adiutoria, quibus passio publicata est, intra tertiũ diem apparuerint euidentia: & si nulla nos aut ætatis, aut temporis ratio remoretur, phlobotomo subueniemus, licet ad detractionem sanguinis, cunctatior * non facile peccauerit. Cum enim

Cubiculum Phrenetici.

Alias * cunctator.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C sanguinis, cõmodissimi elementi, copia laborantes, etiam alienis possint iuuari remedijs, eo sane detracto, uel amisso, difficile reparantur.

Venter. Ventris item si constrictũ fuerit officium, per clysterem simplicissimum procurabo, mellicrato calido, oleum tantũmodo admiscens, nihil asperum, neq; diureticæ qualitatis adijciens. Certũ est enim, febricitantibus omnes collectiones miningæ sociari. Vini, uel aceti penitus in his odor fugiendus est. Cibus. Cibus humectus & lenior est adhibendus. Aptis tẽporibus caput oleo roseo infundendũ. Et si his adiutorijs contemptis, passio augmẽta perceperit, ita ut extensioribus uigilijs, & febribus, & alienationibus adhuc molestissimis terreamur, oleum chamęmilinũ, uel anethinũ calidum, in quo papauer, uel lactucæ semina, uel menthæ, uel hederæ succos coxeris, miscebis, & eorũ capita frequẽtius irrigabis.

Vigiliæ. Si uero impatientius se luctando quassauerint, quod est omnibus uigilantibus accidens speciale, mollibus ligaturis fasciarũ alligatos quiescere faciemus. Etẽm plus incõmodi accidere poterit ex uigilijs inquietis, q̃ si inter luctationes nimias intercępti, uiribus fatigent̃. Vultus. Vultus eorũ ante cibos, aqua calida, ubi agreste papauer, aut lactucæ semen, & cætera illa quæ significamus decoxeris foment̃t. Articuli. Lingua. Similiter etiã articuli eorum, lingua quoq;, ex melle, & oleo mixto rosaceo, aut certe ex succo li-

D ni seminis irrigent̃. Febribus etenim perseuerantibus, ægri amplius siccitate linguæ quatiunt̃. Lectus Phrenetici. Lectus eorũ suspendendus est, & ad uicem gestationis agitandus. Frequenter enim, ex illa lecti motione, ueluti & mentis oculis, & mentibus occupatis, somnos his dulcissimos procurabimus. Media. Media eorũ, consideratis tẽporibus, oleo dulci calido fomentanda sunt, aliquãdo mixta aqua calida pertigmatibus infundenda. Similiter etiam inguen eorũ, huic q̃ maxime compatiens ægritudini. Frequenter etiam seminum cataplasmatibus media eorum iuuanda erunt.

Rasura capillorum. Iuuat interea multum detonsio capillorum, aut si raso capite admotæ cucurbitæ, cũ sanguinis detractione adhibeant̃. Ex hoc etenim adiutorio, quantũ sæpe probatũ est, ad plenã caussæ perductę sunt digestionẽ.

Hæc est amice, simplex Phreneticorum medicina, quæ naturę beneficijs, & adiutorijs sic ordinatis, competenti tẽpore adhibitis, continet̃. His etenim rite custoditis, facilius potest ægritudo uicta succumbere.

De LETHARGICIS. Caput III.

LETHARGICIS & Phreneticis simile est capitis aut miningæ sub extensione uel constrictione periculum, utriq; acutis febribus agitantur. Phreneticorũ, & Lethargicorum differentia. His tamẽ accidentibus differunt: quod Phrenetici, manentibus insomnietatibus & alienationibus eriguntur. Lethargici uero sub simili incõmoditate uigiliarũ, grauedine molestissima, & falso ueluti somno, molestius deprimunt̃. Sunt hæ differentiæ, ex simili passione subortæ, ita tamẽ, ut plus lethargici periclitent̃. Nam phrenetici amplius grauati, lethargici fiunt: Lethargici uero reuelati, in phreneticos

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

mutantur. Vna est ergo & æqualis in utrisq; caussa uitiorum, eadem & iam in uisitando diligētia esse debebat. Sed phreneticis quies & patientia indicenda est: lethargicis uigiliæ procurandæ sunt. Ergo lethargicis fotus capitis simplex adhibendus est, ut phreneticis: exceptis herbis illis, uel seminibus sapores afferentibus, quibus media præcordiorū similiter adiuuanda sunt. Linguę siccitas eodē modo riganda, riteq; uentris officium procurandū. Caput quoq; sic detractione sanguinis releuari debebit. Vno eodemq; modo, uel tēpore, etiam ciborū qualitate nutriendi sunt. Vnū tamen pręcipue curandū, ut si per spinæ tantūmodo admonitionē febres adhuc acutas perseuerare intellexeris, frequētibus eos sternutamentis releues, tunc acerbis adiutorijs ptarmicis imminere nos cōueniet, in lucido sane & tēperato cubiculo. Articulos uero eorū ungo frequenter oleo ueteri, uel cucumeratio, mixto nonnunq; nitro, aut pipere, aut castoreo: et uncta follicitius defricabo. Et si frigidi adhuc fuerint, etiam sinapi puluerē admisceo. Nam & aliqui etiā sanguisugas fronti eorū, uel temporibus recte adhibuerūt. Perseueranti uero grauedine, & sensus occupatione demersis, expedit accipere ad mensuram cochlearis unius cum mellicrato castorei puluerem. Expedit etiā apophlegmatizare ex oxymelle, & hyssopi, aut origani, aut thymi, aut pulegij, aut rutæ decoctionibus. Et si adhuc ista ueterē capitis depressiōem non deponant, etiā sinapismus adhibendus erit, unguenta quoq; ex castoreo, & oleo sicionio. Iam tunc etiā odores naribus admouendi ex castoreo, pulegio, origano, thymo, & baccis lauri. Hoc & ex cornu ceruino, & galbano fieri, cōmodum probauimus. Hęc igitur grauatis lethargicis adhibenda sunt, ubi febrium acutarum non interuenerit necessitas, quæ quidem nos omnia eis quæ phreneticis accōmodari solent adiutoria, uel illis similia adhibere compellit.

A — πταρμικά, adiutoria uocat, quæ sternutationē prouocent.

B

De PLEVRETICIS. Caput IIII.

PLEVRETICORVM hæc est certissima definitio. Dolore insustentabili, & perseueranti, circa interiora lateris afficiuntur, Febribus æque acutis minime desistentibus: & tussi molestissima compressi, sputa uaria eijcient. Super quod latus iacuerint, tolerabilius asseuerant. Nam loci dolentis, ad saniores partes in tempore demigrat pressa materia, ac tum loca ipsa languentia releuantur. Febrium itaque temporibus seruientes, adiutoria & cibos congruos adhibebo. Cubiculum procurabo calidum & lucidum. Ex initio mellicraton ex despumato melle suggeram, omni ægritudinis tempore ministrandum.

Pleureticorū accidentia.

Interea si statim nos augmenta terruerint, retractantes ægrotantis ætatem, temporis qualitatem, prouinciarū naturam, intra tertium diem phlobotomo subuenire nos conuenit. Item uentris officium procurandum est, aut balanum supponendo, aut clisterem simpliciorem.

βάλανος, glās. Balanū, pessariū, seu pessū instar glādis.

Lateri uero dolenti, ex oleo samsucino calido fomentum adhibeo, et

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C ex samsuci puluere, uel rutæ siccæ, loca affatim aspergo dolentia. Post uero succidas, aut sulphuratas calefactas lanas appono, uarijs & frequentibus cæteris uaporibus loca mitigabo: & aliquando saccellis ex cantabro: aliquando ex milio, uel salibus calefactis, aliquando oleo supradicto samsucino, uel rutaceo adiecto, uesicam uaporamus. Adhibemus etiam uentosarũ suis temporibus aptissimũ adiutorium. Perseuerantibus uero doloribus, etiam cataplasmata calastica cum melle de seminibus addo, detrahẽs semen fœnogreci. Febrientibus caput semper dolore & inflatione sollicitatur, quod expertus es. Cibos uero usque ad ægritudinis digestionem, cõmodis tẽporibus, matutinis quàm maxime, sorbiles ministrabo, & calidos. Semper eñ naturę certa ratione, uespertinæ horæ crassiores accessus, ægros animos ad tristicias quasdam aducũt, et uitia ueluti renasci cogunt, cõmotionem interea addẽtes. Eoq; facilius ægritudinem refrenabis, si per dies singulos semel tantũmodo cibos adhibeas. Sub hac igitur uisitatione, si necdum ægritudinis augmenta recesserint, diebus pluribus ex mellicrato, aut hyssopum, aut rutam uiridem decoquam, & ex hoc frequenter eos potabo. Locis uero impatienter dolentibus, etiam ἰσχάρας ustionis impono. Ita etenim frequenter ad peripulemoniacorum non permittetur æger uicina peruenire pericula.

ἰσχάρα.

D Dolentes uero latus sine febribus, & cæteris accidentibus pleureticorum remotis, quos iam non pleureticos, sed latus dolentes proprie appellabo, ex subiectis alia diligentia uisitamus. Piper, uel cyminũ, uel castoreum, aut rutam siccam terentes, mellicratoq; miscentes, potui dabimus. Oxyporia adhibenda erunt. Item acopo calido, cõmixto opobalsamo, aut glaucino, aut laurino, latus ipsum est perungẽdum, & fricandũ. Quibus adhibitis, si necdum dolor quieuerit, super illam decoctionẽ quam superius ordinauimus, fraxini radicem, aut capparis admiscebo. Dabo interea etiam antidota apta frequenter pleureticis, superaddens samsuci puluerem, ijsdem semper adiutorium cõmodissimũ. Nam & emplastra, uel malagmata, his sæpissime profuerunt, ex rutæ foliorũ uiridium contritorũ, cum axungia, et cętera quàm plurima, quæ sibi quisq; in tempore caussæ probatæ utilia esse cognouerit.

Contra dolorem laterũ.

¶ De PERIPLEVMONIACIS. Cap. V.

PERIPLEVMONIACOS hæc accidentia manifestant. Febres acutæ, thoracis pondus, quod etiam laterũ sollicitet uicinitatem. Iacere supini non facile patiuntur, sed magis sedendo releuantur, Facies attestantur infectas ueluti quodam rubore genas. Anhelitũ tardum, & suspiriũ patiuntur. Tussiunt frequenter, sputa sanguinea & sordida digerunt, pulmonis periculũ designantia. His primo lucidũ, & calidum, utpote calasticũ cubiculum prouidendũ est. His febriũ temporibus seruiens, adiutoria, et cibos moderatius administrabo. E succis ptisanæ, aut alicæ, mellis quippiam despumati habẽtibus, mellicratom

Peripleumaticorum accidentia.

faciendum est: sicuti etiam in Pleureticis ordinatum est: cui concoqui debet ruta uiridis, hyssopus, uel origanum, aut Iris Illyrica, quæ q̃ maxime perseueranti tussiculæ mederi consueuit. Si uero digestio sputorum tarda, & difficilis fuerit, uel si pectora eorum uiscosa quadam pinguedine percludantur, ad mensuram cochlearis, ieiunos recentis butyri frequenter accæptione iuuamus. Ventris officium assidue procurabo. Thoraci eorum, hoc est, pectori, adiutoria omnia Pleureticorum adhibeo, tam in fomentis, q̃ in cataplasmatibus, cæterisque uaporibus constituta. Cærotaria quoque ex oleo cyprino, habentia sinapi puluerem, adhibenda sunt: quibus ad exteriorem cutim, pulmonis laborantis, caussa interior prouocetur. Nam & uentosæ impositæ par beneficium etiam mitigando præstiterunt. In declinatione uero huiusmodi ægritudinis, emplastris, & malagmatibus amycticis pro tempore aptis uti nos conueniet, nec non & humanioribus lauacris, cæterisq;, quibus ex tanta ægritudine, reparare membra lassiora, & roborare possimus. A

¶ De SYNANCHICIS. Caput VI.

DVPLEX Synanchicorum species. Vna quæ cum tumore nimio, uel indignatione gutturis, & uuæ, & faucium, & uicinarum partium efficitur. Altera sine tumore, ijsdem tamẽ inhærentibus signis, uel accidentibus: quæ plus periculi facere consueuerunt. Meatus utrisq; in transglutiendo difficilis fiet, & de conclusione eorũ locorum, uel suspirio, uel etiam nauseando periclitantur. Hi hoc modo curandi erunt, Cubiculum maius, & calidum procurandum est. Clysteris ardore officium uentris cogemus. Et si ætas eorũ adhuc calidior fuerit, phlobotomo liberantur ex uenis sub lingua apparentibus, eo sane tempore, quo necessitas coëgerit detractionis. Vbi enim febrium timor defuerit, etiam post tertiam diem sanguinis detractio non negatur. Gargarismatis uero has caussas faucium, frequentissime tali modo nouimus releuari. Mellicrato, in quo aut cantabrum coquendum est, aut ficus siccæ, aut gallæ quassatæ, aut rosa sicca, aut lenticula, aut omphacium, aliqua ex his, aut certe omnia, ut superius conteximus, concoquenda erunt. Nam Andronici trociscus omnibus merito approbatus, si cum passo, aut careno teratur, & molli penna his locis adhibeatur, satis iuuat. Sic etiam de flore rosarum, & alumine scisso, & de phrygio lapide simul combusto, confectus puluis, similiter temperatus, commodius adhibetur: & cætera medicamenta: ut anthera, & his similia, anteriorum compositione probata. Interea saccellis, uel fomentis, cataplasmatibusque calasticis, & paragoricis, locis faucium periclitantibus, & pectoris uicinis partibus imminebo. Cibis uero temporibus competentibus humidis, calidis, & tenuioribus nutriendi sunt. Acutæ etenim ægritudines, utilius gubernari non poterunt.

Synanchia duplex.

B

Synanchicorũ accidentia.

Cura.

Andronici Trociscus.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C

De APOPLECTICIS. Cap. VII.

Apoplectici, unde dicti.

APOPLECTICI appellati sunt, eo quod ueluti ictu quodam repentino percutiantur: uel quod frigidissimi cum totius corporis desperatione, & grauedine iaceant, sine sensu etiã. Hæc quidem passio acuta est, et nunquam penitus sociata cum chronicis, nimiũ sollicita, sine febribus tamen. De his igitur Hippocrates noster, huius professionis autor, sic sua sententia iudicauit. Apoplecticos, inquit, grauiter occupatos, nullo penitus pacto curari posse: leuiores attamen, licet difficile liberari. Huic etiam ego obediens, hoc sic suadeo obseruari: ut eos quos sine sensu penitus iacentes inspexeris, & nimium frigidos, anhelantesque, tantummodo plena sub desperatione agere pronuncies.

Hippocrates in Aphoris.

Cura.

Quos uero leuiores, ut dixi, & aliqua parte sensum proprium continentes, sono narium respirare conspexeris, penna prolixiore interiora faucium attingendo, si fieri potest, cibos, aut flegmata per uomitum reijcere compelles. Sternutamentis acrioribus. eorum capita commouenda sunt. Vnguentis, uel fricamentis, acrioribus, & calidis, omes eorum articulos, mixto nitro, & pipere, infundere suadeo. Extremitatem uero intestini, taurino felle tangendam, aut puluere staphisagriæ, quam syluaticam uuam appellant. Balanos supponimus acres, & thermanticos. Consueuerunt enim his adiutorijs cõacti, σκύβαλα, uel urinas, uel phlegmata frequenter extrudere. Cognoscentibus uero, & respondentibus, intrepide phlobotomum adhibeo. Si tamen nimium senes non fuerint, succis eos ptisanæ, uel alicæ, cum oxymelle gubernabo. Aquam calidam potui dabo. Cum uero transacto periculo præsenti, ad paralisin, ut frequenter contingit, caussa fuerit deriuata, suo tempore, quum de paralisi tractaturi sumus, etiam eorum ordinabo remedia.

D

σκύβαλα, stercora sunt.

De HYDROPHOBICIS. Cap. VIII.

HYDROPHOBICORVM caussam, aliqui ex morsu canis rabiosi, aliqui ex serpentium uenire asseuerant. Sed has origines sollicite nos scrutari superfluũ est. occupatos etenim hoc morbo molesto, nil iuuat originem didicisse. Igitur cum initia huius manifesta fuerint passionis, emergit primo ueluti quædam irrationabilis animi respiratio, repentinæ, & frequentes iracundiæ. Item pigrescunt ad omnia, insomnietates, uel certe somnos terribiles patiuntur. His & stomachi grauedo, cum corruptela ciborum emergit, lauacrorum inconsueta uitatio. Aerem serenum, ueluti plumosum perhorrescunt. Vitare etiam bibendi consuetudinẽ tentant. At uero, cum passio eos plena possederit, quantũ in desyderanda potione hic accesserit desyderij, tantũ timoris in accipiendo generatur. Ad hęc phlobotomo prius occurrendum est, si nos nulla prohibuerint cætera præiudicia, ut superius dictũ est, quando necessitas cõegerit temporis. Vbi enim febriũ timor defue-

Accidentia Hydrophobici.

Cura.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

rit, etiam post tertiũ diem detractio sanguinis nõ negatur. Item dabo gentianæ radicis puluerem, in mellicrato coclear unũ: diatheriacon dabo, cõagulum leporis tritũ, similiter cum mellicrato. Dabo etiã canum catulorum cõagulum. Dabo etiã cancrorum fluuiatiliũ puluerem combustorum. Vulnera autẽ eorum a plena saturatione, ut possumus differemus, admouendo medicamenta quæ debent mitti, & sordida eadem uulnera faciam permanere. Admoueo interea etiã sanguisugas, admoueo caustica. Patentium enim locorum uenenati humores minime poterunt prohibere digestionem. Pectus eorum, uel stomachum, seminũ chalasticis cataplasmatibus adiuuabo. Iuuabo etiã cærotario, ex aloe & mastiche, & nardino oleo temperato. Caput eorũ oleo anethino, uel chamæmilino tepido infundo. Vomitibus & clysteribus releuãdi erũt. Stomacho uentosas impono frequenter cucurbitas, & unguẽtis ex sam suco herba, uel absinthio confectis, præcordia perfricabo. Cogo interea & suadeo per interualla, ut ad balneas accedant, & solo fomento calido eos posse iuuari asseuerabo. Procurabo cibos cũ saporiferis speciebus: sed si in tempore non deerit, etiam sagapenum, aut laser admisceo. A

¶ De ILIACIS, COLICIS, & STROPHICIS. Caput IX.

ILIACORVM, Colicorum, & Strophicorũ similis est omnibus doloris molestia, diuersis attamen accidentibus separantur. Strophus est leuis uentris tantũmodo dolor: & leui adiutorio aut uaporum, aut uentris expositione, aut lauacrorũ fomentatione cõpescitur. Colicorũ uero intestini unius querela grauissima est, & frequenter legẽ chronica, statutis & præfinitis ueluti temporibus cõmouentur: ut iam temporis magis molestiam, quàm uitæ periculum reformident. Iliacorũ autem passio, de qua nunc nobis tractatus interponitur, acuta est, & sub augusto tempore periculosa. Primo, quod uentosus illis est stomachus, uentositate tenduntur: uesicę, inguinum, coxarum, & omniũ uicinarum partium doloribus opprimuntur. Scybalorũ interclusione nimia conligantur, usqueadeo, ut etiam clystere acri adhibito, non fimum, sed uentositatem solam inutilem egerere uideantur. Saliuarũ frequenti profluuio perseueranti, coguntur in nauseam: ut non solum phlegmata, uel humores, sed etiam horribili uisu stercora cogantur egerere. Ad hæc igitur accidentia quantis possumus adiutorijs hoc ordine succurrendum est. B Strophus. Colica passio. Iliaca passio.

Vaporibus frequentibus, & cataplasmatibus de cymini puluere, & sinapis semine temperatis immineo: iniectionibus quoque ex supradictarum specierum decoctione confectis: admiscens succos fęnogræci, quibus ruta uiridis concoquenda erit. Item etiam ex oleo roseo, mixtis anserinis adipibus, aut castorei puluere, cum oleo uetustissimo. Vtilius si ex laurino, uel glaucino temperentur. Vtimur uentosis, cucurbitis ignotioribus, uiolenter euellendis. Et si adhuc doloris molestia perse- Cura.

C uerauerit, phlobotomum adhibeo, perseuerando tamen fricationibus, uel sabanis calidis. Scybalorum uero egerendorum caussa primo eos chalastico clystere compello. Qui si cōtenti fuerint, in secundis acrioribus imminebo, colocynthidas decoquens cum succo betarum, & similibus cæteris, aspere prouocantibus. Si uero ex sumptione potionis uenenosæ percęptæ, hoc euenire cognoueris, theriacā cum uino dare conueniet. Ventrē prouocabis ex lacte decocto, quod schiston aliqui uocauere, in quo coqui facies, uel dissolui, aut aloe, aut scammoneam. Addis etiam adiutoria de græco euporistōn compendiosa.

Lac σχίστον est, quod coagulať postq̄ serū inde abstrahitur.

❡ De SPASMIS. Caput X.

Spasmus.

SPASMVS appellatus est ex tensione, uel protractione neruorum, & uicinorum musculorum, ceruicis q̄maxime impatienti dolori compatientis, ut etiam ad respondendum os facile aperire non possint. Nam sub hoc titulo Spasmi, uariæ sunt huius passionis figuræ.

Spasmus per omne corpus extensionē rigidam, temporalem quidem habet: sub qua ita tenduntur, ut sub uno schemate iacentes, tensione molesta, & inflexibili teneanť. Quos uero pronos contractio habet, Emprostothonicos dicimus: quos aūt ad posteriora reclinatos, Opistothonicos appellamus. Hęc accidentia, corporibus frequenter sine febribus euenire cōsueuerūt. Quod si febres Spasmis superuenerint, caussam soluunt. Spasmi autē superuenientes febribus, uitæ semper periculū minitantur. Sed hæ supradictæ discretiones, una eademq; medicinæ diligentia uisitantur.

ἐμπροστοθονικοί. ὀπιστοθονικοί.

D

Cura.

Primis diebus cōmodius phlebotomo suaui utendum est: si tamen postea etiā omnia adiutoria competentia minime prætermittas. Fricamentis, uel unctionibus omnia loca diligentius mitiganda sunt, uino & oleo tēperatis, cubiculo calido et lucido procurato. Neruis uero tensis, & flexibilibus, fomenta uel sola ex oleo caustico, & calidissimo tēperabo. Cucurbitas, cum detractiōe sanguinis, cōpetenti tempore adhibeo, uentrē procurabo ex clystere simpliciore. Cibis cūgruis, digestibilibus nutrio: ut sunt oua * tomatula, buccellæ candidæ, in aqua calida maceratæ. Frequenter etiā mellicrato infusæ, inferendę erūt. Et si adiutorijs supradictis releuati, etiā oris cœperint impedimento carere, maluas & minutos pisciculos anethino iusculo discoctos, plena iam cōfidentia subministrabo. Frequenter etiā cum * emplasmate ex hydromelle temperato, lactis his copia neganda non erit. Omnibus uero tensionibus, post fomenta chalastica, ex oleo sicionio unctiōem adhibeo, & cepa calidiore, & cataplasmate chalastico loca diutius mitigabo. Post clysterem uero chalasticum, expositis scybalis, enemate uti nos cōuenit, ex oleo rutaceo, commixto castoreo. Conueniet etiam locis ipsis, de salibus calidis adhibere saccellos. Nam & carbonibus proxime calentibus, lectos & stramina calidiora procurabis. Cærotaria, uel acopa, ex oleo cyprino his frequenter adhibenda sunt. Et adipes leonum galbano

Alias, * Hapala. Sunt aūt Hapala oua recētia, quorū cortex nondum iuduruit.

Alias, * anomelle.

cõmixti, par beneficium procurant. Dabo etiam interea potiones huiusmodi. Castorei puluerem cum mellicrato, aliquoties his piper interm iscens. Silphium cum pipere, & mellicrato similiter. Dabo etiam diureticas potiones. Dabo somniferas. Curabo etiam per aquarum naturaliter calidarum beneficia. Nam post declinationem ægritudinis, natura hijs uentris beneficia procurare consueuit. A

¶ De SATIRIASI, uel impedimento usus Venerei. Cap. XI.

SATIRIASIS, Gonorrheæ, uel Priapismi, similis est sub immoderata patratione molestia, quæ his accidentibus disterminantur.

Gonorrhea sine ueretri extensione, uel usus desyderio, spermatis affluentissima sub effusione, corpora debilitat, & per chronica tempora producitur. Gonorrhea. Satiriasis uero ex certa corporis incõmoditate, quę etiam mulieribus aliquando contingit, desyderiũ insatiabile, & tensionem particulæ, cum assidua patratione auidissimã facit: & licet sine febribus, attamen inter acutas, & temporales ægritudines numeratur. Satiriasis. Hanc passionem Priapismon aliqui appellauerunt. Priapismus. Sic itaque curandi erunt, qui de utriusque cognomentis ægrotant. Frequentatione palestrę, per initia omne eorum corpus exerceo. Post identidem penitus quiescẽdum est. Vapores stipticos, ubi iam sub tegmine, uel munimine totius corporis bene fuerint dispositi, supponimus, uaporem calefactum ex acacia, uel hippoquistide, uel cicutæ herbæ succo, contrito, & resoluto. B Tunc ipsis partibus superaddimus fricationem unam sabanorum paulo asperiorum. Cibos stipticos omneis cum aceto ministrabo, uitans calidos, & qui inflationem poterunt concitare corporibus. Hi etenim frequenter usum erigere uenereum consueuerũt. Sic etiam potus subministrandus erit. Sed tamen omnia hæc mediocriter, & rarius exhibenda sunt, ut ex hoc ueluti famem, uel sitim procurare possimus. Si uero passionis huius molestia diutius perseuerauerit, ut tensio & desyderium impatientissime protendantur, laminam plumbi, renibus & partibus uicinis appono. Nam & uentosis cucurbitis assiduis, eadem loca fatiganda sunt. Dropaces quoque imponendi erunt. Ab omnibus carnosis cibis, & multum nutrientibus abstinendi sunt. Ab odoribus bonis, uel thymiamatibus. Ab aspectu, uel cõmunione pulchrarum penitus figurarum, ut neq; tangendi, neq; uisendi eis copia præbeatur. Quibus uero, aut ætatis uergentis defectio, aut morbus locis residens, ueluti iam frigentibus, usus uenerei officium pernegarint, his contrarijs adiutorijs famulabor. Pro Frigidis. Conuenit exercitio uti mediocri, fricationibus q̃maxime locorum inferiorum, & inguinum, ex pipere, uel euforbio, uel similibus speciebus, quæ erigendo uigorem, desyderium, uel usum ualeant ministrare uenereum. Etiam horum dropaces adhibeo renibus, uel inguinibus, & ex eodẽ balanos. Cibis calidioribus utar, inflantibus, uel erigen-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

* C tibus membra frigētia. ut eſt uinum boni odoris, uel * hydromel, alica,
Alias, œnomelite. amylum, pinei nuclei, porri, erucæ, bulbi etiam, & ſimilia, quæ per potiones accæpta, uirile ſemper officium reparauerunt. Et piper, ſatyrion, & ſtinchus, & erui ſemina, & cætera adiutoria, par beneficiū miniſtrantia, quę in libro Phyſicorum cōmodius diſponimus.
Infra lib. 4. Interea eos quieſcere cōuenit, non ſolū noctis ſpacijs, uerumetiā diei: uti plumis, & mollioribus opertorijs, uel ſtranietis cōuenit. Interea puellarum ſpecioſarū, uel puerorū ſimiliter ſeruitium procurandū eſt. Vti ſane lectionibus animū ad delicias pertrahentibus. ut ſunt Amphipolyti, Philippi, & Herodiani, aut certe Syrij, Ambulij, uel cęteris ſuauiter amatorias fabulas deſcribentibus.

De CARDIACIS, qui etiam diaphoretici. Caput XII.

LICET quamplurimorū ſententiæ ita definierint, ſicuti hæc eadem profeſſio nominis atteſtatur, cordis initio hanc ægritudinem fieri, hijs ego tamē non facile accōmodabo ſenſum. Nunq; etenim claruit indiciū manifeſtum, quo tentari in aliquo naturā cordis intelligerem. Eſt
Cardiaca. autē totius corporis, et uirium plena reſolutio, quam καρδιακὴν διαφόρεσιν appellamus. Hanc ſudor uiſcoſus & frigidus perſeuerans, interemptis uiribus manifeſtat, præeuntibus attamen acutis febribus, & flammarū interiorum ardoribus. Quem morbum aliqui Cauſon appellauerunt.

D Hæc igitur paſſio frequentius iuuenibus, q̄ cæteris ætatibus euenire conſueuit, in augmento ægritudinis, hoc eſt, circa diem ſextum, & q̄ maxime eo tempore, quo æſtas calidior incanduerit. Licet ergo in omnibus generaliter malarū ægritudinum neceſſitatibus, ualde promouerit, ſi gubernantibus temporibus ſeruiamus, attamē magna ui, & periculo interpoſito, dum ſudoris illius emerſerit iniquitas, cum uirium defectu, & ex eo præſens uitæ periculū, tunc confuſis & prætermiſſis temporum rationibus, adiutorijs competentibus imminemus: & nunc cubiculum frigidum, nunc lectum ſtramentis ueteribus lineis diſpoſitum, nunc flabella, nunc quoq; pannos nardo & uino infuſos, pręcordijs eorum ordine imponimus. Cataplaſmata quoq; frigida, & ſtiptica imponenda ſunt eorum pręcordijs, ſtrichnon, aut aizoon, aut rubus, aut thebaicus dactylus, aut caduca mali granati, uel œnanthes grana. Certiſſimum eſt etenim, ſingularū ſpecierum merita, quemq; medicū bene cognoſcentem, uel etiā temperamenta, ſiue cōmixtionem adiutoriorū facile poſſe deſponere. Faciem ergo eorū ex puſca frigida, uel uino ſtiptico fomentabo. Pulueribus aſpergo membra ſudantia, menthæ, uel roſarum folijs, ſiccis, contuſis, & cribellatis, gypſi, naxi, mannæ thuris, gallarum, ſingulis tunſis, & cōmixtis, cū uino ſtiptico, uel eius fecibus: ſimul mixtis odoribus bonis, uel thymiamatibus, uires labentes, & mēbra deſidentia reparabo. Articulos eorū oleo cucumeratio, uel nimis uetuſto,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

mixto puluere nitri, uel piperis, pyretri, uel adarces, uel urticę seminibus defricabo, uel infundo: quo calorem ingenitum emorientē, reparare aliquatenus ualeamus. Nutriā succis modicis, sed frequētioribus, frigidis tamē, quibus sudoris feralis abundātia uires emorientes exuscitem. Nutrio potādo, ut potero: nutrio similiter per clysterē, aut alicę, aut ptisanæ succis, ut supra dixi, in qbus ungulas porcorꝝ, usqꝫ in plenā earꝝ decoctionē concoqui suadeo. Aquā frigidā per interualla similiter subministrabo: & si ætatis adhuc uapor calidior cōegerit, niuatas non aspernabor. A

De cholera. Caput XIII.

Cholera passio molesta, sub angusto tempore sollicita, omnibus acutis ægritudinibus uelocior. Nam hæc sub uno die desperata, ut frequenter experti sumus, uitæ terminū fecit, dum subitanei uomitus, uentris quoqꝫ imminere effusiones, sub dolore nimio præcordiorū, uel totius corporis, interiorem omnē sæpe substantiā effuderunt. Est etiā hoc simile in Diarrhia periculū. Sed eo distat, quod diarrhiaci sola uentris molestia, et sub longo tractu temporū, aliquoties fatigantur. Cholera uero ex utrisqꝫ effusionibus sæpe, & sub angusto tempore homines pernecauit. Ergo cū interiora pręcordiorū, humorum minaciū prius occupauerit conglobatio, ut ecthlipses, uel angustias, nimias quoqꝫ dolores efficiat, tunc nos aquā calidam in tempore porrigimus, & per uomitus procurabimus digestionē. At cum per uias expulsionis eorū, impetus torrens & repentinus eruperit, ita ut ex utrisqꝫ terribilis effundatᵣ, sic, si possumus præsens periculū remouemus. Oleo calido omne eorū corpus infundimus, articulos fasciolis astringimus: neruos omnes, & loca contrahentia, lanis infusis eodē oleo calidissimis munimus. Vtimur quoqꝫ etiā cærotario, & nardino oleo, & cyprino, et glaucino, aut irino temperato. Si uero intercæptis uiribus, plena fuerit desperatio, odores, uel thymiamata his propter reparationem adhibebimus. Cibos dabimus competentes, succos lentis cum aceto, oua hapala, uuam fabriciam, buccellas mero infusas, ungulas porcorum, uel iuscellum gallinarū, concoques strichnum, uel aizoon, aut rubum. Dabo potū frigidum, dabo niuatā, columbos matri subductos. His etiam perdices eodē modo cōuenit ministrare. Cataplasmata uero omnia adhibenda sunt, quæ diaphoreticis ordinata sunt. Febribus uero interpositis, consyderatis temporibus seruiendum est. Intensius tamen effusionum sollicitudini militabo. In quibus sæpe etiam sanguinis superuenientis effusio, uitæ periculum procurauit.

Cholerica passio.

Diarrhia a Cholera differt.

Cura.

ἔκθλιψις defectio est spiritus, alias συγκόπις uocata.

B

Libri II. Pars Secunda. De passionibus Chronicis.

Omissis acutis passionibus, quæ certa lege ægritudinum propriarum, febribus aliquando sociantur, eisque iam partim publicatis, ad Chronicas descendemus, quibus aliquando

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C febres superuenientes, sub longo tractu passionum, ueluti temporales commotiones assimulant. Etiam in ipsis ordinem dispositum custodientes, initium de capitis querelis accidentibus ordiemur.

De querelis CAPITIS. Caput. I.

VERELAE CAPITIS, uarijs frequẽter accidentibus superueniũt. Aliquando de uapore, uel de frigore, uel cęteris rationibus accidere uidenť. Igitur quãdo de uapore dolor insederit capiti, tunc accidens ille dolor, cũ uapore quodam, et uenarꝝ inflatione concutitur. Tunc oculi sanguinei, tunc etiã insomnietates nimię procuranť. His gremialis olei infusio adhibenda erit. Quæ si forte dolorẽ non compescuerit, oleũ roseum adhibemus. Cuius si copia defuerit, gremialis supradicti quatuor partibus, rosea uua erit aceto miscenda. Si uero maior uis uaporis, frigidiora exegerit adiutoria, superaddimus auxilio aut polygonij succũ, aut arnoglossæ, aut portulacæ, aut uuarũ immaturarum. Quiescere aũt debebunt locis frigidis, quorꝝ pauimẽtis spargenda erũt folia uiridia, aut rubi, aut hederæ, quæ graueolentia non sint, & competenter infrigidare sufficiant. Si uero de frigore caput fuerit inquietatum, tunc, grauedo quædam cum turbore uenarũ, & interceptione contingit, tunc effusio lachrymarũ, tunc falsi somni graues existũt. Hos ane

Dolor Capitis ex uapore malo.

Ex frigore.

D thino oleo, uel rutaceo calido cõueniet fomẽtari. Et si superaddi aliquid adiutorio debere caloris aduerteris, aut agrestis cucumeris radix, aut euforbiũ, uel certe castoreum superaddendũ est. Nam & laurinũ oleum, uel irinum, uel glaucinũ similiter adhibendũ est. Quando aũt ab exhalatione inferiorũ, quam ἀναθυμίασιν appellamus, caput fuerit sollicitatũ, tunc ille dolor per interualla subcutiens, cũ saltu quodam uenarũ, caput sollicitat: tunc ꝗ̃maxime uertigines, tunc oculorũ obscuritates emergũt, querelis attamen aliquibus pulsantibus etiã pręcordiorꝝ loca. His ergo primo uentris solutio procuranda est, & cubiculi tẽperies prouidenda, & ad releuationẽ eius post cibos uomitus procurandus, sternutamenta frequẽtia: si tamen nullũ febrium indiciũ interuenerit. Caput uero oleo dulci calido adiuuandũ est, cui aceti quippiam cõmisceri debet: unde superuolantis ad superiora uaporis inquietudo, aliquatenus reprimitur. Somni arcendi sunt, diurni ꝗ̃maxime: & ciborũ prohibenda præsumptio. Frequenter hęc uitia indigestionis caussa emergente cõtingunt. Nam & doloris tunc uehemẽtia, atq; subita uocis interclusione periclitanť. Quibus hoc pacto subueniemus, si eo tẽpore uomẽtibus, post continuo eorũ auribus oleum myrtinũ, uel anethinũ, uel nardinũ infundatur. Capiti etiã, ex his fomẽta calidiora adhibeanť. Si uero ex uini potione caput fuerit dolore pulsatũ, quod ex natura huic frequẽter euenire cõsueuit, ea cõueniet adhibere, q̃ his adhibenť, q̃bus ex anathymiasi ca-

ἀναθυμίασις.

Ex indigestione.

Ex uini inmoderata repletione.

put fuerit inquietatum. Olei etiam rosei fomentũ est applicandum. His lauacra serotina permittenda sunt, somni uel quiescendi patientia procuranda. Tunc cibi competentes, ut ptisanæ succus, & oua recentia, panes ex aqua calida, caules decocti, aquæ calidæ potio, & lactucarum beneficium frigidarum. His etiam adiutorijs adhibitis, uaporis ad caput ascendentis deprimi importunitas consueuit. Sed quoniã his caussis, aquæ calidæ potionem diximus posse beneficium ministrare, frequentius intẽdendum est, ne ex ea resolutio stomachi procuretur. Quæ si euenerit, tunc apiorum, uel citoniorum decoctioni uinum est immittendum, quod stomachum ualeat reparare. Omni modo, omnes uitandi sunt dactyli. specialiter etenim ex natura sua contrariantur, quæ cũq; ex suauibus fuerint confectæ potiones. Tunc ad lauacrum calidum protinus festinandum est, in quibus ore aquam calidam, in cellis calidioribus sustinentes, uaporem omnem transigant lauacrorum. Si ad ciborum ergo continentiam, frequentiamque lauacrorum, & cætera supradicta adiutoria minus fuerint releuati, olei tunc rosei ulterius adiutorium euitandum est, atq; chamæmilini, uel anethini beneficium est apponendum. Si uero caussis ueluti incertis, caput doluerit, fronti linimenta hæc superadhiberi suadeo, omnibus supioribus obseruatis. Cornu ceruinum cum oleo roseo fronti contritum adhibetur. Nam & lapathij folia uiridia, cum gallarum puluere trita, ex aqua, similiter illita iuuabunt. Sic Iris Illyricæ puluis, cum aceto illitus præstat. Et ellebori albi puluis, mixtus cærotario olei rosei, & fronti impositus, & acaciæ puluis mixtus, similiter catarrosis medetur. Item etiam hemigranicis hæc sunt adiutoria adhibenda. Sinapi tritum, & urticæ semen excoctum cum aceto, frequentissime profuerunt. Et decoctio pyretri, cuius uapor naribus si hauriatur, continuo medetur. Et fumigia eodem modo hos iuuare cognouimus, si melanthum cum fimo bouis, uel asini, carbonibus impositum, naribus hauriatur.

Nam & unguenta hæc, ut experti sumus, capitis dolorem sedant. Oniscos, quos porcelliones appellamus, si in oleo decoqui facias, & ex eo tepido caput infundas. Sic peristerion herba oleo infusa, medetur. Et si storacem oleo resoluas tepido, & ex eo caput infundas, multum iuuabit. Sunt & cætera adiutoria πολυπλεκα, quæ multarum specierum congregatione compacta sunt: ut trocisci diuersi, emplastra, uel antidota, uel cætera, quæ ex uarijs simplicibus componuntur: sed hæc magis facilia adiutoria adhiberi suadeo, quæ sufficere arbitror caussis supradictis capitis & querelis. In διαλείμματι uero, hoc est, eo interuallo temporis, quo caussæ uel passiones chronicæ publicantur, dum quiescente dolore caussa latet, dum commotionibus ueluti transactis, æger sollicitus alias iterum reuersuras attonitus formidat, tunc his catholicis adiutorijs imminendum est, quibus secundũ naturam, sanita-

A

Cautela.

Dactylos uocare uidet̃ unus dulciores. sic enim apud Dioscor. aliquando uocantur uuæ.

Ex caussis incertis.

B

Contra Hemigraniam.

Experimenta Autoris.

Vbi dolor quescit, & caussa latet.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C tem reformando, futuras confidit cõmotiones minime nocituras. Ergo omnibus querelis, uel caussis capitis, indifferenter hoc temporis interuallo, uno eodemq; modo, hoc est, cura & diligẽtia ministranda. Omnibus modis est indicenda uini continẽtia, quę supradictis omnibus querelis capitis prodest. Lactis æque, similiter dactylorum omniũ. Multo magis uentris purgatio frequentissima procuranda est. Fricatio totius corporis. Quammaxime emplastrum capitis longa doloris ualetudine laborãtis. In dialemmate ficus pingues in uino infundes unc. VI. lasaris drachmam. I. sagapeni. I. storacis. II. galbani. II. omnia trita sic commisces, & uteris pro cataplasmate, præcalefacto capite post rasuram nouaculæ, inferioribus partibus femorum, uel surarum, æque exercitio calefactis, ut ex superioribus caussam omnẽ deuocare ualeamus. Apophlegmatismos quibus caput purgandum erit, cõuenit adhibere. Conuenit de naribus, uel ex fronte sanguinis eos detractione releuari. Nam & post rasuram capitis, cucurbitas cum scarificatione sępe adhibuimus. Conuenit & emplastrum infrascriptum. Et frequentius etiam sanguisugas applicari conueniet. At ego in hoc ordine curæ, etiam cicli beneficia non aspernabor, omnia pene uetusta uitia percurantes: si tamẽ recto or-
D dine peragatur, ut ieiunia in tempore uomitus, ex radicibus salsis, aliquando perceptio παροπτίσι©, dropacæ, synapismi, secundum usum & autoritatem ueterum adhibeantur omnibus. Attamen proprijs temporibus custoditis, ciborũ quoq; qualitatibus & ponderibus moderatis, utilia tamen esse censeo etiã aquarum calidarũ naturaliũ beneficia. Peracto igitur ciclo, aliqui hyeram adhibuerunt, quã alij piciam appellauerunt, aliqui ἀρτηριοτομίαν, aliqui etiam cauteriam. Ex his omnibus adhibitis, constat supradictarum caussarum sanitatem fuisse plenam capiti reformatam, ne uariarum curarum, uel beneficiorum merita confunderentur.

Sed quoniam aliquando aut ægrotantium impatientia, aut imperitia medicorum, aut certe dum caussarum magnitudini, adiutoria non sufficiunt competentia, minime percurantur, & ex eo ad ἐπιληψίαν capitis uitia deuoluuntur, his etiam quibus nunc possumus remedia uel adiutoria componimus.

¶ De EPILEPTICIS. Caput II.

VARIIS nominibus hæc passio pro sua magnitudine nuncupata est. Nam cum sit sola capitis caussa Epilepsis, ideo sic appellatur, q statũ sensus penitus alienet, et q mens a propria sede exterminata, grauius attentetur. Vnde antiquiores sub cuiusdam religionis imagine Sacram passionẽ nuncupauerunt. Hos ante cõmotioem aliquãdo certa signa præueniũt: aliquoties casus occupat repẽtinus. Quos ergo in hac passione uiolẽtius exagitari cognouimus, hij cõmotionibus imminẽtibus nunc sua mẽbra grauari prę sentiũt, nunc crebris oscitationibus resoluunt, & ad oẽs motus pigriores fiunt. Tunc etiã oculos terri

Epilepsis.

Sacra passio.

Accidentia Epilepsiæ.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

biles habere incipiunt. Tunc stridor prosequitur dentiũ, cum præcordiorum tensione: distenti uel contorti cadescunt citius, atq; colliduntur. Tunc omniũ musculorum uel neruorũ spasmis, & saltibus confringuntur: & uocis articulatæ quadam confusione, sonos magis & ululatus excludũt ore & naribus, & sacrabiliter spumãt, & ueluti dormientes, cum sonitu pectoris grauius comprimuntur. Desistentibus uero cõmotionibus, præteritorum omniũ immemores fiunt. His licet difficile succurri possit, tamen pro caussæ magnitudine, & pro ipsius professionis compatientia, adiutoria quæ competentia didicimus, aut exercuimus, non negabuntur. In initijs ergo huiusce passionis, frequenter eos uomere compellam: sternutamentis etiam prouocatis, eorum capita commouebo, uentrem acri clystere procuro: frequenter adhibeo phlobotomũ, semper huius caussæ competens adiutorium. Temporibus uero commotionum, ora spumantia uili spongia detergo: membra sollicite contineo, spasmis cõmota uel saltibus, quæ frequenter in ipsis commotionibus contorquẽtur: & lanis infusis oleo sicionio calido, fouebo correcta. Pennas admoueo nitro & oleo infusas, ex quibus faciles uomitus procurabo. Poterunt etenim ex hoc, aut cibos, aut pinguia flegmata digerentes, uelocius releuari. Exactis tribus diebus his, est in principio ieiunium indicendum. Succis tantummodo nutriendi sunt. Aquam fontanam calidam bibent, in hydromelle, uel apiata, si fuerit, non negetur. In hac enim sollicitudine, uini penitus præsumptio inhibenda est. A Cura.

Quiescentibus itaq; cõmotionibus, ciborum humanior ordinatio, simplex attamen & digestibilis ordinanda erit. Iam fricari, uel exerceri debebunt. Cursus tamen uehemens penitus inhibendus. Solis calidioris, & balnearum calidarum uapor arcendus est. Cucurbitarũ beneficia cum sanguinis detractiõe capiti adhibenda ordinamus. Ordinabo dropaces, ordinabo etiã synapismũ, & omne *ciclicum adhibendũ esse suadeo: sed locis imponendæ sunt ustiones: arteriotomię faciendæ, quibus forte, si possimus, funestæ huius passionis perseuerantiã remoueamus. Huius etenim caussæ magnitudini, maiora sunt & frequentia adiutoria prouidenda. Nam quamplurimi sapientiores, etiam Physicorum adiutoria prouidere, in quibus (ut etiam nostro libello Physicorum comprehendimus) magna, & ueluti religiosa remedia procurauere. B

* clinicum

¶ De SCOTOMATICIS Caput III.

SCOTOMATICORVM, & Epilepticorum pene similis est in ijsdem casibus sollicitudo: simili enim mentis confusione alienantur. Quantitate caussæ, & magnitudine accidentium solũ terminantur. Iuuenibus hæc q̃maxime, & ociosis euenire consueuerũt. Contingit etiam quibusdam, qui hemorrhoidarum solennes euitauerunt digestiones. Hijs licet cura epilepticorum sola sufficiat, attamen hoc ordine uisitandi sunt. Cum ergo cõmoueri cœperint, manibus cõtinebo, Cura.

C auribus eorum inclamabo, easdem fortius defricabo, capillos euello ex temporibus, odores naribus admouebo. Ex pulegio tunso, uel origano, aut synapi cum aceto cõmixto, procurabo sternutamenta. Cibos in tempore cõpetenti leuiores dabo, & ad cætera quæ Epilepticis adhibenda erunt. Vnũ supaddo, q̃d hos frequenter hellebori acceptio liberauit.

¶ De MAENOMENIS. Caput IIII.

Insignia Mænomenicorũ.

SVNT certa insignia quæ μαινόμενους produnt. Primo, ut cum sit sine febribus, caput sibi grauiter dolore asseuerent: sonos aurium suarum expauescant. Cum autem cõmoueri cœperint, aliquando cum hylaritate cõmouentur: aliquoties irascunt. Hos sollicite custodire conuenier, & eis phlobotomos adhibere. Item post totius corporis uarias purgationes, fomentandum est caput eorum oleo nardino: & ordinandum est, ut frequentius uomant. Ex cibis leuioribus, & aqua calida nutriantur. Ab alienationibus uero eorum quæ cum risu fuerint, terroribus coercendi erunt. Furorem uero mollioribus blandimentis lenire conueniet. Interea eos ligaturis cõmmodius custodiemus. Cubiculum eis in inferioribus procurandum est: ne per cõmotiones præcipitentur. Caput eis post fomenta olei nardini, uel chamæmilini, radendũ est. Item etiam scarificandum. Conuenit interea etiam sanguisugas admouere.

Cura.

D Transactis uero cõmotionibus, etiam quietis passionis temporibus, hordei scicli ecori ordinandi sunt, ut ex eo magnum beneficium consequantur. Et si post hæc adiutoria, caussæ uel cõmotiones adhuc in suo statu permanserint, in illo nil asperius attentetur, sed quæ sunt prius adhibita, identidem repetantur. Sin uero plura augmenta caussæ concreuerint, incisio uenarum in capite, & ustio celebranda est. Danda hyera, dandum helleborum, & cætera quæ Epilepticorũ curis ordinata sunt. Hanc curam etiam in ἐνθουσιακοῖς adhibere debemus.

* Viderit hic lector.

¶ De MELANCHOLICIS. Caput V.

Melancholicorum signa.

ACCIDENTIA Melancholicorũ manifesta sunt. In principio huius caussæ, salutis suæ desperatione, primo proponentes mortis desyderium, freqũeter coguntur in lachrymas: & deserta loca potius appetentes, hominũ incipiunt uitare consortia. Aliquando rursus suam sententiam redamnantes, uitæ solatio delectantur. Circa præcordia uero, de assidua inflatione queruntur: & cum sudore totius corporis importuno, frigidos articulos sæpissime patiuntur. Priuari se ob hoc etiam uiribus naturalibus asseuerant. Indigestione frequenti stomachi fatigantur: ructus suos uarios, & insuaues perhorrescunt. Calor illis intrinsecus fiet, & interiorum uiscerum doloribus frequentius attentantur. Vnde omnem curam q̃ maxime stomacho delegabo, fomentis, uel cataplasmatibus calasticis imminendo. Ventris officium prius inoffense procurabo, quo facilius etiam catharticis depurgentur. Pa-

Cura.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

lestra, uel gestationibus solidius exerceantˮ. Vini ueteris, et bene olentis, accipiendi copiã præbemus. Cibos aptos stomacho, maturiores, & largiores cõuenit ministrare. Declinantibus uero doloribus, absynthij pontici decoctione iuuãdi sunt. Et aloes iubeo puluerẽ ieiunos in maio unius coclearis in mellicrato accipere. Similiter etiã hyeram quã picram ueteres appellant. Si his adhibitis caussa diminuta non fuerit, phlebotomum sub gemina detractione adhibeo. Vomitus eis cum radicibus frequẽtius procurabo. Etiã inter cibos helleborũ aliquãdo dabo. μισανθρώποις uero, & adhuc hoĩm fugientibus societatẽ, longas indico peregrinationes, & aut marina, aut naturalia lauacra calidiora exhibebo frequẽtius. A

❡ De PARALITICIS. Caput VI.

PARALITICI multis ex caussis fiũt. Etenim aut ex se hæc passio nascitur, aut præcedentibus ægritudinibus comparatur. Quæ grauior & difficilior fuerit, ea in præfatis corporibus consequitˮ.

Igitur si Paralisin passus fuerit, caput prius est detondẽdum. Dehinc oleo sicionio fomentandũ, præcedentibus interea fricationibus calentium sabanorũ. His cucurbitę uentosæ sunt imponendæ, & apophlegmatis cõpetentibus medendi frequẽtius. Sternutamẽta assidue procuranda sunt ex odoribus acrioribus, quibus facilius possit pressa altitudo cerebri suscitari. Nam & allia naribus eorũ supponenda sunt, ex uiuo sulphure, uel lasere, uel castoreo temperata. Κοινοσπάσμος præterea, cui ex uicinitatis molestia linguæ, uel uocis officium frequenter intercipitur, proprijs curis corrigendus erit specialiter: gargarismatis hyssopi, thymi, synapi, cum oxymelite: salsioribus nutriendi sunt, & chatarticis assidue releuandi. Si sub hac sane diligentia parũ medicina profecerit, uenam eis sub lingua secabo: nec non etiã tardas confusasq; eorum locutiones, sub disposita prouocatione compello, timorem incutiendo uel ignis, uel serpentum, ut correctiorẽ uocem tandẽ cogantur exprimere. Caput eorum liquido cærotario frequenter infundo, ex castoreo, peucedano, & oleo laurino, uel irino temperato. Potionẽ temperatam ieiuno dabo ex castorei puluere ad mensurã coclearis unius cum mellicrato. Dabo hyeram ex more: dabo theriacam tempore competẽtĩ. Si autẽ ex frigoris caussa Paralisis obuenerit, ut lepra aliquando corpus attentatur, fricatione calida, cubili tepefacto, & acopis bene olentibus imminebo. Conficio e ruta uiridi, uel marrubio, aut artemisia oleum non solũ ad ungendum, uerumetiã & lanarum infusionẽ, quibus membra post curam semper calidis munienda sunt. Cucurbitas interea locis pinguioribus admouebo: aquis chalasticis fomentabo, pulegio, nepita, iri Illyrica, hybisco, uel seminum decoctionibus. Acopa uero adhibeo ex pice, oleo laurino, resinaque, pipere, uel euforbio & adarce coniectura medici temperata. Exercitijs competentibus membra recolligo. Frequenter hyeram his dare cõuenit. Quibus uero sensuum partes attentatæ perierunt, hijs

Cura.

B

Κοινοσπάσμος, id est, cõmunis, siue uniuersalis spasmus. Ego tñ legere malim κυνοσπάσμος, id est, caninus spasmus, morbi genus, subinde ab Hippocrate & Galeno memoratum.

Paralisis ex frigore.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C hyemis tempore senili ætate laborantibus, unguenta hæc adhibenda erunt. Ex scylla, euforbio, tapsia, pyretro, adarce, & oleo glaucino.

Si loca emarcuerunt, diu hoc morbo uexata, cucurbitas, dropaces, lauacra, & cætera adiutoria similia, post cibos adhibebo q̃maxime.

Significo præterea aliquando Paralisin per solutionẽ obuenire membrorum: aliquoties per contractionem. Et quomodo hæc accidentia sibi inuicem contraria, sic non una diligentia uisitanda sunt: eorum itaq; nunc curas determinabo. Collecta ergo membra, & ex caussæ ui, repentina contractiõe diminuta, omnibus chalasticis adiutorijs resoluenda sunt, mollibus manuum fricationibus, & unguentis ex diuersis adipibus, & medullis, quæ possint loca contracta relaxare. Vtor fomentis similiter aquarum chalasticarum, ex seminũ decoctionibus, & altheæ radicibus. Indico interea, solam aquam calidam esse bibendam. Sane concedendum est, aut apiatum, aut hydromelite. Resoluta uero membra omnibus stipticis adiutorijs, & frigidioribus colligenda sunt, siccis fricationibus, unguentis quoq; mordentibus, ex oleo cyprino, uel calce uiua, euforbio, castoreo, adarce, & similibus cæteris temperatis. Nam & ligna iacentia, subinde eos suadebo transcendere debere. Sane si pes ex hac resolutione dimissus, usum penitus denegauerit, laminam plumbi prius unciarũ trium, articulis eius pedis admouebo, in tertium diem uncias singulas superaddẽs. Hoc diebus. xl. seruabo: ut illam ponderationem, quæ eo tempore creuerit, usu nouerint sustinere. Post uero, simili modo quæ superaddita fuere plumbi, detracturus sum: quo pes, qui cum colligaretur, pondera sustinebat, eadem subductiõe releuetur. Interea quotidie horis matutinis lamina detracta, unguentis, & cæteris adiutorijs imminebo. Hoc uitium plærumq; etiam in oculis euenisse uidimus. Nam Phthisis & Medriasis certissima Paralisis oculorum est. Quæ Phthisis ex contractione uel diminutiõe pupillæ contingit: ex resolutione uero uel dissolutione pupillæ Medriasis, quã medici platocoriasin appellauerunt. Diuersis ergo eorum accidentibus, diuersæ curæ disponendæ erunt: ut altera fomentis, & inunctionibus stipticis, & constringentibus colligatur: altera chalasticis omnibus & nutrientibus relaxetur. Sed de utrisque difficilior est Medriasis. Etenim generaliter in omnibus caussis, facilius restricta resoluimus, q̃ resoluta constringamus. De aquis uero naturalibus certissimum est, quomodo dulcia semper & calida lauacra, corpora relaxarunt. natura uero salsa uel bituminea, uel sulphurea, relaxata corpora collegerunt.

[Margin: Paralisis ex contractione membrorũ. — Ex resolutione membrorum. — D — Phthisis. — Medriasis.]

De CATARRO. Caput. VII.

OMNIS κατάῤῥοος sollicite uisitandus est: cui origo & principium de capite nascitur. Deriuatio etenim ex eo defluens per uarias arterias, continuo quæ attigerit loca perfundit, & sic perseuerantia neglecta debilitat. Nam sub tribus differentijs ex hoc caussæ fiunt.

A

κορίζα. βρόγχος. φθίσις.

Fit in naribus, cui nomen eſt Coriza. Fit in faucibus, quod dicitur Bronchos. Fit in thorace, qui ſi diu permanſerit, & pulmones inuſſerit, Phthiſin penitus inſanabilem facit. Præterea cũ ad inferiora ſe præceps demerſerit, ſecum trahens ui & pondere materiam uitiorũ, læſis frequenter præcordiorum uitalibus locis, aquas paſſionis tranſitu infigit, & tandem deſperata pedum loca occupat, difficile remouendus. Sed primum quũ omne corpus inquietat, et ueluti quoddam pondus cum dolore, omnes particulas corporis ſine febribus apprehendit, deſcenſu eiuſdem reumatis e capite, ſimiliter etiam antea, quæ maxime ſollicitabo: cui cum cæteris uicinis & proximis membris, hanc diligentiam interim ordinamus: in ſequenti etiam ſpecialem, pulſatis, uel occupatis partibus deſignabo.

Podagra.

Cura Catarri uniuerſalis.

Omne igitur corpus calidis & ſiccantibus unctionibus perungimus, cubiculo munito & calefacto. Operimentis inſuper lanarum mollium infuſarum, caput morborum omniũ cauſſam, calido oleo cyprino, uel laurino, ſiue glaucino frequentius curo. Conueniet interim per initia reumatizanti diurnam quietem interdici. Conueniet ſimiliter etiam potionis detractio, ſub qua ſitis procurata multum profuit. Sed magis obeſt ſalſus cibus: ſiccans autem ſub utriuſque coactione ebrietas protinus arceatur. Ventrem præ omnibus purgandum moneo. Sane cum his adiutorijs humanius cauſſa profecerit, unguẽtis tunc ſupradictis, cum tali fricatione imminebo. Vt paleſtræ exercitio iuuetur quæ maxime opus eſt, ut inferiora fortius defricentur. Euocatus etenim de ſuperioribus reumatiſmus, ſollicite ſuperiora loca, quę cum periculo attentare poterat, derelinquit: & ſic ciuili medicinæ iam beneficio, ægritudini repugnamus.

B

Vnguenta ſupradicta cum opobalſamo temperata dabo: potionem uini, & mellis ex ęquo, ubi rutam uiridem coxi, dabo. Ibi etiam pyretrum do: ibi piperis puluerem aſpergam.

Cura Corizæ.

Interea cum nares occupauerit, admotis odoribus ex melanthio, mitigabo, & itidem frequenter cum unctionibus ſuperioribus ungendi ſunt.

Bronchi.

φαινόμενος. Autoris liber.

Si fauces inquietauerit, gargariſmatis ſtipticis imminebo, quæ in primo Phænomeno ordinata tranſegimus, perſeuerantibus ſane adiutorijs, capiti totoque corpori unguentis ſuperioribus.

Catarri pectoris.

Si thoracem occupauerit, loci naturam, uel uicini pulmonis intuens ſollicitius uiſitabo, inſtans & cęteris ſupradictis unguentis confectis cum opobalſamo: quo de altitudine ad thoracis ſuperficiem reuocare poſſimus reumatiſmũ. Si tuſſicula ſuperuenerit, quæ mala uicinitate, quaſi quadam contagione ſollicitat: habita conſydratione, ſi humor ille in thorace diu reſideat, deponendus eſt: perſeuerantibus attamen prioribus adiutorijs, ſuperaddo, plantas eorũ pice liquida tangi debere, & fricari unguentis ſupradictis eam partem pectoris: admotis proxime carbonibus, quo plus aut euocare in ſuperficiem, aut loco ſiccare reumata ualeamus. Interea licet etiam contritionis moleſtia ſæpe præualeat, ita ut phlegmata diffi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C cilius egerantur, quorum digestio tussientes releuare consueuit, his ὑπόχρίσματα γματα, uel potiones dari faciam, ex origano, thymo, ruta uiridi cum mellicrato, aut melle despumato confectas, & pinguium ficorum decoctionem cum oxymelle. Et si identidem, humoribus multum solutis, fluxus sputorum inquietudine, & uigilias procurabit, tunc ad eorum cōagulationem, uel digestionem, succum ptisanæ, uel alicæ dabo, aut lentem cum melle coctam. Dabo omnes pultes cum pipere. Dabo salsamenta quæ uolet. Dabo in nocte antidota, piper & myrrham, storacem, galbanum, apium, cum melle attico temperata: quæ & cōagulare ualeant phlegmata, & somnos inuitent: quæque sui natura & soluta constringant, & beneficio præstanti, tussire minus faciant dormientes. Igitur quum diu pertinax reumatismus, adiutorijs medicinæ desistentibus, quod aut locorum, aut substantiæ, aut certe medicorum inopia contingere solet, pulmonibus ustionem fixerit, phthisin incurabilem facit. Huic nunc pro caussæ magnitudine, uel præiudicio temporis, curam ut possumus, & diligentiam ordinamus.

¶ De phthisicis. Caput VIII.

D PHTHISICVS & apoplecticus una sub sorte, uel conditione medicinæ disperat, quod & ueterum sententia sic fuit diffinitū. Vnde per initia eos ut possumus medicinę remedio iuuamus. Chronicos uero plena sub desperatione, non iam ut medicorum medelis, sed magis amicorum solatio uisitamus. Ergo per initia, spe, sub qua futuros nos omnes labores impēdimus, hoc ordine phthisicos curabo. Febrium ergo frequenter his, & necessitate accidētium tempora considerans, cibos & adiutoria ministrabo. Consueuerūt etenim sub quodam ueluti typico charactere, uespertinis magis febribus commoueri, ut aliquando cotidie, aliquoties circa diem tertiū moueantur. Cibos itaq; sorbiles dabo: et si uiriū alia nos cura constrinxerit, concedo etiā solidiores pultes, quas uolent, agnorū cerebra, uel hedorū, ungues caprarū siue porcorū, uel succū ubi supradicta decoxerint: aut certe apozima, ex salibus, oleo, & anetho, & aqua, ubi eædē ungulæ supradictę maduerint. Dabo caponum maiorū testes: dabo columbos matri subtractos: dabo pisces aspratiles: dabo conchilla in ἐμβάμματι, ex aneso, libistico, pipere, & similibus cæteris, melle, & aceto commixtis. Desistentibus aliquando iam febribus, etiam salsamēta ministro: tunc totius corporis exercitamētis, ut prius in palestra, pro uiriū consyderatione uti cōueniet: q̄ maxime autē capitis, gutturis, uel thoracis adiutorijs immineo: sicubi, natura consentiente, corpus om̄e iam reumatismo plene possessum, aliquatenus ualeam desiccare. Dabo antidota ex pipere: dabo theriacam cū mellicrato: dabo diaprassion: adhibeo epithimata simili sub uirtute operantia, quæ calefaciendo loca desiccare contendant. Caueant uerni & autūni tempestates: caueant æstus & frigora. Et si sub summa desperatiōe iam eos ob-

Pisces aspratiles.

ſederit naturæ fragilitas, ἰσχάρα, & cauteria partibus thoracis infigo: ſi forte patefactis uulnerum meatibus, eorum digeſtionibus releuentur. A

ἰσχάρα eſt inſtrumentum uſtionis: alias etiã cauterium dicitur.

ℂ De SANGVINIS effuſione interiorum. Caput IX.

SANGVINIS effuſio, licet pro locorum qualitate aliquando ſalubris exiſtat, attamẽ generaliter omnes, cum horrenda & terribili inſpectiõe uiſitantur. Fit itaq; locis diuerſis ſanguinẽ emittentibus ſub trina uulneratiõe cauſſatio. Fit primo crepatio. Fit deinde putredo. Fit ex utriſq; ſuperioribus, eiuſdem loci uel uenę patulum orificiũ incurabile. Locorum itaq; emittentium nomina, curis interpoſitis deſignabo.

Varia ſanguĩnis emiſſum.

Cum ergo ex miningæ partibus ſanguis eruperit, qui uapore quodam, cum ſaltu uenarũ, cum ſudore, & dolore totius capitis publicatur, hoc pacto conſtringendus, uel cohibendus. Thuris, uel mannæ thuris, aut naxi, aut amyli, aut puluere terræ lemniæ aſpergendus eſt: aut cum aceto mixto illiniendus. Huic fotus ex oleo roſeo infrigidato adhibendus eſt, aut de ſuccis herbarum, & ſpecialiter ſtipticarum: ut eſt arnogloſſa, & nigra portulaca, rubus, roſa ſicca, uel cætera. Cibi uero calefacientes miningam prohibendi ſunt. Cum de oculis hemorrogia emerſerit: aqua frigida, uel puſca defricandi erunt: conſequẽter uero moris pinguibus inungendi ſunt, & cæteris quæ in ſubiectis uenis crepantibus adhibuimus. Cũ de auribus ſanguis eruperit, aqua his, uel puſca frigida infundenda erit, & cætera quæ oculis facienda eſſe ordinauimus. Cum de naribus eruperit, Phęnomenus libellus ſuperior, omnem earum curam edocebit, & inſtructionem. Cum de faucibus, uel gutture, uel de palato eruperit, ſuccis frigidis, uel ſtipticis inſiſtemus.

Miningæ fluxus.

Contra hemorrogiam oculorum.

Aurium. B

Narium.

Faucium.

Gutturis.

Palati.

Cum de uua, puſca primo frigida imminendum erit. Quæ ſi minime ualuerit prohibere, uirgulã auri, uel argẽti igne calefactam, loco ſanguinanti ſuppono: ut ex hoc cautere protinus compeſcatur. Cum uero de ſtomacho obuenerit, dabo ad maſticandũ glycirrhizæ ſurculum, dabo ſymphyti radicem, dabo gummi, dabo dragantum: dabo puſcam frigidam, ubi naxi puluerẽ aſpergo: dabo ſimiliter amylũ tritum, dabo rhaponticum, dabo etiã cum ſuccis herbarũ ſtipticarum, quas ſuperius memorauimus, cibos ſtipticos, aut ex oriza, aut ex lente, uel ſuccis eorum, in quibus illa ſtiptica coquenda erunt. Dabo interea mala citonia: dabo pira, corna, ſorbaq;, et caſtaneas, uel horũ decoctiones. His etiam diacodion conuenit in nocte accipere. Nam & eclegmatia ſtiptica conueniunt: ut eſt aut diatheon, aut diaſtheacon, aut certe barbara, quæ de bitumine iudaico conficitur. Cum de thorace emerſerit, quod ſollicite uiſitandum eſt, Primum phlebotomus adhibendus, & cibi ordinandi ſunt. Eorum uero articulos, uel extrema femorum, faſciculis competenter aſtringo: ſpongiam uero puſca frigida infuſam, thoracis partibus adhuc calentibus ſuperimpono. Imminebo huic adiutorio, diebus con-

Vuæ.

Stomachi.

Pectoris.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C tinuis quãdoq; frequẽtius ĩmutando. Post uero emplastris uti nos conueniet, superius ordinatis de stomacho accidentibus: quibus cõmodius lanas succidas superimponimus, oleum quoq; myrteum, uel lentiscinũ mixtũ cum aceto. Si his adhibitis sanguinis adhuc perseuerauerit insolentia, detracto aceto, uinum est cõmiscendum. Accidentibus uero febribus, si etiam tussicula cœperit inquietare, cataplasmandi sunt de subiectis: ut sunt dactyli, sorba, rosa sicca, flos maligranati, acacia, hippocystis, alumẽ. Omnia hæc simul, aut quę inueniri potuerint, in succis roris syriaci coquunt̃. Horis uero quibus sanguinẽ detraho, ex decoctiõibus supradictarũ specierum, aut immaturarũ uuarum, aut uitiũ acerbarũ, aut polygonij, aut castanearũ ingero potiones. Cum aũt de pulmonibus hoc emerserit, quod ualde periculosum est, sub gemina, uel trina sanguinis detractione, phlebotomũ adhibere cõueniet. Et his omnibus imminebo, quæ de thoracis partibus eminẽtibus ordinata sunt, tam in cibis, q̃ in cæteris adiutorijs. Hos interea cum aliquid proficere cognouerimus, unctionibus quibus membra inania nutriantur, mediocriter perungimus. Cum de partibus sane muliebribus sanguis eruperit, his in inguina inijci quid expediat, libelli sequentis lectione disposui.

Pulmonis.

Vnum interea hoc generaliter edico, omnibus ex locis interioribus, ex quibus sanguis poterit eructare, per initia cuncta adiutoria, uel præcepta frigida, quæ constringere, & glutinare poterunt, adhibenda esse: in sequenti uero, cum humanior præuentus caussarum arriserit, calidis & nutrientibus imminendum est.

D ¶ De EMPYICIS. Caput X.

ἐμπυϊκοι.

EMPYICI frequenter fiunt, uulnere in interioribus, uel apostemate præpediti. Quibus cum febres superuenerint, temporibus consyderatis, & adiutoria, & cibi parciores sunt ordinandi. Tunc cum maxime hora eos accipiendi coẽgerit, cataplasmandi sunt. Interea ex hyssopi puluere, uel abrotani, mixtis seminibus, in decoctione pinguium caricarũ. Dabo frequenter mellicratũ simplex. Dabo etiã in quo pulegium, aut hyssopum, aut thymũ, aut rutam uiridẽ, aut marrubium decoctũ fuerit. Aspergo sane in mellicrato, ad uulnera interiora purganda puluerẽ Irios Illyricæ: & eclegmate utor, q̃d ex lini semine frixo, cum nucleis, & melle despumato conficit̃. Hippocrates uero, nucleos cũ galbano, & melle attico, in his similibus caussis, ad depurganda uulnera dari præcepit. Similiter etiam terebinthinã mundam, in mensura unius coclearis, ieiunis q̃maxime, & uiribus iam reparatis, atq; his adiutorijs releuatis. Etiã hyeram dari cõueniet. Iam tum etiã exercitia, & fricationes, ad reparanda corpora adhibenda sunt, quibus reliquiæ caussarum possint mundari facilius. Hos etiam aëris mutatio multum iuuat. Cibos uero, siue pultes frequentius accipiant, quibus piper admiscendum est. Hoc etiam in cæteris dari conuenit. Nam & antidota quæ forte de ex

perimentis empyicis danda sunt, mixto pipere conficiuntur.

De SYNTEXI, uel Atrophia. Caput XI.

Syntexis uariæ caussæ.

MVLTIS præcedētibus caussis, nascitur Syntexis, uel Atrophia. Fit ex uentris solutione prolixa. Fit ex febribus similiter chronicis. Fit ex ustione thoracis. Fit ex capite reumatizante frequēter: quę licet difficile, attamen curari potest. Fit etiā per sanguinis emissionē, pulmonibus uulneratis, in quibus frequenter phthisis illa insanabilis generatur. Aliqui uero iactantiores habiti, ueluti suam peritiā uel diligentiā diffamantes, συντήκτικους curauerunt, quos phthisicos mentiebanť. Nam & præter sanguinis emissionem hi syntectici, uel ἀτρόφοι, ex proprijs accidentibus fiunt, quos tussicula exagitat perseuerās. Hos indeficiens sollicitat sudor, hos certe macies, & tenuitas corporis, circa dies singulos uires simul eliminando consumit. Quibus curā maiorem impendo, in illorum reparandis uiribus. Sic ut illis uinū leue, & albū, balneæ, deambulatio, uel gestatio, unctio, uel fricatio, cibi aneleptici mediocriter administrentur. Frequēter enim mēbris & uiribus separatis, phthisis imminēs, uel hæc eadē perseuerans ægritudo, depulsa est. Iuuanť locorū, uel aëris mutationibus: & his utilius longas peregrinationes indicimus. Dropaces, & cætera quæ ciclo consueta sunt adhiberi, partibus præcordiorū, & capitis uiribus separatis adhibeo. Aquis naturalibus uti plus cōueniet. Et si aliquod adhuc ex superioribus accidentibus perseuerauerit, syntoma superiorum ægritudinum remedijs adiuuabo.

De ASTHMATICIS, uel Suspiriosis. Caput XII.

ASTHMATICIS, uel Suspiriosis querela pulmonū est. Pingui etenim & frigido phlegmate pulmonibus adhærente, cauernæ, uel meatus, qbus naturaliter spiritus reddiť & accipitur, concluduntť: & ex hoc impedimēto, suspiriū, uel anhelitus molestissimus nasciť, ut sedēdo magis ꝙ̄ iacendo respirēt. Hyeme senibus ꝙ̄maxime hoc uitiū familiare est. Cōtingit aliquādo etiā medijs ætatibus, adhuc calidis: q̄s phlebotomo liberari necesse est. Attamen si etiā & a phlebotomo certa rōne prohibemur, tunc ieiunijs frequētibus, in uicem detractionis sanguinis uti cōueniet. Proderit etiā potandi continētia: proderunt cibi cum oxymelle, & pipere tēperati. Dabo interea hyssopi, aut orizæ, aut rutæ, aut absynthij, aut Irios Illyricę, aut caulis decoctionē, ex mellicrato calidam. Item conficio ex his etiā eclegmata cōmoda suspiriosis. Conuenit etiam guttā ammoniaci dari, tritam cū mellicrato, uel oxymelle. Abrotani puluis similiter datur, & castorei puluis cōmodius operať. Et illa decoctio, in qua fœnogrecū cum uua enucleata, & rutā uiridē coquimus, frequenter danda erit. Sunt etiam trocisci magna approbatione diffamati, & cōficiunť sic. Anesum, sulphur uiuū, guttam ammoniacā, castoreum, & melanthiū, ex æquo omnia tunsa, cum aqua miscenť, & fiunt trocisci: q̄s

Cura.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C postea tritos cum oxymelle dare cōueniet. Cubiculum his calidum, in superioribus procurandum est. relaxandis enim corporibus semper sunt inferiora contraria. Lectus accersendus est, & pectus eorum calidis unguentis, & uaporibus defricandum. Cucurbitas continuo cum detractione sanguinis admouebo. Proderunt per interualla amyctica: etiam dropaces adhibiti proderunt. Sinapismus proderit. Asthmaticos iuuat peregrinatio longior: iuuat uomitus radicis cum oxymelle acceptæ. Conuenit exercitium: proderit currere cum uestibus laneis quam maxime, si hoc in procliuitate procuret. Vtatur emplastris circa pectus amycticis, confectis ex nitro, pipere, abrotano, & castoreo, & cyprino uel laurino cærotario. Ex quibus supradictis etiam potiones & unguenta conficio. Conuenit acetum scylliticum sorbere in nocte. Ex eodem confectum oxymel, potui dare plus conuenit.

¶ De EPATICIS. Cap. XIII.

EPATIS indignātis, molesta querimonia est. Cuius ad curam adiutoria magis etiā stiptica cōueniunt. Sæpe enim nōnulli methodici, calidis tantūmodo, uel chalasticis adiutorijs imminentes, ipsam epatis substantiā dissoluerunt. Oportet itaque in fomētis, uel cataplasmatibus, cerotarijs et emplastris aliqua stiptica chalasticis admiscere. ueluti œnanthinū, nardinū oleum, uel melinū, mala citonia cocta, uel thebaicos dactylos, & cætera similia.

Methodicorum errorem taxat.

D Fit interea hoc cærotariū competens cerebrismis. Nardini olei uncia. I. masticheś persicæ ÷ I. aloes, semiuncia. I. Hoc epaticis non modo cōuenit, sed stomachi etiā solutione laborantibus: ita ut aliquando & uentris solutione, & uomitu, & frequēti nausea cōmoueantur. Quibus si hæc adhuc perseuerent, admisceo cærotario supradicto aut licium indicū, aut œnanthinon facio in singulis semuncijs admisceri. Articuli eorum tunc fasciolis constringendi sunt, & stomachus aphitis cum uino cataplasmandus. Si illa indignatio epatis ex constrictione magis obuenerit, ut cum tensione, uel cum duricia loci, dolor nimius partes inquietet, qui & iugulo, & omni parti dexteræ molestiam ferat, febres acutas commoueat, uentris quoque procuret constrictionem, digestionis licet ex leuibus cibis non exhibeat officium naturale, interea ructus frequentes insuaues habeant, cum uirium fatigatione, pallore quoque corporis deformentur: hos primo conuenit iuuari phlebotomo. Item oleo, ubi ruta, schæneanthon, papauer, lini semen coctum fuerit, calido fomentari. Cataplasmandi sunt tempore competenti commotionis de hordei pollinibus, ubi diuretica aliqua commixta fuerint: ut asarum, ut petroselinum, aut pulegium, aut daucus, aut feniculi semen, & cætera similia in mellicrato, in quo hybiscus, uel ficus pingues prius coqui debent.

Epaticorum constrictorū accidentia.

Cura.

Vtimur centaurea post cataplasma, ex oleo samsucino, habente quippiam salis, uel nitri, uel nasturcij, aut sinapis: semper attamen samsu-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

ci necessarij omnibus epaticis fuere. Vti tunc cõueniet etiam diaquilon chalastico, cui adipes cõmiscendi sunt: aut certe diaspermaton. Declinantibus uero accidentibus, tunc etiã malagmate imminebo tali. Guttæ ammoniacæ libra. I. nigellæ ÷ III. orobi ÷ I. myrti semuncia. I. cæræ libra. I. olei cyprini siue irini ÷ VIII. aceti quod sufficiat: in quo gutta ammoniaci & soluenda est, & terenda etiam. Tunc fricamentis, & exercitijs competentibus opus est: tunc potionibus, & decoctionibus absynthij, centauriæ, rutæ agrestis, siue petroselini, cyperi, uel hyssopi, thymi, & cæterarum diureticarum, æquis ponderibus. Quæ potiones etiam uitiosis uesicis ordinantur. Sed etiam aloen solam tritam frequenter in mellicrato dedi. Declinante penitus uitio, hanc instanter potionem dabo. Castoreum, petroselinum, piper album, cyperum, omnia æquis ponderibus tunduntur, cribellantur, & in mellicrato unius coclearis pleni, dantur. Omni probatione firmatum, frequenter etenim lupini iecoris combusti puluerem dedi. Aliqui uero amigdala amara. cum cymino & apij semine, æqua mensura omnia cum uino ieiunis dederunt, ad mensuram unius coclearis: & semen intyborũ cum aqua calida, uel mellicrato similiter adhibuerũt. Sic & anethi succum cum mellicrato, & cætera quæ huic passioni alij collegæ proba esse fuerunt attestati. Nam & intyba frequenter comesta, semper epaticos iuuauere. Si duxerit longum tractũ morbi neglectus, omnia adhibeo quæ difficultatem callositatis resoluere ualeant, omni tẽpore passionis exercitijs omnibus superioribus ĩminebo, oĩa supiora lauacra concedo, salsos cibos & acres ministrabo. De oleribus aũt accipiãt cauliculos, lapathũ, radices quas raphanos appellamus. De piscibus aspratiles sumãt. De carnibus quę inueniri poterũt pinguiores. Oliuas colymbades, oĩa salsamenta, capparon, uinum q̊d mare transierit. Et oĩbus supradictis adiutorijs, emplastris, uel malagmatibus, unguẽtis, uaporibus, & cæteris uti cõueniet. His etiã ardor solis, cum aëris mutationibus multũ prodest. Aquarũ uero omniũ naturalium, uel maris lauacris, eos frequenter iuuari assero.

A — Experimentum. — Collegæ Octauiani. — B

❡ De ICTERICIS. Caput XIIII.

IAM MVLTIS in locis Ictericorũ descripsimus passionẽ. Fit enim ex epatis indignatione frequenter. Quorũ nonnulla similia sunt accidentia, sed coloris deformatione sola determinantẽ. Fiunt etiã ex stomachi uitio: fiunt plærũq; etiam ex uentre inferiore. Ergo cum febribus si de epate est Ictericus, phlebotomandus est: & mox omnia epaticorũ adhibenda sunt adiutoria. Si autẽ a felle fuerint Icterici, purgationibus cholagogis releuandi sunt, euforbio, epithimo, aloe, petroselino, pipere. Hæc omnia ex æquo miscenda sunt. & ex eorũ puluere, unũ cocleare in mellicrato, uel oxymelle dari debet. Purgat eos etiã ciceris albi decoctio: utilius, si etiam ipsum cicer coctum accipiant. Iuuantur absynthij pontici decoctionibus. Iuuantur etiã, si aphronitra alba in uino so-

Icterícia.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C luta accipiant: & sulphuris uiui puluerem in ouo ego frequenter etiam dedi. Sed forte aliqua ratio dare cathartica prohibuerit, quæ semper his nouimus non leuiter profuisse, saltem uel uomitibus releuandi sunt.

Sollicitius interea præcordiorum cura gerenda est, fouendo epar tumens & incitatum, oleo nardino, melino, œnanthino. Ex lanis succidis fomentans, in balneis cataplasmabo: interea admiscens seminibus, aut absynthium, aut rutam, aut centauream, aut cardamum, uel cætera, quæ epaticis ordinata sunt: quibus urinas prouocantes, tumorẽ epatis possimus remouere. Vtor specialiter etiam cyprino cerotario, admiscens terebinthinam, melilotam, irin Illyricam, & reliqua similia, quibus aut diamelíloton, aut polyarchion confici consueuit. Cibis nutriendi sunt ut epatici, exerceri, similiter & fricari. Vitio adhuc perseuerãte doloris, omnibus amycticis ĩminere peregrinationis, & solis calidi beneficia sustinere suadeo. Aquis naturalibus æque uti conueniet. Si remotis accidentibus adhuc ille æmulus labor perseuerauerit, naribus infundo elaterium, infundo elaterij succum. utrumq; muliebri lacte cõmixtum.

Iuuantur interea utilius, si hæ digestiones uel purgationes in balneis procurentur: in balneis inquã, ubi q̃ maxime potiones, & cætera sem-
* D per adiutoria profuerunt. Nam & illic etiam præcordiorum fotus con-
Alias, ex cortice colocynthidos calefactum. tinuo profuit, adhibitus, * & cortex colocynthidos in uino calefacto datus profuit. Et struthij puluis in œnomelle similiter, & anchusæ puluis ad mensuram unius cochlearis cum aqua calida, & lapathij succus in mellicrato, & decoctio radicum feniculi, & cæterorum, quorum est præsidium diureticum. Hanc autem peculiarius potionem in balneis dare consueui. Euforbium, baccas lauri, nitrum, piper, ex æquo contusum, pro caussa, uel uirium qualitate in mellicrato: & cum profuisset, in plenam sanitatem imminui.

¶ De SPLENETICIS. Caput XV.

IN PLAERISQ; passionibus catholicis, siue generalibus curis, prius adhibitis, specialia uel particularia adiutoria melius adhibentur: unde Spleni nũc adiutoria prius ex catholicis ordinamus. Oportet initiũ curæ ex ieiunijs & patientia inchoare. Item carthartico, uel phlebotomo. Post uero his specialibus adiutorijs Splenem sic curare cõueni-
Spleneticorũ cura. et. Aceto, & oleo æqua mẽsura, cõmixto calido, infusis lanis succidis fomentandus est. Et spongijs pusca calida infusis similiter locus uaporandus, cui cinis ex foco tenuis aspergendus erit: & lapides molares ignifacti, aceto extinguuntur, & operti pannis loco imponuntur. Et saccelli de salibus ignitis impositi prosunt, & cataplasmata de hordei pollinibus in oxymelle, cui admiscendus est radicis capparis tunsæ puluis. Et emplastra hæc utilia superaddimus. Guttam ammoniacam, nitrum, mirabolanum, myrrham, synapi æqua ponderatione omnia miscenda, & temperanda sunt, cum pinguibus ficubus, prius aceto coctis & contritis.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

Aliud emplaſtrum. Hordei farina unc. III. fœnogreci ÷ III. carta-
mi ÷ I. herbæ paritariæ ÷ I. ficos pingues ÷ VI. cum aceto tempe-
randum, ſicuti ſuperius ordinatū eſt. Aliud de expertis. Cardami ÷
I. Iris Illyricæ ÷ I. gutta ammoniaci ÷ I. quod mirabolanum appella-
mus, reſinæ pituinæ frixæ ana uncia ſemis, ſulphuris uiui, auripigmen-
ti ana ÷ I. olei ſicionij ÷ IIII. aceti unc. III. Datum aliud ſimile. Re-
ſinæ pituinæ, picis briciæ ana libras. II. auripigmēti, aluminis ſciſsi, ana
lib. II. aceti ÷ IIII. olei lib. I. tantum conficies, & uteris. Eſt cōſuetum
aliud, & ſpleni, & epati cōueniens in feruore utrorūq;, tum etiam præ-
cordiorum. Crocamagmatis ÷ I. cęræ lib. I. olei roſei ÷ VIII. guttam
ammoniaci lib. I. aceti quantum ſufficit ad guttam ammoniacam diſſol-
uendam. Hæc omnia emplaſtra, uel malagmata conueniunt ſplenibus
indignantibus. Quibus expedit ab omnibus dulcibus abſtinere.

Sane ſi ſplen duriciam adduxerit, quæ de hydrope ſuperuētura plus (Contra Splenis duriciam.)
terreat, etiam his potionibus imminendum eſt. Acetum ſcylliticum ſub
noctem ad menſuram unius coclearis ſorbi debet. Garum calidum bi-
bant, ubi ferrum calidū igneum extinguitur. Aut de utriſq; puſcam tē-
peratam accipiant; & utantur decoctionibus capparis, aut lapathij, aut
tamarici: aut ubi forte myrrham infuderis. Ad modū paleſtrę fricari eos B
conuenit. Cōmodius tamen, ſi saponē libentius ſuſtinentes, ſuis q̃ maxi
me manibus defricent. Geſtationes, curſus, & cæteros labores appetere
oportet. Dropaces impono tempore cōpetenti, & cætera quæ ciclo con
ueniunt. Vti lauacris ſalſis, uel bitumineis naturalibus expedit. naturæ
etenim freqūter mare plus placet. Ieiunos accæptis radicibus cum oxy-
melle uomere cogo. Prouidebo omnes diureticos cibos. Vinum ſtipti-
cum ſumant. Dabo antidota diuretica, quibus & ſplen, & epar frequen
tius procuratum eſt. ut ſunt apium, cicer, gramen, fęniculum, aut ſemen
eius, aſarum, daucus, meu, petroſelinum, pulegium, & reliqua, quibus
antidota uel decoctiones conficiuntur. Febricitantibus ſpleniacis, ui-
num, uel acetum parcius ingerendum eſt. Apyretos uero his ſubiectis (ἀπύρετοι.)
potionibus iuuo. Lupini amari tribus diebus in aceto infundantur, &
poſt ex eorum decoctione unum coclear, uel duo in nocte accipiant.

Hoc etiam ieiunis proderit. Purgati uirides lupini cocti, atque com-
buſti ſatis iuuant. Aliud. Cortex ſalicis, arboris ſemper infructuoſæ,
in aqua coctus, & datus ut ſupra, continuo medetur. Thuris maſcu-
li puluis cauliculorum ſucco commixtus, loco appoſitus, perſeueran-
do ſatis proderit.

De STOMACHI uarijs accidentibus. Caput XVI.

STOMACHO, de quo nunc mihi tractatus interponitur, ori-
go eſt, & occaſio facilior uitiorum: quod omniū ſortitus ſit reliquorum
membrorū ſibimet famulantiū poteſtatem, quibus aut deficitur, aut re-

C ctæ ualetur. Hic, de subiectis accidentibus primo quantã molestiam sustineat, aduertẽdum erit. Patitur defectum caussis aliquando incognitis. Patitur etiam post ægritudinem. Sustinet constrictionem, dolorem cum indignatione uel febribus, duriciam, uentositatem, fastidium, solutionem, bulinum uomitus. Ex corruptela autem, & ex continua uentris effusione fatigatur. Item ex calore immẽso, uel ardore: ut est causon, unde sitim sustinet molestissimã. Frigdore quoq;, & singultu. Aliquando eum etiam cholera cum inflatione sollicitant. Ex eo lumbricorum origo frequenter fuit procurata. Quibus omnibus, ex ordine adiutoria sic ordinare curauimus. Ergo stomachicos, quos post ægritudinem prolixam, stomachi defectus tenet, et quod leue est, adhuc febriculæ infestæ, oleo absynthiaco calido fomẽtamus, aut nardino, aut sicionio, aut œnanthino, aut lentiscino, cum uino mixto. Item epithima impono unicũ ex dialtheon, & mastiche, & nardino cærotario. Sic cataplasmo de dactylis, uel citonijs coctis in uino, cum stipticis speciebus, sicut in epaticorũ ordinauimus solutione. Sed consyderandum est præcipue, necubi ciborum sit præsumptio, quorum & qualitate, & quantitate lædantur, & ex quibus cibis uires nihil proficiant: intendendum itaq;, ut & congruos, & moderatos temporibus cõpetentibus sumant. Sin uero nihil sub hac ciborꝝ moderatione proficiant, purgatiõe opus est, qua humor quidem D ille superius enarratos defectus efficiens, omni modo depurgetur. Hos etiam ex attico melle, uel oxymelle curo. His & fœnogrecum in uino coctum, & tritũ cum adipibus anserinis impono. Moneo interea, odores insuaues uitandos, stomachum semper peruertẽtes. Attestatione enim manifesta cognouimus, hos semper bonis odoribus iuuari. Cum ergo sine febribus plena sanitate esse cœperint, uiribus consulentes, gestationes competentes indicimus, uina, lauacra, & cætera quæ post ægritudinem possint corpora reparare. Quos uero repentinus dolor stomachi comprehenderit, qui cum grauedine etiam scapulis, & dorso immineat, faucium quoq; inclusionem, & ructus difficiles faciat, interpositis etiam febribus, his phlebotomo conueniet subuenire. Item quietem & patientiam suademus, cibos uti febriẽtibus leues, proprijs temporibus subministro. Fouemus calidis & mediocribus stalticis, non tamen frigidis. Cataplasmandi sunt hordei farina, in melle citonijs coctis, uel dactylis immixtis: aliquando etiã meliloto. Item cærotario cyprino, habente mastichen, & castoreum. Vtor polyarchio, q̃ maxime in dorso, uel scapulis, quibus partibus cõmodius adhibere cõueniet. Frequenter etiam cucurbitas uentosas imponimus. Declinantibus febribus, etiam potiones iam paragoricas dabo: ut cyminũ frixum, cum apij semine ex æquo tunsum, uel cribellatum, cocleare unum cum aqua calida. Sic abrotanum cum uino dabo. Ipsi uero stomacho, pingues dactylos in œnomelle coctos & tritos impono. Si adhuc dolor remãserit: lac bubulũ,

Accidentia Stomacho.

Cautela.

Stomachi repentinus dolor.

Staltica medicamina.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

& asinæ, ijsdem secundum consuetudinem confectum adhibeo. A

Si nulla sane præeunte querimonia, repentinus occupauerit dolor, eosdem crebro post cibos uomere cõueniet. Tunc etiam uentosas accipere, & supradictis potionibus propensius imminere. Declinãtibus uero doloribus, gestationes, exercitia, uel palestras, balneas, & uinum cum moderatione concedimus, quibus uexatum corpus, ad plenam ualetudinem ualeat peruenire. Si duricia innata fuerit stomacho ex prioribus languoribus, ficus pingues in mellicrato coctas, & tritas, seminibus misceo, & ex his cataplasmabo. Cærotario post cũ nitro, & salibus utor naturalibus. Vti cõuenit holeribus, cum cibis cęteris, nec non & uinum parcius dabo. Si uentositatis molestiam senserint, sicca fricatione iuuandi sunt. Ieiunos uomere conuenit, cibos pinguiores & calidiores accipere: potiões quoq; ex aneso, dauco, & castoreo, absynthio pontico, sine pipere, baccis lauri, ruta, cymino: contusis, aut singulis ammixtis sibi inuicẽ, aliquibus in aqua calida in modũ cochlearis unius adhibeo. Etiã epithimata cõfecta de seminibus potionũ supradictarũ mixtis, cærotario impono: dropaces adhibeo promptos in utroque. Tamen & cætera adiutoria cicli etiam in dorso uel scapulis applicabo. Fastidio incidente, locis conueniet habitare acri salubritate temperatis. Ab exercitijs, uel fricationibus cõmodis non quiescant. Absynthij decoctionẽ, uel uinum absynthites frequenter accipiant. Salsamentis omnibus nutriantur, acrimonijs, synapi, & aceto squillitico, et similibus cæteris, quæ stomacho hanc ciborum recusatiõem ualeant extergere. Præter consuetudinem uero edacibus, hoc est, βουλιμίακοισ, ieiunantibus, somni procurandi sunt, largiores cibi, insuaues, & inflationem procurantes: & uini meri potiones dabo. Si nauseando frequenter phlegmata & cibos incoctos excluserint, quo corpus non nutriendo tabidum fiat, hos cibis nutrio siccis, & acrimoniã habentia concedo. Potum frigidum per momenta parce dabo: ieiunos uomere cogo: per uentrem humorem deduco: catharticis, calidis unguentis omnia membra pertracto: absynthij decoctionem dabo. Succum sttipticum malogranati, aut solius, aut hoc modo confecti. Succi mẽthæ uiridis partem unam, tribus malogranati succi partibus admisceo, & coquo, ut paulatim pinguefiat, & ex eo unum cochleare ieiuno pro eligmatio dabo. Si etiam choleram cum cibis uomuerint, omnia cum aqua frigida dabo, ubi myrtha uiridis cocta fuerit. Si nimia etiam uentris effusione fuerint fatigati, malogranata. x. citonia. x. in aquæ sextarijs quinq; coquuntur, ut penitus mollescant. Cumq; postea exuccata fuerint, separantur: succus uero qui remanserit, cum ad mensuram partem mediam mellis accæperit, coquitur, ut eligmatium fiat: & operabitur similiter. Aliud. Myrtha uiridis in uino coquitur, ut tertia remaneat: cui partem mellis similiter addimus, & conficimus, & utimur. Quibus uero phlegmata super-

Stomachi duricia.

Stomachi uentositas.

Stomachi fastidium.

B

Stomachus uorax.

Nauseans.

Eclegma stomacho laborantibus utilissimum.

Stomachus nimis laxus.

Aliud Eclegma non inelegans.

C natant, frequenter acescunt cibi: his bubulam dari suadeo, & cæteras
Stomachus flegmate supernatans. agrestes carnes similiter. Post quæ continuo aceti unum cochleare dari
conuenit. Omnes amarissimæ ex absynthio expediunt potiones. Iter-
um hæc. Piperis, & anethi semiuncias singulas, cymini ÷ IIII. tunsas,
& cribellatas reponimus, & ex hoc puluere unum cochleare cum aqua
calida potui damus. Cum autem hijs profecerint, dabo pyciam. Exer-
citijs & gestationibus competentibus imminebo, fricationibus, dro-
pacibus, synapismo, quibus stomachus a phlegmate liberari posit.

Stomachus inflãmatus: Qui calore nimio inquietantur, ut hæc eadem inflammatio stoma-
chum etiam & superficiem faciet plus calere, ita ut etiam choleram fre-
quenter emittant, his hoc remedio succurrendum est. Mastiches un-
Ex sñia Dioscoridis euripice de gñe iuncorũ, refrigerans. cias. II. rutæ siccæ ÷ I. euripicen ÷ I. ut trocisci fiant, arnoglossæ suc-
cum admisceo, & eos in singulis drachmis paro: ut ex his uinum cum
aqua calida accipiant. Si nimius ardor fuerit, quem Causon appel-
lamus, sub quo angustijs interuenientibus, & febrium augmenta fi-
Causon. unt, his aquam frigidam per interualla dari conuenit, & similes cibos
frigidos. Articulos eorum manibus calefacio: decoctiones dabo cyto-
niorum, mespilorum, sorborum, malogranati, menthæ uiridis, uel
Pillulæ, siue Collyria aduersus sitim. œnanthis. Si etiam sitire uehementius cœperint, hoc remedio poti-
antur. Semen cucumeris dulcis ÷ II. draganti. I. in oui albo infundi-
tur: & cum se resoluerit, tunc seminibus supradictis puluis admiscetur,
& collyrijs ex eo factis, unum sub lingua datur habendum: cuius pau-
D latim humor uel succus liquefactus, perueniens ad stomachum, sitim
Aliud contra Sitim. compescere ualeat. Aliud est quod ardoribus expediat, quodque cu-
iusquam uexatione, etiam febricitantibus frequenter ingessi. Sub gly-
cirrhizæ uncijs quatuor, unam semis supradicti pulueris misceo, & o-
Stomachus frigidus. uo similiter temperabo, & adhibeo. Nam etiam sola oua cum uino da-
ta par beneficium præstant. Quibus autem phlegmatis infestatione
stomachus infrixerit, chalasticis unguentis calidis curandi sunt, & po-
Eclegma stomachale. tione iuuandi superiore ex mastiche, mentha, & arnoglossa: cui pipe-
ris & castorei singulæ unciæ admiscendæ erunt. Nam & cortex radi-
cis, feniculorum, in aceti uncijs decem & octo coquitur, ut illic omnem
succum dimittat: & postquam corticem proieceris, huic aceto partem
Carion Dioscor. uocat Caron, ab alijs aũt Cariosem en: puto id esse quod Carui uulgo appellatur. mellis misces, & coquis, & uteris, ut eclegmate. Similiter iuuabunt &
oxyporia confecta ut solent: hoc est, ammeos, careum, libisticum, apij
semen, in uncijs singulis cribellantur, his miscentur piperis unciæ duæ,
& mellis despumati quod sufficiat, ut pinguescat: & oxyporium tem-
peretur ex hoc: & ieiuno, & post cibos unum cochleare quotidie mini-
stretur. Sane singultus frigidus, phlegmate in stomacho permanen-
Stomachi singultus. te, si obuenerit, confectus puluis ex piperis uncijs tribus, & castorei
uncia. I. simul commixtus, ad unum cochleare, in aqua calida dan-
dum erit. Si de feruore autem, etiam tempore digestionis, odor fu-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

mosus quidam, quem aliqui Carbunculum appellant, & dolor hos singultus procurauerit, continuo aquam gelidam bibentes, uomitus & sternutamenta prouocent, & acetum si sorbeant continuo sedatur. Etiam papyri radix masticata, frequenter singultus compescit. Item ad stomachi uaporem, in pusca sex folia uitium trita impono. A

Cum uero nigra cholera stomachum attentarunt, ut ex inflatione molesta, cum aliquibus melancholicorum accidentibus publicentur, continuo inter initia, spongiam cum aceto uiscido infusam, eidem stomacho conuenit adhiberi, & hederę folijs in uino coctis, & tritis, cataplasmari. Cibis nutriantur competentibus, ouis, alica, iuscellis pinguium gallinarum, & ungularum porcorum: phasianorum, uel perdicum carnes accipiant. Si uero inflatio illa necdum digesta, adhuc perseuerauerit densior, pulegij herbæ decoctionem conueniet accipere, aut calaminthes, mixto melle despumato.

Stomachi cholera.

De LVMBRICIS Caput XVII.

CVM VERO corruptis stomachi humoribus incompetentibus, sæpe quoq; cibis præsumptis, seu per ægritudinem, seu certe sine febribus, Lumbrici innati fuerint, qui aliquando eundem stomachum, aliquoties inferiora possident, hos sic excludendos suadeo. Primo aduertendum est, tres esse differentias Lumbricorum. Sunt rotundi, & rubri, sed minus noxij. Sunt latiores, & albidiores molesti. Sunt minuti, & tenues, ut uermiculi, sed sollicitiores.

Lumbricorũ tres species.

B

Hi licet omnibus ætatibus semper nasci possint, attamen infantibus frequenter familiares sunt: quibus dare conuenit centauream, uel labruscam, uel santonicum, & epomphalion ex lupinorum farina, aut absynthium ponticum, aut melanthium, aut abrotanum, in mellicrato temperata imponi: cui decoctio ficuum admiscenda erit. Dabo mixtarum decoctionem, & easdem mixtas commedendas permitto. Iuuenibus uero nasturtium cum melle coctum dabo. Raphanos expedit accipere, & succum eorum. Dabo diamoron pro eclegmatio: & eadem hora conueniunt synapi, cum oleo tritum. Bene datur & hydromel tepidum, ex ueteri oleo temperatum. Et succus ptisanæ, in quo polypodium coqui debet. Et cornu ceruini combusti puluis, cum melle datus, continuo lumbricos excludit. Sic menthæ uiridis decoctio, sic erucæ, sic caulium, sic roris syriaci, & malogranatorum immaturorum. Cataplasmata autem adhibeo ex pulueribus, sicut supra, lupinorum, absynthij, pennarum combustarum, abrotani, & melanthij: & puluis eorum cum aqua calida datus satis iuuat. Επομφάλιον uero his ex subiectis adhibeo. Fel taurinum cum melanthio, abrotanum tritum cum lacte mulieris, ficus pingues, aut dactylos tritos cum melle despumato, commixtos: & cærotarium in quo cymini puluis, uel absynthij

Lumbrici rotundi.

ἐπομφάλιον est medicamentũ, quod umbilico applicatur. Nam umbilicus a Græcis ὄμφαλος dicitur.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

G commiſcendus erit. Exercitia pro modo uirium adhibita proderunt. Cibi dandi ſunt digeſtibiles: & per interualla clyſteres acerbiores adhibiti, ſatis iuuauerunt. Si illi latiores infeſtauerint, hos myrrha pinguis accæpta continuo excludit: & allium frequentius ſi comedatur. Sic his etiam omnia acria profuerunt. Nam & uomere cogendi ſunt, & continuo ſcammoniæ purgandi cathartico: ubi elaterion, euforbium, piper, nitrum, coccum gnidium admiſces. Ego uero & magiſtrorum experimento, & noſtro, longo prolato iam tempore, cathartico cum his ſemper utor. Scammoniæ ÷ III. combuſtarum pennarum puluerem unci. I. euforbij ÷ III. nitri partem ſemunciæ unius, & omnibus tunſis, cribellatis, cum mellicrato, aut uino dulci unum cochleare ſemper dedi. Salubrius autem contingit, ſi ante diem allium, uel cætera acria edant: allium quidem maxime comedere conuenit. & oleum bibere calidum, ſed uetuſtum: ut ſuperius ſignificaui. Minutos uero & tenues uermiculos, myrrha pinguis ſemper accæpta excluſit. His etiam clyſterem expediet adhiberi, & omnes decoctiones ſuperiores calidas, & oleum calidum accæptum, in roris ſyriaci ſucco, cum aqua calida. Et ſeſeli cum melle, infans felle taurino, uel cetino perungendus erit.

D Si ſtomachum uero diutius attentauerint, & ibidem frequenter inquietudinem fecerint, ſemper ſales in ore ferre conuenit, ex quibus humor liquefactus, defluat in ſtomachum, qui & omnia inteſtina, a lumbricorum moleſtia liberare poſſit. Omnia itaque ſupradicta accidentia, quæ cum ſuis proprijs remedijs expoſui, aut indignanti ſtomacho obueniunt, aut quieto ſedantur.

Lumbrici latiores.

Experimentū Autoris.

Lumbrici minuti.

¶ De DYSENTERICIS, uel NEVTERICIS. Caput XVIII.

DYSENTERICORVM fit cauſſa moleſtior, temporis prolixitate. Frequenter enim uentris effuſio, corpora aſsidua uexatione debilitat. Eſt namq; Dyſenteria inteſtinorum uulneratio, cum reumatiſmo, quæ conatibus, & ueluti deſyderio, & egeſtionum ſuauium debilitate, membra conſumat. Dyſentericorum ergo adiutoria, ex ſubiectis compendioſe percurram, & cibos, & potus, ſeu potiones, uel antidota, & cætera quæ nonnullis ordinandi erunt. Cibus inquam conuenit, panis mundus, ſiccus, aut Cyprius, aut Alexandrinus, uel potius Africanus: ſucci alicæ, milium, oriza: quibus concoqui debet, aut caprarum adeps, gummi, aut ſymphyton, aut ros ſyriacus, aut certe ichthiocolla: ſic etiam lac bubulum conuenit, oleum uiride his frequentius miſceo. Expediunt caules decocti, plantago, portulaca, polygonon, ſymphyton. Horum omnium quammaxime folia, uel mellis cymi, ex oleo & aceto conditi: oua in aceto cocta ſorbilia conueniunt: et ex uitellis eorum patellæ, perfuſæ cerebellorum puluere, aut gallarum, aut roris ſy-

Dyſenteria.

Cura.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

riaci. Pisces, aut * Capones, aut lepores, aut mugiles, & cæteri sicciores. Caseus uetustus proderit, nisi tibi magis recens libuerit. Lac asinæ in dyplongio coctum profecit, & bubulum schiston iuuat, & confectio ex lapidibus fluuialibus. Sic lac caprinum syluestre facit. Si carnes dandæ sunt, iuuat phasianus in pusca decoctus, palumbus matri subductus, turtur, & lepus, & cætera syluestria sicciora, maxime uolatilia. Quæ enim neque uillarum, neque urbanorum usum habent, natura profecto sicciora consistunt. Mala citonia conueniunt in uino cocta, mespila, malogranata, paulo ĩmatura, amygdala, dactyli thebaici, & his similia. Potus uero, licet primis diebus aqua bibenda sit, parcius attamen cõmunicandum fuerit Tiburtinum, Surrentinum, Marsicum, Siculum, in quibus primo ferrum ignitum infundendum est. Sin uero confici uina placuerit, fit myrthinum, fit œnanthinum, fit cum mespilis, fit cum sorbis, fit phœnicites. Quæ tamen omnia in uasis picatis reponenda erunt.

Omnia quidem de cibis percurri, sed melius, si unius speciei subministrentur. Nam si de singulis in simul commixtis, reponas, in stomacho digestiones impedient. Potiones uero, uel antidota, cornu ceruini combusti puluis, in aqua, aut in uino stiptico datus iuuat. Sic cöagulum leporis in uino similiter. Sic uenereum caponum, uel anseris, uel cæterorum agrestium, membrana combusta interioribus conueniunt, & ros syriacus tunsus, & roris syriaci flores, & malogranati, & succi herbæ polygonij, & arnoglossæ, acaciæ, hippoquistidos, ut tibi uisum fuerit, ministrandi sunt. Trochisci uero, aut emplastra, Andronius, aut Diaspermaton, & cætera de experimentis. Et si putredo uulnus attentauerit, inijciendus est Athereus: uel causticus puluis ex auripigmento, calce uiua, sandaraca, charta combusta confectus, cum uino stiptico, uel succis herbarum similiter constringentium. Adiungitur frequenter etiam lac, in quo licium indicum soluitur, & uinum in quo cantabrum coquendum est, aut ros syriacus, & cætera similia prædictis. Potionibus uero suprascriptis, conuenit aromatica commiscere quamplurima, quæ stomachi uires nutriant. Omnia etenim hęc, etiam uentris poterunt continere resolutiões. Et diuretica dysentericis opus sunt, maxime dum meatus fit illius reumatis. Deriuatio etiam hypnotica conuenit, quæ somno * superatis uiribus corpora dimissa constringit. Semper enim importunæ uigiliæ, corpora reumatizantia fatigarunt, si his ustio innata fuerit. Eius remedium in Euporisto nostro inuenies. Nam etiam unguenta dysentericis frequentius profuerunt ex oleo melino, nardino, œnanthino, mastiche, myrrha, œnanthe, acacia. Et cætera similia commiscendo: cataplasmata ex dactylis, citonijs, & cæteris mixtis stipticis temperata: adhibeo, & emplastra, uel malagmata. ut diatheon, aut barbaron, & cætera exeranthica. Hæc omnia dysentericorum, etiam cœliacis conuenire manifestum est. Si cõmotiones, uel pondera perse-

A * Pro Capitones, ego legerem Capões. nam sunt etiã pisces Capones dicti, inter præstantiores marinos. Qđ si capitões dicere uelimus eos, qui hodie in Italia Cephali uocant, q̃d perinde sonat, ac si capitões dicas, frustra subiũgeretur, Mugiles. nã antiq mugiles dicebãt, qui hodie Romanis Cępha li uocantur, et ab Hispanis etiãnũ Mugiles uernaculo sermõe dicti. Itẽ ꝓ lepores, aliud uerbum substituẽdum est. Nã lepus marinus inter uenena acerrima ab oĩbus scriptorib. nũmerat, sic ut a mensa mortaliũ merito arceant. Ego ita q̃ ꝓ lepores, lupos legerẽ.

B

Vel sic * Quę somno, defecta uirib⁹ corpora constringit.

Potius ἐξαντλ-ρικα. ἀπὸ τοῦ ἐξαντηρίω.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C uerauerint, quæ Tenasmones appellamus, hæc frequenter procurant uentris exponendi suauitatem: sæpissime mitigata sunt hijs, quæ aut in fœnogreci decoctionibus, aut altheæ radicibus conficiuntur. Nam & cærotario hoc, frequenter curati sunt. Ex adipibus anserinis, cæra, & butyro, & pice bricia, sæpe sedentibus post uaporum fumigia profuerunt. Injciendi sunt aliquando oleo roseo, uel myrteo, & * incontinenti luminoso supponendi sunt, in basilicon, infusi cærotario ex oleo plumbeo confecto. Lanam interea succidam superimpono: quam anadesmos ex more continere debebit. Iuuabunt sane etiam sacelli, uel cataplasmata, eodem anadesmo perseuerantia, de dactylis in passo tritis, aut hordei pollinibus cum oxymelle. Lac bubulum potui datum, ac lintheolo umbilico impositum, sine mora medebitur. Lienteria si obuenerit, quæ ueluti quendam limum intestinis obducit, transitu reumatismi, ex quo nulla penitus ciborum solennis ualeat digestio celebrari, sub alio nobis ordine curanda erit. Vtor acerbo clystere ex succis ptisanæ, ubi aut colocynthides, aut betæ coquendæ sunt, aut scammonia soluenda. Vtor cum his cathartícis. Dabo cibos acerbos, & cætera quæ fuerunt acria. ut allium, & raphani, & cepæ, napæ, synapi, piper, & omnia salsamenta.

Locus est deprauatus. Videt tñ hoc uel leinuere. Post iniectiõem illos in balneo aluminoso cõstituẽdos esse, superimposita lana succida. &c.

Nota ἀναδέσμοσ ἀπὸ τοῦ ἀναδέω, q̃d est ligo, reuincio.

Imminebo interea exercitijs quibus uoluero. Impono uentri cærotaria ex oleo laurino, cyprino, uel sicionio, habentia rutam uiri-D dem, cyminum, baccas lauri, nitrum, uel certe castoreum. Impono polyarchion, aut diaspermaton, quæ tunc iam conueniant: aut naturale sulphur, uel bitumen, & dropaces, & synapismi, & cætera staltica adhibenda sunt. Ex dysentericis etenim lienterici facti, & uirium fatigatarum intuitu, & temporis prolixi præiudicio, difficile sanabuntur. Nam ex his hydropes frequentius emerserunt.

σταλτικα ἀπὸ τοῦ στέλλω, quod mitto, traho. &c. significat.

¶ De HYDROPICIS. Caput XIX.

HYDROPICI, uel Cachectici simili sub diligentia uisitantur. Qui enim prope ex similibus accidentibus fiunt, æquali sub indignatione tumescunt. Hydropicorum ergo difficile, & periculosum negocium est: eoque difficilius, si indigestio totis corporibus superueniat. Labore attamen nimio, & continuis quassationibus exercitiorum, forsitan curabuntur. Hos frequenter febres pertinaces comitantur, quarum opportune temporibus seruientes, nos etiam adiutoria ordinare conueniet. Febribus itaque sub hac obseruatione desinentibus, iam exercitijs ex paruo labore crescentibus, imminendum est: subinde fricationibus, solaribus quammaxime, & cæteris uaporibus sudorem prouocantibus: sub quibus omnibus tumentibus locis nitrum, aut sales tritos aspergo. Post exercitia, uel la-

καχἐκτικοί.

Fricatiões solares puto eas dici, quæ ad solem feruentem fiunt.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

bores continuo oxymeliten dabo, aut raphanum eodem infusum. Quibus accæptis, ex parte uomere cogendi sunt. Lauacris tunc uti conueniet, sed marinis, quibus ueluti membra laborantia foueantur. Interea acria omnia, & salsos cibos conuenit accipere, caules elixos cum salibus. Parcitas cibi, & potus quammaxime continentia instet. Etenim his procuratis, si animosius sustineatur, grande remedium est. Vinum, licet per interualla, austerum tamen, & quod sit diureticum dandum est. Si uero multus humor ex putrefactis eorum carnibus aggregatus, uentrem satis adimpleuerit, membris cæteris minutatis, saccellos ex tostis salibus, uel milio similiter, sub umbilico locis admoueo. Et de arena calida in littore, hæc loca detergere maximum interdum est beneficium. Aliqui etiam tritico sic tecti, iuuati sunt. Interea acetum scylliticon frequenter dedi, & siccis fricationibus imminui. Imposui emplastra reuocatoria, amyctica, maxime autem infantibus competentia adhibenda cataplasmata, desiccantia, ex flore malogranati, & cæteris stipticis, cum lenticulæ pollinibus, passo, & aceto temperata. Aliqui uero scarificauerunt suras eorum, & altiores plagas fixerunt, de superioribus humorem deriuare cupientes, & sub umbilico paracenteses frequentius adhibuerunt: per quæ conueniet exinanire paulatim, ac per interualla dierum, ne subitanea effusio, secundum Hippocraten, continuo periculum faciat. Sane potiones, uel emplastra probata sæpissime profuerunt, ex quibus aliquod compendiosius designabo, Emplastrarum quod etiam spleneticis sæpe profuit, hoc est. Fœnogręci pollinis ∸ IIII. hordei ∸ IIII. stercoris columborum ∸ IIII. resinæ frixæ libram. I. cæræ ∸ VIII. acetum quod sufficiat terendo pulueri, qui postea solutis admiscendus erit. Aliud. Semen miricæ, & galbanum ex æquo tunsa miscentur, superaddito quippiam olei, ut emplastri temperies fiat: quod perseuerantius adhibendum est. Aliud. Pilæ cypressi in uino coctæ, & tritæ, axungiæ ueteri colatæ ex æquo miscentur, & imponuntur. Quod si permanserit, satis iuuat. Aliud. Ficus pingues tusas libra una, & nitri, & absynthij unci. III. hysopi cæroto admisces: ut emplastrum temperetur, & uteris. Nam & stercoris bubuli puluere, hordei pollinibus mixtis, & cum oxymelle coctis cataplasmabis. Similiter de caprarum stercore frequenter adhibui.

A

παρακέντεσις est ferrũ, quo chirurgi utuntur, ad cutim aperiendam.

B

Emplastra ad hydropin.

Et unguenta sunt utilia hæc, quæ tumentibus partibus, sub sole adhibita profuerunt. Cymolia in aceto contrita, boum stercora cum nitro, & oleo sicionio mixta, & quippiam uini.

Nam etiam has potiones accipientes, sæpe iuuati sunt. Sambuci radicis succus, cum oxymelle datus est, & continuo purgando profuit competenter.

Nota hoc etiã num quidam ex empiricis utuntur.

Et euphorbij granum, in ouo datum cum pane, corpora hydropico-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C rum, aliquoties similiter depurgauit. Aliud maius purgatorium. Stercus columborum drachma. I. rutæ semen drachmis duabus, in oxymelle similiter datur. Inter hæc omnia adhibenda erunt, perseuerantibus exercitijs & laboribus, catholice salutem procurantibus, sub quorum perseuerantia, hydropum poterit abigi periculum.

¶ De RENVM uitijs, & Vesicæ. Caput XX.

RENIBVS longo tempore dolentibus, semper uapores, fomenta, & cataplasmata paragorica conuenerunt. Diuretica uero sub initijs obsuerunt. Indignantibus etenim & reumatizantibus renibus, potionum transitus aduersatur. Declinantibus uero doloribus, beneficijs primo catholicis adiuuandi sunt, fricationibus, & unguentis paragoricis, & siccantibus: etiam ciclicus ordo percurrendus est. Adiutorium emplastri polyarchion, aut diaspermaton sæpe conuenit. Calamintha tunsa cum axungia, & imposita, multum profuit. Dabo etiam potiones ex storace, galbano: uuam passam, pinguem, purgatam: mixtis diureticis aliquibus. ut petroselinum, ameos, asarum, cyperum, daucum, amygdala amara, cum mellicrato. Dedi ego frequenter etiam hyoscyamon.
D Interea oportet aquis uti dulcibus, & naturalibus, & cibis nutriri omnibus digestibilibus. Dabitur etiam hæc potio omnibus uesicæ, uel renum caussis, & pectinis. Semen lini, papaueris dulcis, draganti, in uncijs singulis, amyli in duabus tunsis, & cum aqua diuretica temperatis, ut trocisci fiant in drachmis singulis. Sit autem aqua diuretica omnibus probata, in qua coqui oportet radices feniculorū, apiorum, gramen, & cicer uenereum. Sæpe etiam masticet de superioribus speciebus, quas ad tempus, aut locum habuerit. Aliud, quod & uulnera curet, & urinæ difficultatem aperiat. Ozimi, & agrestis maluæ semina, in drachmis semis, & apij seminis uncia. I. amygdalarum, uel auellanarum semunciæ singulę. Omnia trita, melle temperentur. Sunt & cæteræ potiones sub renum & uesicæ occasione, etiam splenis, uel epatis, aut hydropis molestiam refrenantes, quarum in his omnibus experti sumus efficaciam. Phu. ÷ I. celticæ ÷ I. dauci ÷ I. ciñamomi ÷ I. piperis drachmæ. VI. meu drachmæ. VI. asari ÷ I. petroselini drachmæ. VI. opobalsami dr. VI. croci ÷ I. liquiriciæ dr. VI. picis indicæ dr. VI. cassiæ dr. IIII. amyli dr. VI. uuæ passæ ÷ I. draganti dr. IIII. uino & melle potio temperatur, & dabitur. Interea licet ex omnibus diureticis speciebus superius comprehensis, omnes uesicæ uel renum caussas posse curari significatum sit: attamē cum speciale sit & hoc uitium, uidelicet urinæ conclusionem sustinere, huic etiam adiutoria specialia ordinanda sunt. Herba parietaria aqua cocta terit̄ cum pauco oleo, & renibus inligatur.

Potio in morbo Renali, etiam aduersus Hydropin utilis.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

Hoc etiam de gramine semper factum est, & samsuco in aqua cocto similiter. Nam ex his omnibus etiam sedentibus, uaporem pati conueniet. Cotilidon herba in uino cocta, potui datur, & continuo dissuriam sanabit. Nam etiam mulieribus butyrum uetustissimum per pessum adhibitum, dissuriam curauit: & mellicratum in quo immaturi ætherei, & feniculorum radices, & carduus coquitur, & datur ad urinarum impedimentum. A

Corrupte scriptũ est ætherei: puto aũt legendũ, Cędrides, uel Citreos, de hijs em̃ apud Diosco. reperio, quòd in stranguria atque dissuria adhiberi soleãt.

¶ De ARTRITICIS, PODAGRICIS, & ISCHIATICIS. Caput XXI.

Ex VNO FONTE uitiorum, hæ passiones deriuatæ sunt, sed locorum uarietate, & nominibus determinantur. Nam Artriticis omnibus, ex articulorum commotationibus, subito initium passionis emergit. Podagricis uero ex uno prius articulo est principium. paulatim uero serpendo, grauius omnes postea neruos, et articulos possidens dominabitur. Ischiaticis autem, ex uno coxæ articulo tormenta suppeditantur. Fit itaque reumatismus, licet de phlegmate speciali, natura frigida quammaxime fiat, attamen alijs ex humoribus calidioribus aliquando efficitur, & sic effectus, calefacientes aliquando commotiones exuscitat. Frequenter autem hoc phlegma licet natura subpingue sit, uelut est uulnerum sanies, attamen cum se inter articulorum coniunctiones, usu commotionum uiscauerit, tunc tardi gressus, tunc dolores uitandi, tunc torm̃eta grauiora succedunt. Curantur autem hæc omnia contrarijs suis: ut quod forte & sensu, & tactu calidum commotum fuerit, frigidis interim adiutorijs ab augmentis prohibeatur. Postea uero cessantibus commotionum temporibus, calidis, chalasticis, & amycticis recuperentur hij, quibus ille humor uiscosus, & pinguis interiora iam possidet calefactus, uel tenuatus ab articulis per commotiones frigentibus: quibus uero tumor est semper inflatus & pallidus color, calidis supradictis adiutorijs, & amycticis imminendum nobis erit.

Artritici.

Podagrici.

Ischiatici.

B

Cura uniuersalis.

Monitum te interea uolo, amice charissime, quod quando generaliter interioribus membris dolor iuuatus, nexu quodam, ex collisione humoris uentositatisque colligatur, tum in frigidis plærunque difficulter deprimi poterit, uel depurgari: ergo quum uariæ emergunt species motionum, quæcunque expediunt, medicorum coniecturis, uel iudicio, indulgenda erunt. Licet iam ex consuetudine sibi adhibita, melius is qui patitur possit iudicare, quem frequentes commotiones, & adiutoria famulantia, medicum effecerunt. Quanquam autem rationabiliter omnia adiutoria, quæ ueluti calidis commotionibus adhibentur, uirtute chalastica & paragorica esse debeant, quo neruorum & articulorum nutriri, & foueri ualeant loca, concedo tamen, ut ea frigida interim adhibeantur quæ turborem magis in tempore, quam mitigationem præ-

Cautela.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C ſtare poſsint. Quibus quidam, ut ille ait, primo releuari uidentur, poſtea grauius, uehementiuſque affliƈtantur. Hoc etenim etiam noſtri Hippocratis nos inſtruxit autoritas, quod neruos omnes, ſemper frigida nocuerunt. Ergo quoniam & cauſſas, & origines compendioſe digeſsi, curæ nunc rationabiles, & adiutoria ordinanda nobis erunt. Eſt namq; in profeſſo, quod omnes ægritudines particulares, ſub corporibus membra nexu quodam familiari ampleƈtuntur, myſterio naturali, ut in ſingulis, totius corporis ſubſtantia conſtet, & altera alterius auxilio gubernetur. Ideoque niſi præceptis, & adiutorijs catholicis primo iuuentur, aliter particulares cauſſæ curari non poterunt. Qua de re, erit nobis nunc curarum, præceptorumq; exordium in ſequenti etiam particulis diſponere. Conuenit in principio Artriticis, Podagricis, uel Iſchiaticis, quibus de capite reuma reſolutum deſcendens has paſſiones fecit, prius ipſum caput oleo roſeo frigido, uel cæteris ſimilibus ſtipticis fomentando conſtringi, & ſolidari: dehinc inferiora tranſitu eiuſdem reumatis, uel ſedulitate uexata, aut ex oleo calido reſolui, uel depurgari. Item cucurbitis, uel fricatione, uel perunƈtione phlebotomum præueniendo, uno penitus, uel pleno anno utendum eſt.

Frigida neruis contraria.

Cura.

D Sic a carnibus politrophis, ſic ab uſu uenereo continendo, ſtomachi præ omnibus bona ualetudo cuſtodienda eſt, quo accæpti cibi facilius tranſigantur. Vomitus hos, non longa per interualla multum iuuat, aliquando poſt conſuetos cibos, aliquoties etiam ieiunos, accæptis radicibus cum oxymelle. Hoc modo etiam bulbi ex aqua coƈti operabuntur. Hoc ſi etiam poſt cœnam allium accipiant, quod paruo interuallo aqua calida accæpta uomitum faciet. Mutationes aëris, uel prouinciarum ſæpe conueniunt. Aquæ naturales calidæ, uel uapores earum ſimiliter. Exercitia ſane, & labores, uel fricamenta totius corporis & procuranda ſunt, & appetenda utentibus. Etenim humores ſupradiƈti pinguiores effeƈti, etiam uexatis articulis dominantur. Igitur quo modo hæc adiutoria compendioſe digeſta ſunt, ita moneo & ſuadeo cuſtodiri debere. Experti enim ſumus, quod plærique ea cautius ab initio cuſtodientes, podagræ uenturæ, ſeu potius iam præſentis uiolentiam uitauerunt: præiudicantes uero iam tempore, & manifeſtis podagricis, cataplaſmatibus ſemper his cauſſis competentibus, unguentis quoq;, uel emplaſtris, ſeu cæteris adiutorijs conſuetis uti reƈtius eſt: uel certe aliquibus phyſicis magnam ſemper poteſtatem præſtantibus.

Quo quidam podagram depulerunt.

Nunc uero tranſaƈtis præceptis, uel beneficijs catholicis, quibus cuſtoditis, etiam adiutoria ſingulis partibus laborantibus ordinabo.

Cura Iſchiadicorum.

Iſchiaticis conueniunt præ omnibus uomitus, & cætera præcepta omnium ſuperiorum. Coxæ uero dolenti fotus olei ſicionij, rutacei, uel laurini adhibendus eſt: cataplaſmata quoq; natura calidiora. Cucurbitis uentoſis frequẽter locus releuandus eſt, acerbius clyſtere inijciendũ.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

A

Ex hoc enim frequenter ſanguis prouocatus, Iſchiaticos liberauit. His phlebotomus in talo adhibendus. Vaporibus, uel ſaccellis imminendum eſt, ex pulegio, ſalibus, uel milio ſalſo. Si uero uel ſtare, uel ambulare potuerint, acopis calidioribus, ſole ſub ardenti fricandi ſunt, in quibus & pix liquida, et oleum ſicionium, uel cætera ſuperius comprehenſa miſcenda. ut ſal uſtum, tapſia, nitrum, uel opopanace. Itineris interea laboribus cōacti iuuandi ſunt. Expedit etiam equi uectatio: expedit iniectio in modica quantitate ex oleo amaracino, aut ſyrino, uel laurino, uel glaucino. Si uigiliæ ſane interuenerint, doloribus perſeuerantibus, ſoporiferas ingero potiones. Cum uero minoratis doloribus cauſſa mollior fuerit, tunc uelut per dialemma, dropacibus, ſynapiſmis, & cæteris cauſticis imminendum eſt. Dabo hyeram, dabo per cibos elleborum: quæ omnia prodeſſe poterunt, ſi catholicis præceptis rectius ſeruiatur. Hæc etiam Phœalgicis rite conueniunt, quibus lumbi dolere conſueuerunt. Igitur quoniam hijs paſsionibus ſupradictis, ex una origine deſcendentibus, ueluti diuerſas cognouimus euenire commotiones, ut aliquando calidas, aliquando frigidas patiuntur, ſingulis hæc adhibenda erunt. Quibus uero ſub calido tactu, pedum dolor obuenerit, caulium folia in aceto cocta, & contrita, & ouorum coctorum media duo, pro cataplaſmate adhibita, ueluti commotionis uaporem retemperant, ſuperaddito quippiam olei roſei: ſed ſæpius tepefacta immutanda ſunt. Et ſi cataplaſmati conſueto hyoſcyami folia elixa, & trita ſuperaddas, par beneficium præſtas. Aliud. Ad impetus eorum uaporeos, draganti uncia. I. ex pridie in aqua infundes. Item alia die teris, et ſuperaddes æruginis, & aphronitri albi uncias ſingulas, & impones.

φοιάλγικοι dicũtur lũbos dolentes ἀπό του φοῖων, id eſt, lũbis, καὶ ἀλγέω, quod dolere ſignificat.

Contra Podagram calidã.

B

Aliud. Lenticulam coctam teris, cum oleo roſeo mixtam, & ſimiliter adhibebis. Nam & lactucarum folia trita cum infuſo pane, & adhibita, magnum ad refrigerandum beneficium præſtant. Et opium, & crocus æqua menſura, cum lacte bubulo, uel caprino contritus, & impoſitus, ſimiliter operatur. Et ſi ex oleo roſeo cærotarium miſceatur, hoc idem erit. Hæc de uapore dolentibus ordinaui: cæterum refrigerantibus commotionibus, uapores, cataplaſmata, unguenta chalaſtica, uel paragorica, omnibus & nota ſunt, & conſueta.

FINIS LIB. II.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C ¶ IN OCTAVII HORATIANI LIB. Tertium, ad VICTORIAM, De paßionibus Mulierum, & curis earundem, PRAEFATIO.

Intellexisse te non minus nobis arbitror VICTORIA, artis meæ dulce ministerium, omnem mei operis efficaciam, in quo imemor non sum præfationis meæ, quando duobus Libris pares caussas proposui Euporisto, officium uidelicet meum in logica disputatione: sed non longe abest, ab utroq; gynæciarum uisitatio. Et quoniam hæc ratio tota medendi indiget diligentia, solitaneum libellum confeci de Mulierum curis: solitaneum inq;, & remotum a publico spectaculo. Et ego quidem te scientia iuuabo. Tu uero, cui communis arridet sexus, & secretum facile inuenit tua conscientia, cum fiducia exerce sedulo gynæciam propositam meo tractatu, & tua diligentia adhibeto medicinam.

¶ CAPITA LIB. III. Gynæcia dicti.

¶ OCTAVII HORATIANI GYNAECIA, seu LIB. III. De Mulierum paßionibus.

¶ De MAMMILLIS post partum dolentibus. Caput I.

Mammillas cum tensione tumentes, uel dolentes, quod post partum q̃maxime mulieribus euenire consueuit, quas ex eo etiã grauis dolor inquietat, hoc ordine curare debemus. Per initia mediocriter constringentibus uti conueniet. ut est spongia mollis, infusa in pusca, quæ leui anadesmo continenda erit. Sic etiam dactyli, cum pane in pusca infusi, & contriti, sæpe par beneficium præstiterunt. Si uero certa ratione lac prohibendum erit, cataplasmati superiori admiscendũ est, aut alumen scissum, aut herbæ pulicaris semẽ, aut coriandrum, aut portulaca. Nam & unguenta ex solis earum succis

Cura.

frequenter adhibuimus, cum penna molliore loca tangentes. Si indignatio illa, his minime potuerit prohiberi, & lactis aggregatio, maximũ feruorem locis incusserit, tunc cataplasmatibus chalasticis conueniet imminere, ut est panis in mellicrato infusus, et cum oleo dulci contritus. Similiter etiam de seminibus tam lini, q̃ fœnogręci, uel hordei farina, aliquando singulis, aliquando cõmixtis, & cum adipibus sæpe porcinis recentibus, in mellicrato temperatis. Sane si pondus cataplasmatis tolerare non potuerit, spongijs mollioribus infusis in aquis chalasticis, dulcibus, & paragoricis, quæ ex hybisco, & seminibus lentis, & fœnogræci conficiuntur, loca tantummodo uaporanda sunt: & impositis continuo lanis, oleo dulci calido infusis, fouenda erunt. Si saniem forte collegerint, iam suis temporibus, & proprijs adiutorijs maturata, aperienda erunt: ut sub una egestione posſint penitus percurari. Si uero minime percurari posſint, transacto impetu, uel indignatione mammarum, simplex cærotarium adhibendum est, usque in plenam sanitatem. A

Mammillę saniem tumentes.

Sane si eadem infantem nutrire minime decreuerit, tunc cærotario supradicto puluerem contusi lapidis molaris admiscebo, anadesmũ quoque mediocriter stringo, lactis impetũ prohibiturus. Quod si lactandi arripuerit uoluntatem, tunc anadesmus laxior, tunc fomenta chalastica adhibenda erunt, quæ lactis non prohibeant copiam ministrari, sed magis præeuntibus fomentis, & uaporibus supradictis, cypero, ouo, & croco in unum contritis, mammillas ungendo adiuuabo. Alij pumicem cum oleo cyprino tritum imposuerunt. Alij cyminum cum aqua contritum. Alij uero fabæ pollinibus uuam passam purgatam, & contusam miscuerunt, & ex his cataplasmando, lactis auxerunt fœcunditatem. Sic sesamo trito cum oxymelle, sic cantabro cocto similiter in oxymelle, sic de hederæ folijs contritis, sic de ficis pinguibus tunsis, sic de caseis recentibus, tritis cum oxymelle, cataplasmata confecerunt. Quibus omnibus lactis secundum officium procuratum est. Si lactis interea nimium pondus, etiam duriciam procurarit, folijs apiorum, uel menthæ, uel caulium cum pane tritis, & mellicrato, illam duriciam resoluimus. Ergo per initia generaliter omnibus mediocriter stipticis obuiandum est: per augmenta, uel impetus, chalasticis uel paragoricis: & licet hac lege medendi omnibus seruiendum sit, attamen mãmillarum mollium intuitu, omnia moderatius fœminis adhibenda sunt.

Cura Mammillarum lac seruantium.

B Lac augendum

Contra Mammillarum duriciem.

De Præfocatione MATRICIS. Caput II.

SVNT VARIAE & diuersæ caussæ Matricem frequentius attentantes, quæ licet sub duabus præcipue principalibus passionibus, constrictionis, uel laxationis comprehendantur, tamẽ etiam partim sub certis accidentibus, alias caussas efficiunt. Huic ergo sub definita lege

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C

profeſsionis, quæ conſtricta ſunt ſoluo, reſoluta uero (quibus quam maxime & laſsitudo ſociatur) ſtipticis potiſsimum, atque mediocriter frigidis ſtringo. Quibus autem repentina commotio Matricis innaſcitur, hæ muſculorum omnium contractione, & totius corporis dolore nimio quatiuntur: & hac ui ſæpe intercæptum uocis officium, ſub horrore caſus, ueluti paraliſeos mentitur imaginem: quam paſsionem in græco opere ὑστέρικον νόσον appellamus. Quo tempore ad illa duo præſidia principalia, omnibus concluſionis neceſsitatibus ſubuenientia, recurremus, phlebotomi præſens beneficium, & uentris purgationem. Specialia uero fomenta olei dulcis calida, & aquarum conſueta chalaſticarum cataplaſmata de ſeminibus paragorica, cum mellicrato. Emplaſtra, ut diaquilon, cærotaria ſimplicia ex adipibus temperata, & medullis. Peſſaria ex melle & butyro. Item libianum, & cæra, quorum confectiones ſubiectis adiungo. Ex encolpiſmis ſuccis, aut ptiſanæ, aut fœnograeci, aut olei dulcis. His articuli & calefaciendi ſunt, & mollius conſtringendi. Ventoſis quoque admotis inguinibus, uel femoribus, recurſui, uel inclinationi matricis occurremus. Fumigijs bene olentibus, ad inferiora matricem prouocabo. odoribus enim grauibus repercutitur. Minoratis uero ſupradictis accidentibus, plena quoque declinatione, manifeſto conuenit iam exercitijs aptis ſexui commoueri, & aëris, uel locorum mutatione iuuari. His cibi humaniores, his iam lauacra concedenda: uinum attamen ſub moderatione.

Matricis commotio.

Græcũ opus Autoris.

ἐνκολπίσμος uidetẽ eſſe uocabulũ a re ipſa deductũ, nempe ἀπὸ τοῦ κόλπου, quod ſinũ ſignificat, ut ſcilic. ἐνκολπίσμος dicatẽ infuſio, quæ fit in ſinũ, quod alias per peſſum, aut naſtale medici fieri præcipiũt.

D

¶ De inflatione, uel tenſione MATRICIS. Caput III.

INFLATIONEM, uel tenſionem ſi longo tempore Matrix ægra concæperit, omnibus ſuperioribus chalaſticis & aptis conſtrictionibus imminebo, ſuperaddens cataplaſmatibus ficus tunſas, abſynthij puluerem, uel eius decoctionem, epithimata amyctica ex puluere lauri baccarum, pyretri, caſtorei, nitri, & cæterorum ſimilium, cærotario commixtorum. Expedit frequenter polyarchion uti. Encatiſmata uero, uel uapores ex decoctionibus ſtafilini, dauci, pulegij, uel cæteris ſimiliter diureticis procurabo. Inflationibus diu permanentibus, artemiſia admiſcenda, aut marrubium, hyſſopus, aut baccæ lauri: aliquando caſia, & celtica: ex quibus etiam peſſaria conficienda erunt. Nam ex ruta uiridi, trita cum melle, peſſario ſemper utor temperato. Superaddo nitrum, uel aphronitrum, pulegium, ficus pingues purgatas, & contuſas, cyminum: ſed ad eorum ſenſum mordacem, & calidum temperandum, lactis temperabo commixtione. Si uero duriciam contraxerit, quam alibi mylen appellamus, hanc primo ſicuti contra inflationem ordinando contexuimus, adiutorijs chalaſticis imminens ſoluere laborabo. Omnibus ſupradictis conſtrictionum accidentibus minora-

ἐνκατισμάτα.

Mola μύλην.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

tis, iam conuenit ex paruo leues attentare gestationes, & sub certa declinatione passionis, appetere lauacra, cibos humaniores præsumere, & post resumptionem corporis, anechicis temporibus, omnes ex ordine ciclicas disponere curationes, inguinibus adhibendas. A

ἀνεχικὰ tempora.

Has semper persolidabit etiam lauacrorum frigidorum consuetudo disposita.

De ARTRITICIS. Caput IIII.

CONTINGIT interea frequenter certa, & specialis passio fœminarum, ut aut naturaliter aliquando clausæ nascantur, aut uulneribus præeuntibus, ac cicatrice interueniente clausæ fiant, aut præsenti indignationis interuentu penitus concludantur. Si ergo ex caussa præsentis indignationis obductæ fuerint, omnibus chalasticis adiutorijs, ex lege resoluendæ erunt. Sed si ex uulneribus obductæ cicatrices, aut nescio qua illa lege nascendi clausæ fuerint, quod tamen aut digitis, aut oculorum posit fide probari: tunc a chirurgicis consyderata mensura, reserandę erunt: ea tamen intentione, ut hæc patefactio, lintheolis, aut alijs adiutorijs patefacientibus diutius distermine-tur, ne obductæ in se identidem scissuræ recentiores, occasionem claudendi protinus sortiantur. B

Artritica passio.

De CONCEPTIONE. Caput V.

ALIQVAE mulieres, quæ uoto posteritatis longo tempore desyderatæ, afficiuntur, medicos accerserunt, quas effectus elaboratæ conceptionis, felices & peritas exhibuit. Nosti itaque o Victoria, professionis cōmunis hoc magis esse necessarium ministerium, quæ ex officijs sedulis in his magis rebus experimentum habes, quantum aut gratiæ, aut gloriæ accrescat * medicæ promittenti, si suscæpta conceperit. Vnde licet inscia non sis huius curæ, conceptionem procurantis, attamen disposita tibi, consyderatis omnibus ordinaui, per quæ curandum erit. Prius inquirendum est, necubi officium matricis, aut inclinatum sit, aut conclusum: unde aut modicis purgationibus aperientibus impeditur, aut tempore purgationis, internorum dolore nimio conquassatur. Quod si forte ita res habet, phlebotomanda erit, de talo ꝙ maxime: quo ad inferiora uicinior materia prouocetur. Sic deinde ad ordinationem curæ aduertendum nobis erit, quæ conclusum prius moderate orificium patefaciat, ut purgatione solenni citra offensam disposita, & desiccari, & calefieri matrix possit. His etenim rebus ita dispositis, conceptionis uota facilius subsequentur. Si phlebotomo adhibito, necdum tempus sua secreta cognouerit, tunc oleo dulci, uel anethi-

Alias, * aut medicæ promittenti, aut susceptę concipienti.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C no, uel rutaceo inguina fouenda erunt: & post lana, in eodem oleo calido infusa, contegenda. Tunc cataplasmatibus chalasticis calefacienda: quibus admiscebo aut artemisię puluerem, aut dictamni: quarum etiam in aqua coctarum frequenter uapores exhibeo. Nam & fumigia uaporatis partibus supponi conuenit ex supradictis herbis, lapide gagathe adiuncto. Si his omnibus rite adhibitis, naturalis circa purgationem ordo permanserit, matricis officio mediocriter relaxato, iam adiutorijs conceptionem procurantibus imminendum est. Continuo igitur cum se purgatio citra offensam transegerit, ex diaquilon, uel libiano, pesso cum nardino, uel roseo prius resoluto, encolpismo uti cōueniet. Et post matricis delanationem, ex eodem medicamento, & pesso priore, pessarium adhibere continuis diebus triginta conueniet, usque in diem uenturam alterius purgationis. Quibus transactis, libiano nitrum conuenit commiscere, quod adhibendum erit: post encolpismum, ex subiectis speciebus disponendum. Cardamomum, dictamnum, artemisiam, irim, rutæ semen, omnia contusa & cribellata, oleo dulci & plurimo miscenda sunt: ut ex his ante pessarium fomentum adhiberi possit. Commodius interea fiet, si huic fomento recentes porcinos adipes, aut anserinos ad-

D misceamus. Post quod continuo pessario tali uti expediet. Ficus pingues in aqua decoctas, & tritas, melli misceamus: & ex hoc pessario inijciamus. Desuper uero libianum superimponi conueniet. Deinde intersecti nitri glebam accipimus, & in modum balani collyrium factum, molli lana contegimus, quod super illitum libiano inijciemus. Nullo etenim remedio meliore & magis innoxio, aut corrigi matrix poterit, aut purgari, quam usus nitri suppositione. Postquam uero his adhibitis, quæ sufficere arbitror ad omnia corrigenda, quæ impedimento conceptui esse possunt, iam uti conueniet his duobus sequentibus pessarijs aromaticis, conceptionem maturantibus. Fit autem prius hoc modo. Cera alba, adipe gallinarum, terebinthina, & nardino oleo. His omnibus ex ęquo solutis, cōagulum leporis admiscemus, & hoc post encolpismum supponemus. Aliud uero omnibus experimentatum usibus, sequens hoc est. Cassiam fistulam, folium, spicam indicam, amomũ, in uncijs singulis, omnia cribellata cum staphilino, aut nardino oleo, accepto cōagulo leporis admiscemus: & hoc pessario, ordine adhibito, rite est maturata conceptio. Iam nunc & superiorũ pessariorum conuenit subiungere compositionem.

Nota apud ueteres aliud fuisse Nitrũ, q̃ quo nunc utimur. Idq; ex hoc loco satis deprehendit̃, tum etiã quod añ dixit de gleba nitri. Cum hodie q̃d uocatur nitrũ, sola decoctiōe e terra eliciat̃, expurget̃q;. Pessarij Diaquilon compositio.

Pessarium Diaquilon contra omnes conclusiones utilissimũ & probatum. Lini semen, altheam, fœnogræcum, omnia æquis ponderibus in uas nouum mittimus, ubi oleum dulce, & aquam æqua mensura adijciemus, ut semina pertegantur. Quæ cum molli uapore coqui & bulire cœperint, undatio, uel spuma quæ supernatauerit colligitur. Cui anserinos, uel gallinaceos adipes, & cætera iungimus, ut

Pessario moderamentum faciamus. Sic nos Diaquilon pessarium con= A
ficimus, quod sollicitius si fuerit temperatum, unguentũ magnum cha=
lasticum, uel paragoricum faciet. Libianum uero sic facimus. Ceræ Libiani compositio.
ponticæ ÷ IIII. masticis ÷ I. storacis ÷ I. adipis anserini ÷ III. butyri
÷ III. medullæ ceruinæ ÷ IIII. nardini olei ÷ IIII. Hæc omnia secun=
dum consuetudinem tunsa, soluta autem miscebimus, ut pessarij tem=
peries procuretur. Hæc est ordinatio curæ, omnibus mulieribus ad=
hibenda concipere cupientibus, quam breuiter contexímus. Sunt eti=
am alia quamplurima, ab alijs uarijs coniecturis composita, quæ magis
causticis adhibitis, forsitan possint purgationem sanguinis extorquere.
Commodius est autem sic impendere officium medicinæ, ut cum susce=
ptam caussam curare cœperis, alia non creetur. Sunt alia duo genera
pessariorum: at ego magis blandis, quam causticis, conceptionis caus=
sa procurandæ, purgationem sedare uolo, quam extorquere: quibus
etiam magister meus, & purgationem absque offensa se procurasse fre= Magistri testimoniũ citat.
quentius testabatur, & conceptionis officia perfecisse. Ea sic conficie=
bat. Opobalsami ÷ I. peucedani ÷ I. aristolochiæ ÷ I. myrrhæ, & cro
ci semiuncias singulas, medullæ ceruinæ, & adipis anserini semuncias
singulas: semina seorsum quæ addenda sunt cribellantur, & solutis ex
more miscentur, & sic tusis pessarium fiat. Hoc primo pessario exem B
pto, mox tempore secretorum post balnea supponẽdum est: quod du=
abus horis continendũ erit. Aliud pessarium, cuius sequens ista con=
fectio est. Opobalsami uncia. I. opopanacis ÷ I. thuris masculi ÷ II. cin
nami ÷ II. myrrhę ÷ I. costi semuncia. I. croci, cassię ana semũcia. I. hęc
similiter contrita, oleo irino commiscentur, ut paulo pingue fiat: cum
uero utendi tempus aduenerit, post purgationem & balnea, & pessarij
prioris usum, uteris necessario linimento. Peregisse me arbritror q̃p=
plurimas sub constrictione mulierum ægritudines, e quibus si quas for
te minime comprehendimus, sub uno & simuli relaxandi beneficio ui=
sitandę erunt. Varię etenim pro caussarum temporibus, ad=
iutoriorum species poterunt adhiberi, eadem at
tamen medendi omnibus uirtus.

De ABORTIVIS. Caput VI.

ABORTIVVM dare nulli unquam fas est. Vt enim Hip=
pocratis attestatur oratio, tam duri reatus conscientia, medicorum inno
cens officium non decet maculari. Sed quoniam aut matricis uitio, aut
ætatis impotentia, sub qua præpropere frequenter partus euenit, fœmi=
næ periclitantur, expedit prægnantibus in uitæ discrimine constitutis,
sub unius partus sępe iactura, salutem mercari certissimam. Sicut arbo= Comparatio pulchra.
ribus arescentium ramorum accommodatur salutaris abscisio: & naues

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C pressæ onere, cum graui tempestate iactantur, solum habent ex damno remedium. Vnde breuiter huic loco adnectenda, continuo designabo.

Si ergo necessitatibus, aut ętatis immaturitate, aut uitijs superius comprehensis. pecus molliter subtrahendum erit, his quammaxime consentio faciendum, ut cataplasmatibus chalasticis artemisiæ succos, aut tusæ puluerem misceamus: dictamni quoque similiter. Sic aristolochiæ, sic rutæ seminibus: sic & fomentis, & supradictarum specierum decoctionibus factis uti conueniet, quæ scripta sunt in cura concæptionis, ac sanguinem innoxiæ prouocantibus. His uero sequentibus aliqui usi remedijs, duris forsan corporibus minus obfuisse uidentur, qui sanguinem extorquentes, simul etiam uenientia pecora pertraxerunt. Succum rutæ uiridis potui dederunt, ad neophyta excludenda. Hanc eandem rutam uiridem, cum rancidis nucibus, & cum melle tritam dederunt, asseuerantes pro pessario apponendum. Interea etiã myrrham, & artemisiam, & leucosemen, ex æquo cum succo menthæ, potui similiter post balnea dari debere asseuerauerunt. Item lupinorũ amarorũ puluerem, myrrhæ, & leucosemen: quæ omnia ex æquo cum menthæ succo temperauerunt, ut trochiscos conficerent: quos cum decoctione artemisiæ, aut dictamni dari constituerunt. Alij radicem panacis, myrthæ, aloes, ex æquo, similiter succum menthę uiridis temperauerunt. Alij collyrium suppositorium facientes, sic se hęc innoxię extorsisse testati sunt.

D Myrrhæ, & absynthij, irios Illyricę, radicis panacis uncias singulas, gummi ÷ II. quas in succo fœnogręci infuderunt. Ex quo mixto cum puluere supradictarum specierum, collyria, uel balanos confecerunt, quos post balnea supponebant. Nam dictamnum cum uino tritum post balnea potui dabant, & continuo pene immaturas animas excludebãt. Sed & ouium fel, in mellicrato dederunt, æque uiolentum. Sic fel taurinum cum nitri combusti puluere, hyssopi cęroto miscuerunt. Aliud. Hyssopi cęrotum. Nitrum tostum, ciminum singularum uncia. I. ficus pingues albas bene tritas ÷ II. cum lacte muliebri pessarium supponẽdum temperauerunt. Sed & nostro pesso utebantur, ex solis pinguibus ficubus tusis, balanos, uel collyria supponentes, quibus nos etiam speciem nitri admiscuimus: sed innoxie etiam purgatio procuratur hoc modo.

Aliud exclusorium uiolentum. Myrrham tritam, & elleborum felle taurino miscentes, & temperantes pro pessario supponebant. Aliud. Myrrhę uncia. I. ficus pinguis tritę lib. I. galbani ÷ I. aphronitri ÷ III. omnia trita, tusæ ficui commiscebant: & cum usus forte fuerat necessarius, cum melle pessarium ab ijsdem temperabant. His etiam ptarmica adhibuerunt ex elleboro, struthio, castoreo: ut membris omnibus exagitatis, pecus facile extorquere ualuissent. Cõacti etiam aliorum scripta elegimus, inclyta quidem sub illis necessitatibus, si saltem uel non importunis mensibus ingerantur. Sed quoniam his inconsyderate fre-

Pecus ueteres abortiuũ, seu fœtum immaturum uocauerunt.

Νεόφυτα hic uocat abortiua, eo q̃d recenter nata sint.

Leucosemen (manuscript)

Confectio Cęroti hyssopi.

Sternutamenta ad excludẽdum fœtum.

Πταρμικά (manuscript)

quenter ita rebus gestis, ui & uapore adhibito specierum, hęmorrhoiæ A
uenerunt, per quas, & uulnerationis pene incurabiles fluxus, læsas fœmina occupauerunt, ad hæc nos quibus ualemus tandem adiutorijs salubribus obuiamus.

De HAEMORRHOIA matricis. Caput VII.

HAEMORRHOIAE matricis (licet etiam ex alijs fieri soleant) attamen, quoniam omnes una lege medendi curandæ sunt, subiectis earum caussis, adiunctisque omnibus, ut arbitror, sub constrictione passionibus, eisque pertractatis, ad resoluta, & sub effusione laborantia descendimus. Quę, quamuis sępe chronicarum more caussarum difficile liberentur, uaporibus constringendę sunt, ex decoctionibus specierum omniũ stipticarum, quas etiam nunc subiectas admoueo. Myrti uiridis flore, malogranati cortice, & arboris pini, siliquarum folijs, uel baccis lentisci, similiter rosa sicca, & galla, rore syriaco, & cęteris similibus. Item encolpismis imminere conuenit ex croco, hippoquistide, acacia, omphacino, lapide hemathite, lemnia sphragide: omnibus tusis, & mixtis decoctionibus supradictarum specierum, aut succis polygoni, uel arnoglossæ temperatis. Post uero, spongia infusa in pusca, & sup B
posita, muniendæ erunt. Inguinibus uero, lanas infusas succis supradictis imponi suadeo. Expedit interea omnibus superioribus locis usque in mammillas, cucurbitas stalticas ignitas imponere: sic etiam inter scapulas diu perseueraturas, sed molliter detrahendas. Epithimata uero staltica, quæ dysentericis ordinauimus, imponenda sunt, quammaxime ex dactylis thebaicis, in uino uel aceto decoctis, ex cærotario commixtis, speciebus quoque, quas nosti competenter posse constringere.

De Vulneribus MATRICIS. Caput VIII.

SI VVLNERATA ex his Matrix fuerit, quibus uulneribus interius putredo frequẽtius sociatur: aduertis ex egestionibus, quatenus debeas caussę succurrere, adhibẽdo aut trochiscos ex auripigmento, calce uiua, sandaraca, puluere chartę combustæ, & cæteris similibus: quos ita conficito & temperato, ex succis omnium specierum supradictarum.

De Fluxu REVMATIS, quem ῥοῦν appellamus. Caput IX.

SI EX HIS fluxus perseuerans sanguinis, uel humoris, calorem uariantis, molestiam fecerit, quem nos ῥοῦν appellamus, his omnibus superioribus imminendo constringendus erit, uel desiccandus.

C Si quis uero etiam potionibus curare uelit, habet has potiones, a nobis similiter ordinatas, in his autem qui sanguinem uomuerunt, aut dysenteriæ uitio laborarunt, si humanius res profecerint: ut ueluti in chronicis mos erat, aliquando commoueantur, aliquando sub blanda dimissione releuentur: quo tempore cicli nobis iam omnis ordo intendendus erit, & arripiendus. Vomitus prius frequentior adhibendus, quam maxime per radicum acceptionem. Exercitijs paulatim crescentibus imminendum est. Aëris mutationes appetendę. Locis ijsdem psilotra, parapteres, dropaces, & synapismos appono: quibus omnibus perseuerando, uim magnam reumatis, magnis ualeamus adiutorijs superare.

Sane si sanguineus & cum dolore fluxus fuerit, etiam phlebotomo eas expedit releuari, omnibus supradictis stipticis imminendo.

¶ De GONORRHIA, id est, spermatis effusione. Caput X.

EFFVSIONE aliquando etiam spermatis spontanea, & importuna fœminę fatigantur, quod in gręcis nostris γονοῤῥοίαν appellamus. Hæc quæ in uiris, hoc uitio laborantibus, superius ordinata sunt, etiam
D fœminis conuenit adhibere. Ordinatas gyncciarū dispositiones, sufficere arbitror principaliū passionum constrictionis, et relaxationis caussis, ex paruis omnibus adiutorijs, competenter adiunctis. Cætera uero quæ artis officio parturientibus aut disponenda sunt, aut facienda, usu magis quam lectione debes aduertere: ut intelligas quæ pertineant ad salutem mulierum.

¶ Tertij LIB. Finis.

¶ OCTAVII HORATIANI LIB. IIII. ad Eusebium filium, De PHYSICA SCIENTIA.

SCRIBENTI MIHI de Physica scientia, qua te maxime delectari intelligo, sufficere arbitror Menandri comici insigne argumentum. Apud ciues suos cum studiorum annis, magnę scientię laboraret inuidia, produxisse in theatrum fertur suem, partu plenam (hoc enim in loco celeberrimum Atheniensis eloquentiæ auditorium erat) produxisse inquam, expectantibus auditoribus, plenam suem, ibiq; eius exectum uterum in euripo fuisse proiectum. Cumque interfecti pene, ductu tamen naturæ agerentur, Athenienses, inquit, uiri, si in paruis annis scientiam meam miramini, istos natare quis docuit? Hinc aduertere datur, Eusebi dulcissime filiorum meorum, gratum mihi testimonium. Valde enim in te amo laboris mei operæprecium, & quod tu mihi nunc scribenti contigeris auditor. Di

Menandri historia.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

xi, datur aduertere, quantum naturæ uis pateat in omnibus elementis, eorumque semine, atque animantibus, cuius uirtutes non frustra inter se dissentiunt, aut secum copulantur. Alcyonio herba pastæ oues periclitantur: mox radice eius assumpta liberantur. Mulorum sanguis potus, uenenum est: carnes eorum cibo datæ, sunt remedio. Medentur uentris tormento canes, pastæ gramine. Et horrida sus nebulam discutit, campo pabulata: & iacta per dictamnum excluduntur tela. Et cerui longæui uita, adæsis mutatur cornibus. Et communes Chelidoniæ, communibus herbis, pullorum suorum declarant oculos. Ad postremum, natura omniparens, ueluti adiuncta charitate, cuncta animantia prosequuta est. Quæ enim nascendi sortem tribuit, uiuendi ac ualendi substantiam non negauit. Est enim in omni mundo natura, quæ operetur grande secretum. Sed illud mirari non desino, cur irrationabilia, & uagæ aues, & agrestes feræ, ad beneficia naturæ propius accedant. Supra contexti dabitis mihi ueniam operis, Patres, Priores. Disputationum enim uestrarum rationes, morbidorum animalium genus, & his similis ætas mundi rudis ignorauit. Pythagoras Aegyptiæ scientiæ grauis autor, scribit singula nostri corporis membra, cœlestes sibi potestates uendicasse. Vnde fit, ut aut contrarijs quibus uincuntur, aut proprijs, quibus placantur, conemur. Hinc est, quod & Romani, Febri ædem statuerunt, & quod Quartanas Saturni filias affirmauit antiquitas. In quarum curatione, Democritus inquit, pollutione opus esse: ut sunt cædes, & culpę, & menstrua mulieris, & sacrarum auium, uel uetitorum animalium carnes cibo datæ, & sanguinis potus. Nam & epilepsin, quam hieran noson appellauere, sic curare præcipit: efficaciæ potentiam præferens, & uitans inquiri rationem. Sed hæc non nos primi prodimus: fateri non pœnitet: communia sunt, quę cum ueteribus sentio. Atqui mea quę scripsero, in hijs dūtaxat & nos magis posteris placebimus. Nec mirum, si nulla circa uiuos fama est. Sua tempora lector non amat. Hinc est illud clarissimum Satyri distychon,

Parua coronato plausere theatra Menandro,
Riseruntque suum secula Meoniden.

Nam & Magister meus, quo me usum esse præceptore præmiseram, dum uiueret, bellus habebatur, qui nunc orbe toto Vindicianus celebratur. Et profecto nullius unquam uirtus, digne suo seculo honorata est: uel quod inuidiæ, fortunæque locus inter uiuos maneat, uel ꝙ a miseriæ orto desyderio celebretur post fata probatio.

Herba polygono coronatus, quam quis Luna decrescente fustulerit, dolore capitis caret. Similiter etiam herba illa, quæ forte inuenta fuerit in capite ænearum statuarum. Nam & reliquias bouis potantis si quis biberit, molestia capitis releuabitur. Spu-

A

Naturæ secreta.

De Chelidonia herba nota est fabula. Vocat aūt & aues, & herbā ipsam cōmunes, ꝙd ubiq; fere reperiant.

Sermonē uertit ad priores, uidelicet philosophos, atque physicos.

B

De æde quidē Febri statuta, uide Plinium libro. 2. cap. 5. Quod autem quartanas Saturni filias uocatas ait, ob eiꝰ morbi tarditatē maliciamq; dicit. Nā Saturnus iter planetas reliqs natura piger atq; maliciosꝰ ab astrologis esse perhibetur.

Vindicianus hic fuit archiatrus Valentiniani Imp.

Ad Capitis dolores.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C ma uero eius fronti illita, lege secretiore naturæ, graues inquietudines capitis sedat. Et cornicis cerebrum, quolibet genere accæptum, paria facit. Similiter etiam muris cerebro comesto, natura omniparens, magnum remedium caput dolentibus præstitit. Ferulæ quoque combustæ cinis, oleo mixtus, fronti uel capiti illitus, inquietudines capitis sæpe sedabat. Tantum etiam de uulturis cerebro, mixto oleo perunctum caput, frequentius liberatum est. O quantum naturæ uenerationis debetur. Nam magnes lapis admotus capiti, ex altitudine latentes morbos eripuit: & nidis hyrundinum mox expositus, atque cum aceto contritus, frontique illitus, par beneficium procurauit. Hæc Physica remedia sufficere arbitror caput dolentibus, & hinc etiam de epilepticis quædam ordinauimus. Remediorum recte adhibitorum efficacia, semper caussarum bonos exitus confirmauit. Latentes epilepticos, Gagathis lapidis admotum fumigium, semper repentinis casibus publicauit. Hoc de araneis parietum, hoc de stercore canum fumigium similiter facere constat. Nam & opertos caprarum pellibus, si in aquam ingredi facias littoris, infusis plantis, & tectis, epilepsiæ passio commouebitur. Similiter etiam si nares eorum opobalsamo tangas, D sollicitius epilepticos publicabis. Et acaciæ pulueres si cum aqua calida accæperint, & si continuo correpti fuerint, insanabiles erunt. Sin uero febrierint, facilius liberantur. Hoc de prodendis, uel cognoscendis epilepticis scripsimus remediorum, nunc opus est ordinatione.

Contra Epilepsiam.

Peoniæ radix magnũ præsidium præstat, si continue potata, frequentius odoretur. Sic Alicacabi, sic nycteridis radices medentur. Ex corio frontis asini, facta ueluti fasciola, eorum articuli constringendi sunt, & dextri eius pedis ungulæ portatus circulus, pari conditione medebitur. Interea caprinas tunc tantummodo carnes comedentibus, camelorum medulla, oleo roseo resoluta, tempora capitis, stomachus, & totum pectus matutinis horis perungendum est. Ex sanguine mustelarum unguentum commode adhibitum, par præstitit beneficium. In ipsis uero commotionibus, si sanguinem de eius pedum digitis elicias, quoquo pacto, & eius frontem ex eo tangas, & labia, continuo exurgit. Tunc etiam asini lotio aspergi conueniet. Addo interea, quod ille ait, si mihi fas audita loqui, quod necessitas procurandæ sanitatis extorquet, eodem lotio asini potari eos debere, & hyrundinum sanguinem, cum thuris masculi puluere, sub æqua ponderatione, cum oxymelle similiter sumere. Sic alij ueteriores sub certo secreto naturæ, excepto capite ac pedibus, cæteras mustelæ reliquias, atq; partes corporis obtulerunt, ex cuius cibi beneficio, molestiam passionis frequentissime declinauerunt. Aliud. Vina multum acria horis matutinis data, diebus triginta continuis profuerunt.

Pari forma, etiam ex testa cerebri asini combusta cinis datus profuit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

Sic altheæ ſuccus, ſic cōagulum leporis, in modum grani erui per dies xxx. miniſtratum, horis matutinis, epilepticos liberauit. Nam & mulieribus menſtruantibus, hoc uitio laborantib. cōire conueniet. Hæc epilepticorum præcepta, et probata remedij cura diſpoſita, deinde reliqua, ut potero, uaga, & diſſeminata remedia collecta deſignabo. Hybiſcū, & caricas diſcoctas, & tritas diligenter, ubi admiſcueris, admiſces paſſi calicellum plenum, modicum axungiæ porcinæ, quaſi unciam, & pollinem de hordeo, ita ut hybiſci, triti, uncias. II. caricarum unci. II. non febricitanti admiſceas, cum quantum merum eſt. Febricitanti autem, aquam de hybiſco, & caricis ubi bulierit, hoc cataplaſma impones, & uſque in alterum diem mane habeat. Et item alia ſimiliter facias, per dies quinq;. Poſtea diameliton ſolues cum cæroto, & pones: deinde iunges in ipſa diameliton, etiam aliquantum deſpermaton: & cum melius habere cœperint, das potionem athanaſiam in aqua calida, & cochlear unum mellis, & cochlear unum aceti. Hoc per triduum facis, & ſi uſus exegerit iterum repetis cataplaſma. Ad Veſicæ autem dolorem, coquis aquam de fœnogræco cum hybiſco, & fomentabis ſuper pectinem, de aqua calida, ita ut ante oleo calido omnia loca quæ patiuntur perungas. Quæ cum facis, ſedebis ſuper peluim maiorem, & leuiter fomentabis: ne loca contundantur. Poſtea detergis diligenter, & facis cataplaſma de fœnogræco, & lini ſemine, & polline hordeaceo, in aqua & oleo, ac modico melle cocta, cataplaſma inducis, et ponis. Omnia loca cum ipſis quoque teſtibus percooperis. Hoc tamdiu facis, donec dolor recedat. Deinde decoquis adarcem, origanum, & petroſelinum, & ſic dabis potionem cum modico melle. Medicamen autem diameliton ſolues cum cæroto molliſſimo, & cum adipibus pollinis, uel porcellinis, & medicamen baſilicon, ita ut ante clyſterizes eum qui patitur, exinaniendo ſtercus totum, & ſic curabis eum. Confectio medicamenti ad matricem curandam, uel menſtrua prouocanda. Primo diffumigatur mulier ſedens, de ſtorace, ante quinq; dies quam menſtrua ei ſolent uenire, et encolpizatur pigmentis, quæ inferius ſcripta ſunt. Diaquilon unc. I. baſilicon ſemuncia una, cæræ punicæ ÷ I. adipis anſerini ÷ I. oleo libyacio quantum neceſſarium fuerit. Species autem ſolues cum oleo liliacio, ita ut medietas cum aqua ſupra focum buliat, & alteram medietatē cum ſupradictis medicamentis & olei uapore facias caleſcere, ut ſic ſoluantur. Et cum cœperis uelle encolpizare, antea uētrem eius cura de ſuccis ptiſanæ, fortiter diſcoctæ, immixto clyſteri oleo anethino. Et poſt iſtam iniectionem, ſi purgatio Menſtruorum plena non fuerit ſubſequuta, dabis ei puluerem picræ cum uino, & melle, & calide permixtum. Sed ante quartum diem conſuetę purgationis, ita cura, ut antequam encolpizes, primo de ſucco ptiſanæ decoctæ cum anethino oleo, uentrem cures, & ſic encolpizes: & hoc uſque in diem purgationis, ſi neceſſe fue-

A

Ad Veſicæ dolorem.

B

Ad Matricē, & Menſtruorum prouocationem.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C rit, bis in die facies, & nunquam anhelitum uel dolorem stomachi patietur. Hygna dicitur solutum collyrium. Et dicitur Panchriston. Facit autem ad multas passiones, & est approbatum. Ad synanchem, penna illita faucibus, eam soluit. Vlceribus uero aurium prodest cum melle attico, & uino, æquali pondere solutũ, calefactumq́ꝫ, ad aures immissum, & non effusum. Vlcera locorum omniũ emendat, pręcipue tamen oculorum foris illitum: duricijs etiam palpebrarum sic confectum quoquo modo se habeant, si penna molliter inungatur, uel tangatur. Asperitates uero deintus ueteres palpebrarum sanat: albedines, suffusionis membranorum, de oculis expurgat omneis. Morsus omnium serpentum curat: siue intrinsecus potu datum in uino, & oleo bono. pari mensura quantum sufficit calefactum: seu deforis penna illitũ, bene sanat. Cuius compositio talis est. Aeraminis combusti unc. II. mysi assati semunciã, myrrhæ trogloditis unc. I. croci semuncia, passi cretici heminã, piperis communis semunciam, uini aminęi candidi quod sufficit. Vniuersa cum dimidio uini in mortario teris, per dies numero. xxij. Proinde reliquum uinum permiscens cum passo cretico coque. Agitatũ transcolas in trullionem, sed immittis simul supramemorata de mortario, in ipsum trullionem: tunc uero leuioribus carbonibus impositum trullionem, omni

D hora agitas, ne illa quæ grauiora esse uidentur, in fundo remaneant, & comburantur: ergo mouenda sunt sine intermissione. Et quum feruendo, in modum mellis deuenerit, infrigidatũ uase uitreo seruare debebis.

Hygnæ operatio mirabilis.

Ad Conceptionem. Leporis uuluam assatam teris, & dabis in uino mero, in balneo sabanis insidenti bibere, ieiune. Si ipsa die uel nocte tacta fuerit a uiro, concipiet. Ad conceptionem experimentũ. Nardum asianum, uuam uero passam creticam purgabis, ut tollas grana quę habet, & myrrhæ trogloditis modicum, teris diligenter more collyrij. Sic enim probabis. Ad rostrum applicas, & labia inde fricas, si dulce est: sic mulier utatur. Si uero amarum, adauges uuam passam, et cum lana pessarium factũ suppones per dies. xxx. Etiam si στεῖρα est, concipit. Et pariter præparamus uiro. Rutam agrestem tere, & inde ueretrum line, statim excalescit. Postea si non pausauerit ueretri tensura, idem ueretrum oleo unges. Inguina si a caballo indoluerint, oleo rosaceo tanguntur in balneo, & extra balneum. Si autem cum rubore nimio, aut ustura fuerint, cum cerussa permixta liniantur. Ad Perniones. Alumen scissum in aceto acri infundis, & post diem agitabis, & pedem perunges.

Ad Conceptionem.

στεῖρος, sterilis dicitur.

Ad Perniones.

Ad Lumbricos. In ollam fictilem mittis mentham usque ad medias, & desuper myricas, usque ad summum, & implebis ipsam ollam aqua, & decoques omnia. Bibere dabis habenti lumbricos ieiuno, omnes per inferiora egerit. Ad Menstrua mulieri prouocanda. Rutæ succi cyathum unum calefactum ieiuna bibat. Fortius autẽ prouocat, si ieiuna lauetur, & sic biberit, antequam balneum intret. Sanguis si huic cur-

Ad Lumbricos.

Ad Menstrua prouocanda.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

rere cœperit, surculus ipsius rutæ, de cuius folijs succus expressus est, in ignem mittatur, & sanguis se stringit. Potio ad Luem. Cucumeris syluatici radicem quantum habueris, mittis in mortarium, & teris cum folijs tenerioribus semperuiuæ, apij, & coriandri. Cum bene triueris, adijcies mel, & grana piperis imparia, quot uolueris, & uniuersa temperabis, & stanno seruabis, & ieiunus uteris. Et si quis apprehensus fuerit, hanc potionem cum acceperit, statim foris exit omnis lues ab illo, & sanus erit. Sed & qui epulatione usus fuerit, aut qui seruierit ei qui lue tenetur, nunquam noceri poterit. Chalasticum quod ostendit Titianus uir clarissimus, imponendum in aluta pedibus dolentibus, & ligandum fasciola, & desuper udones induendos. Cæræ punicæ unc. I. resinæ frixæ, p°. I. resinæ terebinthinæ ÷ I. axungiæ porcinæ sine sale, de porcella uirgine, uel etiam de pluribus p°. I. hæc omnia in cacabo soluis: mittis postea cæram, & desuper nitri alexandrini bene triti ÷ I. & agitando bene commiscens, seruabis in fictili. Ad Hemitrytim, unde fiunt chardiaci, & phrenetici. Mala cytonia sicca trita lauato, & mittes in ollam nouam cum aqua fontana, & decoques, & ipsam aquam bibere dabis. Antidotum Diarobum facit ad pectoris dolorem, & stomachi, & iocinoris, splenis, uesicæ, ad hemoptoicos qui sanguinem uomunt, uel expuunt, ad indigestionem, inflationem stomachi, tussim siccam: & ad tussim suspiriosam, id est, qui fortiter suspirant: nauseæ prodest, & saliuis abundantibus. In his necessitatum uniuersis doloribus, cochleare plenum ieiunus manducet: per triduum senties beneficium. Cuius compositio talis est. Mastiches, petroselini macedonici, oxypiperis, quod in usu est, unciæ singulæ. Item hyssopi cretici, irios Illyricæ, rutæ uiridis unciæ binæ, nuclei pinei unci. IIII. Quæ sicca sunt tundi & cerni debent: rutam autem cum nucleis pineis, & mastichem, in mortario fictili aspero detere. Hæc, quum bene fuerint malaxata, postea quę sicca sunt iungantur, & terantur simul. Desuper autem mitti oportet mellis summi, quantū sufficit: uniuersa confecta in uas uitreum missa, signataque seruari debent. Decomai antidotos Terentij Eutichiani diatessaron. Facit ad digestionem, & ad urinam prouocandam, & colum. Cuius cōfectio talis est. Petroselini macedonici, piperis, innulæ, feniculi semina æquis ponderibus tusa, & cribellata, melle bono sufficienti despumato terendo iunguntur, & dolio uitreo signata seruantur: cum necesse fuerit, dabitur ita. Ad digestionem cochleare plenum comedendum. Si autem mane stomachum indigestum habet, similiter cochleare plenum comedat. Ad urinam uero prouocandam, in balneo, uel in sole stanti, cochleare plenū soluis, in duobus cyathis aquę calidæ, & bibendū dabis. Colicis quoq; in aqua calida, ubi apiū fuerit decoctū, solutum, plenū cochleare bibere dabis: triduū tribus post cyathis aquæ salsæ. Antidotos faciens ad omnes dolores interaneorum.

A

Potio contra luem.

Titianus medicus.

Ad Hemitrytin.

B

Antidoton Diarobi compositio.

Antidotum Terentij.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C Hyssopi cretici ÷ II. calaminthes creticæ, pulegij sine fumo, petroselini macedonici, siseleos uncias ternas, apij seminis unciã.I.libistici semunciam, thymi Hispani florum ÷ I. piperis semunciã, gingiber semunciam, tusa & cernita cõmisces cum melle bono despumato, & confectum, uitreo signatũ seruabis. Ex hoc ieiuno dabis cochleare plenũ. Diamoron ἅπλον .i. simplex. Mora syluatica, triduo in cacabo mundo habentur. Postea exprimũtur ex his sextarij sex: quibus iunguntur mellis sextarij tres cõmixti: simul colantur, & in cacabo stannato coquũtur ad tertias. Seruatur in dolio uitreo. Datur ex hoc ad uulnera fauciũ, dentium dolori. In acerrimis febribus constitutis, tẽperatur ex aqua calida, uel ex frigida. Sed in aures hulceratas ad cochleare fundet, et obturabitur lana.

Diamoron simplex.

Diamoron Sebasti, id est, succus de moris syluaticis, quę collecta in cacabo triduo sint, quarta die exprimẽdi: ex his sextarij sex, croci unc.II. aluminis scissi ÷ II. corticis malogranati ÷ II. succus de moris, & mel, & succus labruscę bene cõmiscentur, et colant, & desuper imponunt trita, & cribellata, et iungunt. Crocus ante triduũ infundit in succo labruscæ, ut facile teri possit. Decocta simul usq; ad tertias, uitreo seruãda sunt. Facit ad faucium uulnera, & totius oris: sed & ad carnes quæ supra dentes nascuntur. Acopum dyacissum. Baccas lauri numero.c. pilas cypressi numero.xx. herbę sauinę foliorũ libram.I. resinę pituinę lib.I. germinis

Diamoron Sebasti.

Acoptum Dyacissum.

D hederæ unc.IIII. olei sabinensis lib.IIII. fœnogręci sextariũ.I. cęræ rubræ lib.I. præter hæc gummi, resinam, & cæram, in cacabo infundis in aquæ fontanæ sextarijs.II. & olei libris.IIII. per triduũ: quarta die decoques, quæ infusa sunt, leui foco, quamdiu aqua absumatur. Gummi uero teres cum oleo modico iam cocto, usque ad leuitatem. Resinam autem, & cætera cum reliquo oleo resoluta leui foco, colabis, & tepefactum supra gummi immixtum, agitabis de ferula. Quod medicamen, dolio uitreo seruabis. Facit autem ad totius corporis frigdorem: & ad Ischiam, & podagram utilissime prodest. Ad sanguinem uomentes. Semen salicis unc.I. tritum cum uino austero, permixtum ieiunus accipiat. Sanguinem restringit, et uitium emendat. Confectio Saccomellis. Vuæ acerbæ succum sextarios.II. quem succum cacabo stanneo per triduum seruabis, supra missis grauis salis marini tribus, ita ut omnes fæces in fundo resideant. Exinde mittis succi limpidi sextarios.II. mellis despumati sextarios.III. Coques leui foco usque ad tertias. Quod de ferula agitabis: frigidum factum, uitreo seruabis. Facit ad nauseam restringendam, & uentris fluxum, et initia eorum qui sanguinẽ uomunt. Sed & dysenteriæ incipienti, cum aquæ puræ mensura dabis: febrientibus tepidum, cæteris frigidum. Ad sanguinem de ano fluentem. Malogranati corticem tusum, & bene cribellatum, in aquæ calidæ cyathis II. totidemque uini, & cochlearia singula pulueris per triduum da bibere, & restringit. Ad dysentericos. Ouum gallinacium cum aceto

Ad uomitum sanguinis.

Confectio Saccomellis.

Ad Hemorrhoicos.

Ad Dysentericos.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

friges, & das manducare ei qui patitur per dies septem. Ad dysenteriam. Fragmenta de mola ignifera facies: & cum bene incaluerint, lapides ipsos in lacte caprino extingues: & illud lac bibere dabis. Ad eos qui cum tormento urinam faciunt. Sisymbrium ex aqua coque, & tere limpide, & da. Bibat cum careno ieiunus, ex aqua supra memorata. A

Ad difficulter urinantes.

Ad Lumbricos. Herbam centauream decoques ex aqua, in olla noua, & dabis per triduum: bibat cyathos ternos, uel quinos. Ad omnia etiam interanea facit. Ad capillos in capite rasos, ut spissi renascantur, qui ex infirmitate graui ceciderunt. Caput nouacula eradendum, & liniendum ex hac unctione, cuius compositio talis est. Thus Dacicum, gallas, inulam, myrti nigri seminis uncias singulas, omnia tundis, cribellas. Post ladanum in uino uetere infusum, unc. II. per triduum desuper in mortarium missum adijcis, & simul conteris usque ad limpiditatem. Cumque spissare cœperit, tantum nardi boni campani desuper mittis, ut in modum cæroti strictioris deueniat. Perfectum plumbeo reponitur uasculo. Vteris post rasuram quousque capilli densentur. Ad denigrandos capillos. Gallas acerbas numero. x. spicam celticam, muscum gallicum, myrti nigri semuncias singulas: oua coruina tria, gallas, spicam, semen myrti, tundis, cribellas, et postea in mortario medicinali teris, cum uini ueteris quartario uno, per triduum: quarta die desuper adijcies oua, & in uino commiscebis. Confecta plumbo seruabis. Quando uti opus est, oleo lentiscino, & uino ueteri resoluta infectione uteris, ita ut solutior sit, & possit omnibus adhærere capillis. Sane sub hora infectionis, oleum intra os habendum est, ne dentes nigrentur. Medicamentum Phisophiani, quod dicitur Cysopharmacum, unice faciens ad passiones has. Ad ulcera chironia, ad ulcera recentia, ad luxatum, ad præcisuram, ad scabiem in capite, ad parotidas, seu glandulas, ad ulcera naturæ, ad contusionem & tumorem, ad deiecta, et fracturam, ad carbunculum, et furunculum. Etam si in mammillis mulierum ulcera, uel duricies natæ fuerint. Ad faucium tumores aforis, ad scabiem, ad ragadium, ad exochadium. Cuius medicaminis compositio talis est. Cæræ rubeæ, & ceræ punicæ, libras singulas, opopanacis uncias. II. Oleum autem secundarium, pinguissimum tantum mittere debes, ut pigmenta tegantur: resoluta in cacabo mundo colabis, et ad supra memorata uteris. Diaherpillum acopum. Serpillum, fœnogræcum, iunci radices, rorismarini libras singulas. Hæc omnia in uini ueteris sextarijs quinque infusa sint diebus quinque, die sexto olei sabini mittis sextarios quinque, leui foco impositum, eo usque coquitur, ut uinum absumatur. Postea mittis ceræ punicæ, uncias. XIIII. Facit autem podagricis, artriticis, spinę dolori, Ischiaticis omnibus mirifice prodest. Et Diacitrium acopum, cuius confectio talis est. In cacabo aquæ feruentis deponitur alia ollicula ærea, ita ne aqua illic intret olliculæ: cui hæc mit-

Ad Lumbricos.

Vt Capilli crescant.

Ad Capillos nigros.

B

Compositio Phisophiani medicamẽti.

Acopum Diaherpillum.

Diacitrium.

C tenda sunt. Citreum uiride acerbum, peucedani uiridis p°. I. olei sabini sextarij. II. sub ipsa die simul coquuntur ad feruorem aquæ bullientis: ollicula habeatur, ubi citreum est cum cæteris. Postquam hæc decocta fuerint, oleum colatur in cacabo, & desuper mittitur ceræ punicæ libra. I. agitatur quousq; soluatur cæra. Confectum in uas uitreum reponatur. Facit ad ea ad quæ & Diaherpillon, id est, podagricis, artriticis, spinæ dolori, & Ischiaticis. In aure uulnus si fuerit, excauas malũ granatũ, et mittis illic myrrham, pediasimos, mel, & acetum, & ad dimidium coquis, & eo mittis tepidũ, per foliũ lauri, oteniten, sanat. Alij pro myrrha aphronitrũ mittunt. Ad Hydropem. Vituli masculi stercore cum aceto acri permixto, spisse uenter liniẽdus est, ita tamẽ, ut ante ipse hydropicus toto corpore dropacetur. Ad Hydropem. Squilla, id est, bulbus sub prunis furno assatur. Deinde circumpurgatur, & medietas eiusdem bulbi in aqua coquitur: posteaquã coquendo colorem mutauerit, tollitur. Ex quo bulbo scrupulus unus, & dimidius teritur cum oxymelle, tribus cyathis calefactũ, bibendum datur. Oẽm calamitatem per urinam euacuat. Ad Hydropem. Lomentũ fabacium bene cernitum, & cineres de fornacibus optime cernitos, æquis ponderibus adunatos, in aqua calidissima conspergis, & facis cerotum in modum cataplasmatis: inducis pannis duobus, ita ut unũ habeat in ante, et alterũ retro: oẽm

D calamitatem humoris, aut per anum digerit, aut per urinam. Ad Hydropem, quod monstrauit Leoparda. De lupo, si uiro, de masculo: si mulieri, de lupa, remedium faciendo, cor seca totum, & pulmones. Omnia simul cõburis. ita ut carbones fiant: quę teri, cerni, id est, cribellari, & in puluerem redigi debent, & uitreo seruari signata. Cum necesse fuerit, uinum bonũ, sed non uetus mittis in ollam fictilem nouam, & de pulegio quod fumo tactum non est, facies fasciculum, & ex eo facis agitari ipsum uinum. Posteaquam perbullierunt, facies potionem, & tepefacta potione cochleare plenũ pulueris das bibere ei qui patitur, per triduũ.

Ad Hydropem. Quod monstrauit uxor Nomenclatoris. In ollam fictilem nouã mittis unam radicẽ de costo, et de folio malobathro tres surculos crassos, & fasciculum qui de publico emi debet feniculi: bulliant hæc omnia in olla cooperta. Ex eo mane unã potionẽ bibat, & sero qua hora se collocat unã. Ad Hydropem, potio expermentata Cornelio. Scyllæ purgatæ, id est, bulbi crudi minutatim concisi p°. I. uini aminei uetustissimi sextarios. III. in fictili per triduum infundis, & uas die quarto foco leui imponis, & coquis quousq; uinũ ad tertias ueniat. Sublato uase de foco, partes scyllæ proijcis expressas, succũ uero uitreo seruabis. Ex hoc quando opus fuerit quartariũ hydropico ieiuno calefactum dabis. Locis autẽ externis tumentibus, aut inflatis, aut humore plenis, stercus bubulum cum parte aceti resolutum, spisse imponis tamdiu, quousq; ad limpidam sanitatem patientia loca perducas. Sane de succo pri

Oteniten uocare uidetur morbũ auriũ, ἀπὸ τῶν ὤτων, id est, auribus effícto uocabulo.

Ad Hydropem.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

ore ter singulos quartarios dabis, id est, triduo, intermissis singulis die- A
bus. Ad Hydropem, quam frequenter experimentauit Eugamius. Confectio. Columbi agrestis, uiui, integri, cum pēnis suis exusti, in olla fictili in cineres cōuersi: et ex hijs quantū tribus digitis leuare potueris, & herbę sabinæ, tusę, cribellatæ tantundē, & myrrhę trogloditicæ quantum tibi uidebitur, in uini meri aphri calefacti cyathis duobus, ieiuno digesto bibendum dabis. Primo tamen die sentiet beneficiū potionis, ita ut per urinam satis mittat. Alij incipiunt subito, & per nares mittere humorem. Ad dolorem uentris, & ad tortionem experimentatū a Cornelio. Calaminthę, nam sic est herbę nomen, pulegij sicci sine fumo, Petroselini, libistici, unciæ singulæ: siseleos, apij semen, gingiber, iuniperi, thymi Hispani, piperis, quod in usu est, uncię binæ, mellis optimi despumati quantū tibi uidetur, omnia hæc tunduntur, cribellātur, & in melle despumato coniungunt. Reponuntur in uitro. Quando uero opus est, in aquæ calidæ cyathis tribus, ubi apium fuerit decoctum, dandum antidotū modo nucis auellanæ. Τὸ διαλθαῖον, si sub hirco scabies exierit, aut duricias facit, & ad loca dolentia uniuersa, pręcipue tamen ad humores, & duricias, et apostemata prodest: æque carbunculis, clauulis, et furunculis. Cuius compositio talis est. Spumæ argēti, olei cōmunis, libras singulas, galbani ÷ IIII. cęræ rubeæ, resinę terebinthinę libras singulas, hybisci radicis fasciculos. IIII. Spumā argenti cū oleo in mortariū mittis, et teris usq; ad summā limpiditatem. Resinā, cæram, cū galbano, foco leui imposita soluis in cacabo: deinde colas, & iungis cū spuma argenti, et oleo detritis. Hybisci aūt radices detergis, & postea lotas in pila tundis, & in mortario fictili, pistillo ligneo teris, quousq; bene sit detritum. Paulatim iungit cum supra memoratis, & terendo adiuuant: confecta in fictili seruātur. Musę trochisci uirtus prodest his passionibus. Capitis dolori, & oculis sępe reumatizantibus, si ex aceto resoluto, tota frons liniatur. Auribus humore plenis, aut uulnera habentibus ex uino austero, & melle resolutū, auribus infundit. Gingiuis putridis, aut sanguine plenis, uel dentibus luxatis, in puluerem detritus, aut digito, aut melle intra os mittitur. Nariū ulcera inueterata diuturno humore, ex uino austero resolutū, et intermissum sanat. Vlceribus omnibus forensibus, cum lintheolis linitum, & impositū prodest. Fluxui uentris ex sanguine assellantibus, seu rasuram cum putredine facientibus, ex uino austero cocto in myrto, quantum ęstimaueris, uel certe quasi merum, per pessarium inijcis, mirifice prodest. Ad ulcera chironia lintheola infusa imponuntur: & ad carcinomata, & ad omnia uulnera uetera. Ad naturam dolentem in aqua tritus spissus liniatur, & lintheolum infusum ponitur. Paronychijs ex aqua tritum sæpe inunges. Cuius trochisci compositio talis est. Aluminis scissi ÷ III. aloes indicę ÷ III. myrrhæ ÷ II. croci ÷ II. crocomagmatos ÷ III. calchanti. II. malogranati caliculos qui primi nascū-

Ad uentris dolorem.

B

Compositio Dialtheæ.

Trochiscorū Musæ uirtutes.

Trochisci Musæ.

C tur, antecꝗ poma fiant ∸ IIII. æris floris ∸ II. Cortices tūdis & teris: crocum aut uino amineo, aut phalerno infundis. Quod alio die tollis de uino, et in mortario teris. Cum tritū fuerit, adījcis & cęteras spēs desuper, & ad mensurā cochlearis cōteris, cū melle sufficiente, et uino bene subactū. Ex eo trochiscos facis siccatos, et in aluta molli seruabis, et loco sicco reponis in uitro: ad supradicta de experimētis.

Ad Lumbricos.

Ad Lumbricos. Cornu ceruinū secas, et scobē ipsius cū mellis modico, in aquę calidę cyathis tribus dabis bibere.

Ad Profluuiū mulierum.

Ad profluuiū, a me tertio hæc duo remedia sunt experimētata. De capillis ipsius mulieris, qui excidunt qn̄ se ornat cum mataxa, facit in medio nodum, et in arbore quacunqꝫ pomifera liget de ipsis capillis unū nodum, q̄s capillos illic relinquat in arbore aliena. Mulier manifeste sanat̄, arbor autē arida fit.

Ματαξα syricū dicit. Forte alludit ad Fila sericia, quibꝰ fœminæ capillos coercent.

Ad Vesicam medicamentum.

Ad Vesicā. Carbones de arbore persicæ ∸ I. pice p°. I. resina p°. I. oleo ∸ II. cęræ ∸ II. aceti potionem, laminā cyprinam ∸ II. quæ terenda sunt cū aceto in mortario medicinali per triduū. Quarto autē die decoques. His in cacabū missis, ac resolutis, et cum oleo transcolatos, misceri illud oportet: q̄d in mortario fuerit tritū, adunatum exagitatur, quousqꝫ in modū emplastri deueniat: lintheolo inductū ponitur.

Ad Epar, & Splenem.

Ad Epar, et ad Splenem. Eupatorium, costum, gentianā, aristolochiam longā, aristolochiam rotundā, baccas lau-

D ri mūdas sine cortice, piper, oīa æquis ponderibus tundis, cernis: uitreo seruabis. Cū necesse fuerit, dabis in tribus cyathis meri uini, ueteris, chalastici, cochleare plenum. Si autē febriunt, in aquę calidę cyathis tribus.

Ad Coli dolorem.

Ad Coli dolorē. Thymum hispanū tundis, & molliter cernis, & das die primo cochleare. I. die secundo. II. die tertio. III. Si febriunt, in aqua calida: sin minus, in uini ueteris cyathis trib.

Ad Dysentericos.

Ad dysentericos. Conthiliū, anchusam, amylū alexandrinū æquis ponderibus tusa, et cribellata, in ouo sorbili cochleare plenū ieiuno, et post cęnā dabis. Aliud Eusebīj, ad Dysentericos. Vuæ syluaticę adhuc acerbæ, folliculos cū granis suis, ꝓiectis uero succis, sicca utraqꝫ tundis, cernis, et in uitreo dolio seruabis: ex hoc in trib. cyathis uini ueteris meri cochleare plenū. Febrientibus uero cū omphaco & melle. Ad idē. Membranā exterioris uētris gallinacīj, quā coci semp proījciunt, ad solē siccabis, ita ut sint. XXV. tundis, cernis cū gallis asianis. II. ex quibus puluerē factum, pariter miscebis cum amylo alexādrino: cochleare plenū semel.

Ineptia magica.

Ad Colum. In balneo posteaqꝫ te lotus ꝑ sabana uestiueris, et sederis, dicito intra te, per te diacholon, diacholon, diacholon.

Ad Calculū.

Ad Calculū Porphyrīj. Brassicā bene siccatā teris, et piperis pondus duplū: itaqꝫ cribratis, et in se mixtis, cochleare plenū dabis in potione.

Ad fluxū sanguinis mariū.

Ad fluxū sanguinis de naribus experimentatū. De ipso sanguīe nomē eius cui fluit, literis latinis in fronte scribis ad cannā, et statuisti. Ad idē experimentatum. Calchitide trita si lintheolū in cortinæ extremitate tetigeris, et intra nares miseris, statuisti. Hoc & si de diacharto feceris, idē ualet. Si autē nimius sanguis currit,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

hoĩs pedes in aquam frigidissimã depone, et statuisti. Ad idẽ experimentatũ. De cacabo, siue æreo, siue fictili, fuliginẽ tritam per cannã insufsam, si intra nares miseris, statuisti sanguinẽ. De Cõmai, ad hordiolũ qui in oculo ab se nascit. Galbanũ, thus, et mãna in se ex æquo pondere cõmisces, in lintheolo inductũ pone. Ad Epar. Costum, eupatoriũ, lupinũ crudum, æquo pondere tunsum, creta cõmixta dabis cotidie in uino cochleare plenũ, in trib. cyathis mellicrati calidi. Ad idem. Guttæ amoniacę ÷ III. costi ÷ I. petroselini macedonici ÷ I. feniculi ÷ II. Hęc quatuor tundunt, cernuntur. Mellis autẽ Attici libras. II. semotim bulliunt, & sic desuper supramemorata mittunt. Ex eo ieiuno danda sunt II. cochlearia. Intermissis duobus diebus, accipiunt usq; quater. Ad Lateris dolorem, ad perfrictionem, sed tamen recenter bibendo. Hyssopum, origanũ coquis pultario nouo. Bulliat ter, aut quater. Et mittis acetum in mortarium cum melle, et mane cochlearia duo, uel tria sumat. A

Ad Epar.

Ad dolorem laterum.

Ad Calculos expellendos, etiam infantibus. Vnum calculum porcinum, semen cauliculi, cyminũ, baccæ lauri siccę mundæ, piperis unc. binæ: hæc separatim tundunt, et bene cribellata in unũ rediguntur, in dolio. Interea dabis cochleare plenum in * codera mixto cyathis tribus.

Ad Calculũ.

Alias * diacodio.

Ad Cordis dolorem, etiam si spina doluerit. Laseris cyrenaici grana tria, detrita, mellis, & aceti: æquo pondere, ut faciat cyathos tres, bibat.

Ad Cordis dolorem.

Ad Auriginosum. Herbam aristolochiam, muscum de tecto, quẽ fumus non tetigit, in se teris, et spargis in corpore: uel puluerẽ ipsum dabis cũ uino ueteri bibat. Ad Auriculę dolorẽ. Malumgranatũ siccũ exinanis, et mittis mellis cochlearia duo, et aceti glutũ unum. Bulliat in se ipm malumgranatũ: de argilla deforis linis, ut bene bulliat: etiã tepidum per foliũ lauri mittis in auriculã. Ad Intestinorũ dolorẽ. Brassicam britãnicã conteris, et succum eius in aquę calidę cyathis trib. dabis bibere: aut cyminũ hispanũ dabis. ¶ Corpus igit hoĩs diuidimus in quatuor partes, Caput, Pectus, Ventrem, atq; Vesicam. Si autẽ incipit circa Caput caussa cõsurgere, necesse est, ut tenebrę malæ, et dolor capitis consequantur. Supcilia sunt grauia, et cerebri, & tẽporũ pulsus. Oculi mane lachrymantes, hos caligo cõplectitur, auriũq; pulsus. Quãdo igit aliquid horũ indiciorũ ostenditur, cõuenit adhibere capitis purgationẽ sine ullo medicamine cathartico. Namq; aut hyssopi comam, & origani, et pulegiũ in melle, uel in mulso datã, ad mẽsuram heminę dimidiæ gargarizare expedit. Hac eñ nulla circa caput lenior potest esse medicina. Tantũ ergo mẽsuræ colatũ in mulsis tepidũ gargarizari expedit ab hoĩe ieiuno. Negligentibus autẽ hæc indicia, consueuerũt ista contingere. Imbecillitates luminũ, aures rumpunt extrinsecus, strumę in confinio colli, in cerebro pulsus, pfrictio, suffocatio in guttur descendẽs, uua distillat, glandula inflat, capilli defluũt, caput ulceribus implet, consequit etiã dentiũ dolor.

Ad Aurignosos.

B

Ad dolorem Intestinorũ.

Partitio, & obseruatio partiũ Corporis humani. Caput.

Quando autem circa Pectus caussa obdurata est, constat ex pluri-

Pectus.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C mis, & hæc permonstrari solent. Primum superius in pectore, & lingua crassior solito, & sputa fellita. In lateribus autem, & in scapulis, dolores sine ullis præcedentibus caussis, oscitationes assiduæ, sed & alias suffocatio & sitis. A somno autem anima non læta, pulsus pectoris, in brachijs, & in manibus tremor, & sicca tussis. Quisque aduersum hæc sapienter instans, hanc consuetudinem seruet, ut a cœna uomat sine ullo medicamine. Conuenientes sunt etiam uomitus, quos & ieiuni facere solent, quibus noxius insidens pectori humor extrahitur. Conuenit igitur maiore uomitu, tenues radices manducare, carthamum, semen erucæ, confusam semper, & tepentem aquam superbibere. Indicia autem negligentes harum caussarum, hæ ægritudines consequuntur: pulmonum labor, phthisis, & nigri fellis iræ, acutæ febres, & semper pestilis somnus. Cum autem circa Ventrem ualetudo consurgit, quæ multifariam constat, ista prænunciat. Torquetur uenter & turbatur, cui se importune febris infundit. Potus autem in uisceribus amarescunt, & ex ipsis dolor in omni corpore, nulla necessitate, torpedo in uiribus, & quædam subtilitas febrium. Quando igitur hæc indicia præcesserint, conuenit uentrem sine ullis medicamentis procurare molliorem. Est autem curatio uera tibi præscripta, nihil derelinquas, aut lapatho uenteri, aut mercuriali herba, quæ Virginalis uocatur. Est enim indignationi uentris accommoda. Si autem superior caussa protraxerit, quodcumque sit illorum indiciorum, oportet decoctum urticæ haurire succum. Est enim cæteris sæuior, & periculosa res. Illa quoque utilis ratio curandi est, ut caules in mulsa aqua decocti penitus exudent: horum aqua melle dulcatur, asperso sale, usque ad heminas. IIII. Modicum utile est bibere. Hæc autem negligentes caussæ ualetudinum consequuntur. Fiunt cœliaci, sine fine profluit dysenteria, sequitur iliaca, apoplexia, & in inferioribus defluens sanguis, & hęrens morbus articulis.

Venter.

D

Vesica.

Quando autem per uesicam uentura est caussa, æque & ipsa multifariam constat, & prænosci solet. Ab escis, plurimus uentus emittitur. Crebra eruptio, fœdus corporis color, grauis somnus, collectum decoloratum, quod tamen difficulter effunditur: circa uentrem tumor excitatur. Quando ergo horum indiciorum aliquid fuerit deprehensum, futuram caussam conuenit pręuenire. Maxime autem ante dies decem. Quibus curam oportet adhibere, feniculi & apij radices, maceratas in uino candido, & bene olenti da ieiuno. Duobus cyathis conuenit bibi: debet tn̄ aqua permixta esse mensuræ. Quos modice urina persequit, ex hoc indicio caussę ingrauescũt, hydrops, iecoris dolor, phrenesis, stranguria sicca. Scripseram autẽ tibi de temporũ curriculis, quę quũ recurrunt, per maxime certa indicia ualetudinem in hoīm corporibus ostendunt, unde illis adhibere obseruantiã oportet: ut scias qbus rebus utaris, et quibus rebus abstineas. Faciamus igitur exordiũ ab hyberno tẽpore,

Partitio & obseruatio quatuor temporum Anni.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

Solsticiũ est .xviij. Kalen. Ianua. ex qua die corporibus humor increscit. Quã caussam hybernium æquinoctiũ præstat. Vtere igitur calidissimis, & optimis, et indulge uino: ne peperceris ueneri. Sunt aũt ex supra scripta die, in æquinoctiũ uernum dies nonaginta duo. A sexto autẽ Kalen. April. die, usq; ad memoratũ, incrementa gignunt̃. Vtere igitur bene olentibus, et acerrimis cibis, ut impleatur humor. Tuncq; a suprascripto æquinoctij die, quo sol oriet̃, dies quadraginta octo demonstrat. Ortus enim Pliadũ pridie Idus Maias habentur. Inde sanguis increscit, febres humoresq; gignunt̃, in æstiui temporis permutationẽ. Vtere dulcibus, & minime consueta uenere exercere, & ieiuna. Sunt autẽ usq; ad permutationẽ æstiui temporis, ab exordio pliadum, dies quadraginta tres. Incipit tempus æstiuũ. viij. Kalen. Iulij. Ipsa hora incrementũ fellis admittitur: quod crescit in æquinoctium Autumni. Frigidis utere, & dulcibus, et cunctis bene olentibus, & minime ieiuna: et consuetis uene ris in totũ abstine, in dies nonaginta unũ. Aequinoctium autẽ Autumni a sexto Kalen. Octob. intenditur. Ipsa hora uis nigri fellis auget̃, humorũ crassitudo consequit̃, in occasum usq; pliadum. Vtere calidis, & acerrimis omnibus, et abstine a Venere, minimũq; ieiuna. Sunt autẽ in occasu suprascripto dies. xlij. Occasus pliadũ quarto Idus Nouẽb. Eadem hora rursus hominibus sanguis increscit. Conuenit igitur & te reliquis uti, & indulgere uino, consuetis Veneris insistere. Dies sunt in tempore hyberni. xl. Istis si uteris, ut missa scriptura demonstrat, integra salute reliquũ tempus facile transiges, sine uallatione medicorũ. Ad Capitis dolorem, ut in sole non doleat, radicẽ pulegij post aurem sinistram baiulabis. Item quando te lauaueris anteq; solium descendas, de manu sinistra haurito aquã, & supra cerebrũ ter mittito. Item aliud. Papyrum tenes in manibus tuis, & nominas septem uiduas, quas nosti, & facis septem nodos in eo, & in fronte ligabis. Item uitis albæ corticem comburito, & miscens cum uitello oui, linias in fronte.

Ad morsum serpẽtium. Gentianam, aristolochiam rotundam, lauri baccas purgatas, myrrham, æquis ponderibus tunsas admisces melli optimo. Ad hemicranion. Canis mortui capillos de capite tollis, de duobus digitis, & pulli mortui, & die sequenti minimo in lintheolo, de licio in collo suspendis. Itẽ radices salsas raphani teræ, quæ adhæserint tolle, & tere cũ aceto acri, et lini hemicraniã. Ad grauedinẽ aurium. Fel caprinũ, mel atticũ quantũ & fel fuerit, myrrhã, oleum rosaceũ simul in carbonibus calefacis, & in aurem mittis. Ad Vermiculos qui in auribus nati fuerint. Amurcã calefacies, & mittis in aurem. Ad auriculę dolorem. Porri succũ, intybi succũ cum nardo calefacies, et intus mittes.

Ad auriũ dolorem, & uulnera. Herbæ sanguinariæ succorũ cochlearia duo, mellis cochlearia. II. olei cochlearia. II. sicci porri uirginis cochlearia. II. hæc omnia simul cõmisces, coquens igni leui, & intus mittis.

A Hyems. Ver. pleiadum ortus

Aestas. Autumnus. pleiadum occasus

B Ad capitis dolorem. Superstitiosum.

Ad morsum Canis. Ad Hemicraniam. Ad Aurium grauedinem.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C Ad infirmum, ut dormiat. Semen sesami cum aqua teris, & facies grana minuta, in modum ciceris, & ad caussas supradictas. ut dormiat, grana bina uel terna glutiat. Ad tussim. Semen canabis, fabam combustam, pulegeium, irin Illyricam, piper, hyssopum, semen de urtica, & anethi radicem, omnia hæc ad scrupulum semis mittis, & teris in aqua calida. Ad tussim. Herbam marrubium decoques ex aqua ad tertias, & cum melle despumato, dabis bibere. Ad tussim electuariū. Petroselini unciā. I. gingib. ÷ I. pip. ÷ citoniorum coctorū pondo duo, mellis. II. pariter omnia cōmisces, & coquis, dabis ieiuno cochleare. Ad tussim. Nuces grandes sine nucleo coques in olla noua, & aquam quantam uolueris, dūmodo sextarium bibat ex uino, sanabitur. Item synapi alexandrini unc. friges, & piperis unc. atq; in unū conteris, et contritum in pultariū mittis, adijciens mellis pondo. I. et coques usque cum spissum sit, & refrigescat: ex hoc ieiunus sub lingua teneat, & dum se cœperit soluere, transglutiat. Hoc & noctu cum dormire cœperit, faciat. Ad idem facit, & maximum remedium est. Equi saliuam, ex aqua calida bibat per triduum: is qui tussierit, uiuet, equus morietur. Ad idem. Anethi seminis cyathis tres, piperis scrupulos. XII. mellis sextarium. I. tundis, & cribras, in melle commisces, & sic uteris, mane cochlearia tria, & alia die similiter.

D Ad idem. Irin Illyricam drachmā. I. mellis quod sufficiat, quousque sit eliquata spissitudo. Ad coli dolorem. Azymū panem tundis, & per cribellum cernis, et das die primo in uino cochleare unum, die secundo duo, tertio tria, febrietanti in calida, sano ut dictum est, in uino ueteri. Ad colum. Siliquas aphras tres, piperis albi grana. XXI. costi scrup. IIII. post omnia hęc trita, et cribellata, in uino ignito potionem facis, et dabis ei cochleare unum. Hoc per triduum si dolet, ignitum ferrum sic in uino extingues. Item Canabis radicem combures, grana. LXXVIIII. in mortario teris, in uino, & dabis potionem diebus. VIIII. Item lignum nodosum sambucinū mittis in focū, & dum cœperit exuri, paulatim fauillam de eodem extinguis: colligis in uasculo mundo: & rursus apposito ligno ad ignem, iterum & frequentius hoc faciendo colligis, usque ad cochleare plenum: cuique pulueri adijciens canabis grana. XIIII. cymini grana. XVIIII. Contrita simul cum puluere adijciens, in calida potione facta, da ieiuno, ut bibat plurimis diebus. Item testas ouorum gallinę, cum primum oua fuerint supposita, post exclusionem collecta: omnia uris, & teris diligenter in mortario: adijcies piperis grana. XXI. simul diligenter conteris: & dabis in aqua calida cochleare plenum. hoc facis per triduum. Item caput sardi decoques diligenter in aqua nymphali, quam colatam calidam dabis ei bibere. Item sanguinem anguillæ, cum rubello uino, æquis mensuris cum aqua tepida mittis. Item ad Colum. Aphronitra matronalia duo, in aqua dabis.

Vt infirmus dormiat.

Ad Tussim.

Ad Coli dolorem.

Ad Colum.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

Ad mammillarum dolorem. Terrę tubera uiridia, et axungiam ueterem sine sale tunde, & panem: facies cataplasma, & impones. Quibus ungues dolent, siue ad Paronychia. Mel coquens despuma, spumam argenti, & æris florem tritum simul cõmiscens, & unguibus in lintheolo impones. Ad eructuationem, uel stomachi inflationem. Myrrhæ nigræ baccam contritam dabis cum uino ueteri. Ad stomachum confirmandum diatessaron. Ciminũ, rutam, baccam lauri æquis ponderibus trita, melle mixto, cochleare plenum ieiunum bibat. Ad formidinem cordis, & spasmũ. Folia persici trita ponantur ad cor, & succus horum. Item rutam ex aceto & melle, cum farina hordeacea pectori impones. Ad cordis dolorem, etiam si spina doluerit. Laseris cyrenaici grana tria, detrita in melle, & aceto, æquo pondere, quod faciat cyathos III. bibat. Ad formidinem cordis & spasmum. Rutæ fasciculos in rosaceo oleo, & aceto decoqnito. & unge eum, ut sudor desinat: quia cordis, uel animi angustię sudorẽ frigidum generant. In uino mero spongiam macera, & sinistræ mãmillę imponito. Ad fluxum uentris. Gallam, & testam de locusta teris, & mittis in ouum sorbile, et dabis ad uentrem. Betam ex aqua mulsa decoques, sparso nitro. Cum manducauerit, aquam ipsam bibat. Ad Lumbricas. Coriandri semen cũ melle dabis manducare. Ad fluxum uentris. Lenticulæ agrestis semẽ teris, & dabis in aqua calida, & mox restringit. Etiam si infans lateris patitur dolorem, bibat nutrix ex hoc, & lactet infantẽ, & statim infans sentiet. Ad uentrem faciendum. Rubricam mittis in aquam calidam, iuxta modum potionis: dabis potum, etiamsi lumbrici sint subsistent.

A | Ad Paronychia. | Ad eructationem. | Confortatiuũ Stomachi. | Cordis. | Ad fluxum uentris. | Lumbricos. | B

Ad eos quibus uenter iuxta consuetudinem non facit. Blitum, uirginem herbam, siue Mercurialem, apium, damnascena quinque in aqua nymphali discoque: quam diligentissime colas, & facies ex ipsa aqua potum, in quo modicũ olei adijcies, datur ei. Ad duriciam uentris. In tribus caricis pinguissimis, exprimis lac, et dimittis in ollam, ita ut pene sit plena, dabis hoc manducare. Qui sunt pinguissimi corpore, ut extenuentur. Ossifragi auis uentriculum siccum ad uentrem alligabis, ita ut corpus cõtingat, et cum homine maneat: ad extenuationẽ quantum uoluerit, ueniet. Ad uentris strictionem. Castaneæ coria tria, et mali, ac piri, & rosæ flores, in aqua calida dabis bibere. Ad solutionem uentris. Ouum, & butyrum in se coques, et in lintheolo inductum, ad præcordia imponis. Ad suspirium. Lapidem modicum de fluuio qui teri potest, de manu sinistra tollito, et in uino dabis: aut certe tria grana allij ad tertias decoquito, et bibat. Ad suspiriũ. Aquam quæ in arbore inuenit in lacunis, cauisq; corticibus cõsistens, suspirioso potum dabis. Item betonicã cernis, cernitã repones, cum opus fuerit drachmas tres cum lacte caprino ieiunus accipiat. Itẽ centauriæ herbę succum, nucis auellanæ magnitudine, in oxymellis cyathis tribus da: bibat, sanus erit.

Constipatos. | Ad corporũ extenuationem. | Ad Suspirium.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C

Ad dolorem Lateris.

Ad lateris dolorem, & ad perfrictionem, attamen arcentem nimium. Hyssopum, origanũ coques in pultario nono, bulliat ter uel quater: acetum mittis in pultarium, & mel, & mane cochlearia duo uel tria sumat.

Ad lateris dolorem. Petroselini fasciculos sex semis, piper tritum dabis in uino, & in ipso latere recumbat. Item semen absynthij tundis, & facis puluerem, & cõmisces cum axungia ueteri, inducis in pannum, & imponis. Ad lateris dextri dolorem, & ad epar. Piper, costum, apij semen, æquis ponderibus tundis, & cribellas: in aqua calida potionem dabis, mittis autẽ cochleare unum. Ad lateris dolorem, & si quis pondus leuauerit. Sulphur uiuum, picem, resinam maculosam, bitumen tritum, in charta per se imponis in balneo in loco ubi dolet, si quidem multum dolet, & postmodum triduo a balneo se abstineat. Ad lateris dolorem. Herbam chelidoniã tritam cum axungia imponito. Item tritam

Ad Epar.

cum uino, da ieiuno, bibat, sanus sit. Ad Epar. Linum, eupatorium, costum, gentianã, aristolochiam longam, aristolochiam rotundam, baccas lauri mundas sine cortice, piper, hæc omnia æquis ponderibus tundis, cernis, seruabis. Cũ necesse fuerit, dabis in tribus cyathis meri uini, ueteris calefacti cochleare plenum. Si autem febricitet, in aqua calida, trium, cyathorũ mensura. Ad Epar. Costum, eupatorium, lupinum crudum, æquis ponderibus tunsum, cernitum, cõmixtum, ex hoc dabis in

D

tribus cyathis mellicrati calidi cochleare plenum, per triduum. Hæc potio danda est ieiuno. Item guttæ ammoniacæ ÷ IIII. costi ÷ I. petroselini macedonici ÷ I. feniculi ÷ II. Hæ species tundũtur, mellis autem attici libra. I. semotim bulliat, & sic desuper memoratæ species tunduntur. Ex hoc ieiuno dantur cochlearia duo: intermissis iterũ duobus diebus, accipiant, usq; quater. Item piperis grana. XXX. baccas lauri mundi sine cortice, grana. X. simul in mortario teris, et dabis in uino ueteri cyathos tres, & in eo latere recumbat. Hoc per triduum si febricitauerit in aqua calida dabis. Item corticem rasum auellanę, in uino terito, et dabis. Item uulpis splenem siccas, & dabis tritum ieiuno incondito. Aut certe costum, fœnogræcum, orizam, piper, æquis ponderibus tundis,

Ad Spleneticos.

Alias, * polium.

& condita dabis. Ad spleneticos. Ficus, & pilulas cypressinas decoque cum aceto, & facis cataplasma, & imponis. Item * pulegium, quæ prius nascitur, teritur, et in uino dabis. Item radicem ebuli siccam, aut certe radicem salicis in aqua coques, & dabis ieiuno uinũ uetus. Stiptitem nouissime purgatum bene combures, & puluerem facies, & dabis.

Ad exitum Intestini.

Si infanti, uel maiori ad assellandum intestinum descenderit, facies hoc. Stercus asini comburis: inde facto puluere in olla ipso puluere intestinum aspergis: de aqua non lauas. Posteaquam puluerem asperseris, uidebis ipse, ne intestinum detergas. Hoc assidue facis, usq; dum cesset descendere. Ad Intestinorum dolorem. Brassicam britannicam conteris, & succum eius in aqua calida cyathos tres dabis bibere.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

Si infanti, uel maiori ad assellandū intestinum descēderit, siue sangui ne puro, siue cū stercore assellatus, sublauet se de aqua suprascripta cum acacia. Postq̃ delotum fuerit, mittis sæui hircini calefacti, in aqua calida, cochlearia duo, uel succi orizæ cochlearia duo, & acaciæ cochleare dimi dium, in clistere cōmixta mittis. Ad Iocinoris dolorē. Lupi cor siccum teris cum pipere, costo, petroselino, ieiunus ex mero bibat. Itē Betoni cæ fasciculū, & mellis sextariū decoques ad medias, et dabis per triduū. A

Ad dolorem Iecoris.

Ad nauseas, & uomitū. Oleum coctum tritum ex melle, et cochleare manducet: uel anethum ex aqua mulsa dabis. Ad sanguinis uomitū. Glutinis libram, ex aqua potionē dabis, bibat, & curatur sine periculo.

Ad Nauseā, & uomitum.

Ad sanguinis uomitionem.

Qui escā non continet. Stercus passeris parietarij teris, dabis in uino ueteri, ad potionē cochlearis unius, mox escam tenet. Ad Renum do lorē. Picem, bitumen iudaicū, sulphur uiuū, nitrū, trita omnia mixta in se imponis. Item herbā artemisiam a pridie ubi nascitur inquires, & alia die ante solis ortū, inclinatus de sinistra manu euelle, sine nodo con cingis te. Ad hyrcosos. Thus masculū, et alumē tere, et ascellas hyrco sas line: aut myrta sicca. Ad Renum dolorē. Ieiunus puscam tepidam bibat, et inambulet: aut certe seuum bubulū manducet, aut certe suinum uirginē, ad renem ligabis. Ad Dysentericos. Conchilium, anchusam, amylum alexandrinū, hæc omnia æquis ponderib. tunsa, cribellata ser uabis. In necessitate dabis in ouo sorbili cochleare plenū, mane ieiuno: in ouis tribus singula cochlearia, hoc est, per diem unum, ouum unum. B

Vt esca contineatur.

Ad Remum dolorem.

Ad hyrcosos.

Ad Dysentericos.

Item cōagulum leporis ex uino uetere delotū, tepefactum, dabis ieiu no bibere, & continuo sanat, etiam si carnes mittat. Item uuę syluaticæ adhuc recentis folliculos cū granis suis, prolatis succis siccas, utraq̃ tun dis, cernis, in dolio uitreo seruabis: in necessitate dabis ex hoc tria coch learia in uino ueteri mero, frigido, uel tepido. Febricitanti cum ompha cino melle modico, ut supra memorat. Item mēbranas exterioris uen tris gallinacij, quas coci semper proijciunt, maxime de plurimis pullis, has sole siccabis, ita ut sint. XXV. tundis, cernis, cū pilulis quas dicimus anagallidos numero. V. ex quibus puluerem factum, pariter miscebis in uino, et æque amyli alexandrini cochleare unū. Permixta omnia in ua se uitreo seruabis. Cum necesse fuerit, in ouo sorbili dabis cochleare u num in die semel. Si autē ita fuerit solutio uentris, ut cum stercore so luto, sputa remaneant, & generent conatus & libidinē, tunc oleum, siue uermiculus ad hæc dirimēda datur. Et huius clisteris cōpositio talis est. Maligranati corticem, rubi cymas, myrtasq̃ leues, rorem syriacū: omnia hæc mittis in ollam, & excoquis, in uino supramemorato, cochleare mit tis cum puluere. Cuius pulueris cōpositio talis est. Acacię nigræ puluε rem factū conteris ÷ I. struthij. I. seminis asparagi ÷ I. ligamen hederæ ÷ I. rheuponticum ÷ I. rheupontici cum pulegio ÷ I. omnia tundis, et cribellas subtilissime, dabis cochleare unū cum melle calido. Ad Ge

Vua syluatica

Membrane ventrale gallinacij

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C

Ad dolorem Geniculorũ.
Ad Interanea & febres.
Ad Tibiarũ uulnera.

niculorum dolorẽ. Genestam, tunsam, uel semen eius cum axungia malaxata impones. Ad omnẽ passionem interaneorũ, uel febres. Spinæ minutæ flores, & rosæ, succo colligato, & siccato, atq; conterito, & melli cõmisceto: grana etiã piperis parce adiungito pariter. Si nõ febricitat, in uino dabis: siuero febricitat, in calida aqua. Ad impacta tibiæ uulnera, aut coti, siue geniculo, ijs occurrendum erit. Lomentũ fabarium cerne, & acetum simul immixtũ, & diligenter cõagitatum: ut cœperit siccare, ex ipso suffundis usq; in diem tertiam. Si autẽ cotis separata fuerit, reponenda est, & non temere mouenda: et hoc superimponendum quod scriptum est: ita, ut cum cœperit siccare, acetum suffundendum sit.

Ineptia de lyra.
Ad tumorem Talorum, & plantæ.
Ad Luxatũ.
Ad Ventrem.
Ad Hemitritæum.

Ad strophum dicis hæc uerba. Quid irasceris? quid sicut canis iactas te? Quid sicut lepus resilis? Quiesce intestinum, & sta crocodyle. Ad talorum tumorẽ & plantæ. Pampinum uitis uiridem aqua feruẽti perfunde: quẽ conteres, & superimpositum colligabis. Ad luxatum. Pumicem combures, facies cinerem, & cum oleo maceratum, calidum impones. Ad uentris dolorẽ. Minoris altilis pullos, qui sanguinem habent teris, & potui dabis. Ad febres, uel hemitritęum. Oua frangis recentia, uinũ & oleum rosaceum agitas in se, & cataplasmas uentrẽ ei, qui patitur: superimponis lintheolum, & cum siccauerit, aliud imponis.

D

Ad hemitritęum, & ad omnẽ ardorem. Oleum rosaceum, & addis aquam, quã ad focum facies ut ferueat: supermittis lini semen tritũ bene, ut fiat quasi cærotum: & in pannũ inducis, & ad media imponis, & curabis. Ad febres. Accipis adipem de ansere, aut certe de porcello, crocum, oleũ rosaceum, & chamęmelinon. Adipes bulliant, & oleũ per lintheolũ colas. Ea omnia in mortario teris, & linis omne corpus ei qui patitur, & de sabano tergis.

Superstitiosum.
Ad Febres.
Ad Somnũ.
Ad Auriginem.
Gith
Ad Panniculum.
Ad Siticulosos.

Vt non infirmeris. Violã cum uideris, digito medio & pollice decerpe florem, & unũ deuorato, deinde alterum, et tertiũ. Quotquot annis hoc feceris, non ægrotabis. Ad febrem discutiendam. Nitrum & thus teris, et adijcies oleum, & uinũ tepidum, & sic perunges. Ad febrem medullarẽ. Lacertum prendis die Iouis, oculos ei tollis, et in lintheolo ligas per singula genua. Ad somnũ. Vitem succides, & aquã eius suscipies ad potionẽ, & calidam adsumes cum uino temperatã. Item caput canis comburito, & puluerẽ eius ad caput ponito. Ad auriginem. Herbam aristolochiam, & muscum de tecto, quẽ fumus non tetigerit: in se teris, & spargis in corpus ipsius: uel puluerẽ ipsum dabis cum uino uetere, ut bibat. Item gith quod nascit in segete, friges, & in testa teris, & bibere dabis. Ad panniculũ. Meu, & cedriã cũ axungia imponis. Itẽ palas cypressi, si decoques bene, quasi cærotũ, & semen eius deintus projcies: cætera teris, & axungiã sine sale in se diligẽter panno nigro imponis: aut spargit, aut rũpit. Ad siticulosos. Radicẽ syriacam da in balneo. Manducet autẽ de aue syluatica, & infriget. Ad tiniosos. Oleo de perna uetere facto, illi caluariã linas, tine-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

æ capitis persaniat. Item facias ei caluariam, & de stercore bubulo linias caput tiniosum, etiam capillos restitues, ut ualetudinem deterges. Et si adipe ursino sæpius caput ungas, & muscarum sanguine perfrices. Aeris floris præsegmina, aluminis scissi, unc. II. acetum acerrimum. In quod mittis squillam, & rutam syluestrem, & corticem pini interiorem: his omnibus diligenter contritis, & in unum redactis nudum perfricabis: similiter & tertio facies. Et illud quod primum imposueris, spongia deterges, & iterum fricabis, similiter & tertio facies, post hæc oleo rosaceo perungas. Item ad eandem ualetudinem, ubi et uulnerati sint, etiam si caua sint uulnera, & medicamine replentur, & ad sanitatem perducuntur. Cerusæ lapides, cortices rorismarini, spumam argenti, æquis ponderibus tundis in puluerem delicatum, & ex eo puluere uulnera curabis. Etiam omne corpus perfricabis, sic sanus fiet. Ad ignem sacrum. Caseum mollem, coriandrum teras, & linas. Iterum bitumen iudaicũ, et acetum bonum in mortario teris, et de penna linas. Si quis hemorrhoidas patitur, uiridia mora manducet, & cessat dolor. Item stercus bubulum, calido cum aceto mixtum illinas: et si post laueris, iterum linas, & sanus efficitur. Vulneribus antiquis, quibus humor assiduus, medicamẽti impositi beneficijs obstat: facies hoc. Ex albo oui pulverem factum, ulceri imponito usq; ad sanationem. Ad Furunculũ. Dactylos, & saponem teris, et pro cataplasmate calefacies, & imponis.

A

Nota ad tineam capitis optima remedia.

Ad Ignem sacrum.

Dioscorides mora naturæ astringẽtis esse, præsertim uiridia scribit. unde & cœliacis dantur.

Ad Hemorrhoidis.

Ad uulnera antiqua.

Ad Furunculos.

Ad uulnera pedum. Heracleam carpis, folia septem sicca teris, & in uase plumbeo condis: et cum cœperit humor ille curari, puluerem eius in uulneribus spargis, et ad pennam fricas, & saluus efficitur. Ad uulnera pedum, si in tibia. Bulbum liliaciũ coques ex aqua donec fiat quasi cærotum. In ollam nouã mittis bulbum, & teris, oleum rosaceum adijcies, quasi cærotum, et inducis, & ponis ad uulnera stercus caprinum arsum, ac cum uino impositum, quamuis a medicis desperata ulcera per sanat. Ad solutionem membrorum. Olei pernæ elixatæ p°. I. adipis taurini p°. I. hyssopi succi scrupulos. IIII. medullę ceruinę scrupulos. VI. semis, olei cyprini p°. I. cęræ uncia sex semis, resinæ albæ p°. I. 5. panacis. II. casei caprini recentis ÷ I. facies cærotum, & perunges loca quæ uidentur esse soluta. Ad somnum. Non dormientem saluabis sic. Opij ÷ III. myrrhæ & rutæ, thuris singulos sextarios, & cęra mixta pastillos scrupulares efficias, & pro chalastico umbilico imponas: tam somnum præstat, quam etiam uentrem mouet. Serpentes fugantur suffitu cornu ceruini. Idem facit sandaraca, & galbanum, et adipes caprini. Sane non erunt in ædificio serpentss, si absynthium circa ædificium * seras, uel artemisiam herbam, uel abrotanum. Si autem uasa calefacta, in quo putaueris loco suffoderis, ita ut uasorum labra terræ æques, omnes illuc serpentes conueniunt. Quos cum incluseris, & obuius feraris, ne intremueris ad scorpiones, & cætera similia: ijsdem enim reme

Nota Dioscorid. oibus Heracleę spẽbus, quæ alias sy-deritis dicit, uim glutinatoriã tribuit, quare Heracleam hoc loco lego.

B

Cærotum bonum ad membra soluta.

Somniferum unguentum mirabile.

Ad effugandos Serpẽtes.

Alias, *teras.

C dijs pelluntur quibus alia. De pilis oculorum. Euulsus oculo pilus niger, canos nasci non sinit, si sanguis eius loco pili euulsi imponatur.

Pili oculorũ.

Ad renum dolorem. Muria renum dolorem tollit.

Ad caliginẽ. Ad caliginem. Fel testudinis melli mixtum caliginem tollit.

Dentes. Ad dentium dolorem. Iuncus appositus dentium dolori subuenit.

Stomachum. Ad stomachum. Vrsi natura, stomachi dolorem curat: & digestionem præstat, si concauitate, qua gracilius est, caput lupi ex auro accipiat, & uascione circa stomachum suspensa collo, lino portetur, ita: ut nec aqua contingat, nec terra ipsam naturam ursi. Ad concæptum. Gramen corio canis curato, ut oportet, illigatum, steriles concipere facit. Idem efficiunt mercurialis, & uerbena, herbæ quæ tam masculinæ sunt, quam fœmininæ. Ad Dysentericos, qui nimium fluxum uentris patiuntur. Semen de lapatho agresti teris, & mundas, & in uino uetere nigro dabis. Quotiescꝫ assellatus fuerit, totiens postea ex ista confectione dabis. Item cochleam cum testa & carne comburis, & teris, & lentem nostratem et ipsam comburis, & teris, piper simul tritum mittis, & dabis potionem in aqua calida. Ad Dysentericos, uel quibus nimium uenter fluit, ita ut fatigati ad periculum perueniunt, facies, admiraberis. Mora syluatica tempore suo colligis cum suis folijs, et reponis. Quo tempore aliquis necessitate retinetur, in cacabum rudem mittis, coques illud diligenter usque ad tertias, & das ei potum, et continuo stringit fluxum sanguinis qui in uentre est. Ad Dysentericos, et qui sanguinem uel muscilaginem assellant. Gallam rubeam, et gummi album alexandrinum, ęquis ponderibus tundis, & cernis, et dabis cochleare unum in ouo sorbili. Idem ex herba argemonia facies, ut eius succum uino mixto accipiat. Etiam si aliquis ferro fuerit percussus, cum axungia tunsa curabis. Idem plantago facit, ut acoto coquatur, si modicum exinde bibit. Ad calculum, Brassicam siccam, & piperis pondus duplum, utrisque cribratis, & simul mixtis, cochleare plenum das in potione, carẹni cochleare pariter. Ad calculos expellendos, etiam infantibus. Vnum calculum porcinum, seminis cauliculi, unci. II. piperis ÷ II. hæc separatim tunduntur, cernuntur: & posteaquam in unum rediguntur, seruantur in dolio uitreo. Cum necesse fuerit, tribus cyathis mixtis calidis, caræni plenum cochleare dabis.

Ad conceptionem.

Ad dysentericos.

NOTA.

D

Ad Calculũ.

Item calculum quem primum miserit, tolle, & tere, et nescienti in aqua calida dabis bibere. Item semen de herba personatia tere, & dato siue oxymelle, siue in aqua. Ad calculum, & colum. Semen pastinacæ siccæ uentilatum diligenter purga, deinde uigesimam partem piperis optimi in mortario teris, & in dolio uitreo conde, et signa. Ex hoc, si dolorem febrium habet, in aqua calida quantum tres digiti capiunt, ieiuno dabis. Sin uero sine febre fuerit, lauet, & ea die in piscinam non descendat, & in sabano incondito sedeat. In diebus triginta ter hoc ac-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

cipiat, omnino nunquam dolebit. Item semen Cleomæ: nascitur autem in locis humidis, & similis est synapi. Cuius semen quantum digitis tribus poteris comprehendere, cum triginta granis piperis inmittas in calida aqua, & da: babat ieiunus per plurimos dies. A

Est aũt Cleoma Helenium siue Inula Cãpana. Vel aliud herbæ nomen huic uicinũ, & conforme pronũciatiõi reponat.

Item semen cauliculi, cyminum, piper, baccas lauri sicca, munda sine cortice, æquis ponderibus singula tunduntur, & in uinum miscentur: desuper adijcitur lapis qui in uesica porcina inuenitur, & ipse teritur cum supradictis speciebus. Confectum seruatur in dolio uitreo. Cum necesse fuerit, dabis in tribus cyathis carœni, mixta calida per triduum cochlearia singula. Item herbam quæ appellatur græce petrocorpos: nascitur in petrosis locis: hanc tundis, & ipsam dabis cum aqua bibere ei, qui necessitatem sustinet, & expellit lapidem. Huius autem experimenti gratia, ipsam herbam in uesica porcina cum lapide, quouis modo liga: maneat illic triduo: & post triduum aspice, & inuenies uirtute ipsius dissolutum lapidem.

Experimentum contra calculum.

Item ad calculum, uel qui cum tormento urinam facit. Lotium capræ montanæ bibat, & sanabitur. Ad calculum & colum. Petroselini ÷ I. saxifragæ ÷ I. iuniperi ÷ I. asari ÷ I. cassiæ ÷ I. pyretri ÷ I. ammoniaci ÷ I. squinanti ÷ I. prassij ÷ I. rorismarini ÷ I. rutæ ÷ I. betonicę ÷ II. zinziberis ÷ II. samsuci ÷ I. costi ÷ I. piperis ÷ IIII. inulæ ÷ II. opij ÷ I. spicænardi ÷ I. ameos ÷ I. rheupontici ÷ I. baccæ lauri ÷ I. tritis, & in unum redactis, nudum perfricabis. In loco in quo erit, tepidum facies, & illic quod primum imposueris, spongia detergis, & iterũ fricabis, similiter & tertio facies. Post hæc oleo rosæ perunges. Fabæ fœminæ si in coitu mulieris præstantur, ad sexum cui appositæ fuerint, iam lectę uirides bonæ sunt. Nam sponsæ fœminalis uis magna est, siquidem ex paucis infrascriptis noscitur. Fabæ florentis summitates lectæ, ac tritæ, & uasi terreo mandatæ, & post nonaginta dies extractæ, caput infantis pene cruenti ostendunt. Quod si per suprascriptos dies retexeris, corpus muliebre formatum deprehendis. De eruca. Erucæ uiti inclusæ, cum feceris uirides farinas, si diu maneant intactæ, licurcium cum uite formatum ostendunt. B

De lotio. Lotium humectum aqua pluuiali, & madefactum, ita custoditum, ut non siccetur, firmatur in muros.

De ozimo. Ozimum luna prima tritum, & missum in ollam nouam florebit, permanens usque ad plenilunium. Quod si duplato tempore supradicto, condatur in nigra terra, generat spiphiones.

Ad coli dolorem. Coli dolorem auertis, si caudæ lacertæ summitatem ipsam, auro clausam ligaueris circa umbilicum: & si restem intuleris, in qua suspendio quis finierit uitam.

Ad Coli dolorem.

Ad morbum regium. Regio morbo tentus, asinum diu & frequenter intuens, medicabitur. Mustelas a pullis auertit, os de armo asini ca-

Ad morbum regium.

C su inuentum, et in domo, uel in uilla collocatum. Ad scabiem equorum. Equo scabiem tollit, si uituli marini adipe, contra pilũ unxeris, aut anethum cum piculę pari mensura æreo coquas uase, et eodem inducas modo. Ad rigorem. Antacotis lapis omnem rigorem ligatus auertit.

Ad oculorum equi dolorem. Suffusionem oculorũ equi tollis, si succo hederę, et melle attico inungas. Vt equo pauorem tollas. Equo pauorem tolles, si in dexteræ auris summitate, caudam caponi uiuo sublatam, suspenderis. Vt uinum bonum fiat. Vinum insuaue bonum facies, si decimã dulcis aquę addideris, et coquas fortius ad focum, donec ad tertias coquitur. Oleum bonũ & clarum fit, si in fundo anethum, & salem colloces. Oleum nigrum & sordidum clarum reddis, si nitri libram coctam, carbonibus tunsam, et cretam in uas miseris. Si autem uis idem iam bonum reddere, oleastri folia cõmode tunde, & massam libralem in uas mitte. Si autem suauissimũ uis facere, folia uiridia oleastri tunde, & in lintheolum mitte, et per idem lintheolum oleum colato.

Vinum.

Oleum clarum.

Eodem modo iterum oleastrũ tunsum macera, et patere dies aliquos permanere, & traijce. Vt putorem oleo tollas. Si oleastrum sine semine tunsum, diligẽter uasi submittas, & in sole colloces, ut calefiat, et post in aliud uas transferas. Pili ne nascantur. Corpus pueri, uel puellæ, priusquam pilos emittant, ouis Ortigarum linito, inperpetuũ nitidum præstas, si sæpius in locis consuetis perfrices. Confectio liquaminis. Mororum partẽ unam, duabus uini dulcissimi permisce, liquamini bonum saporem facies. Confectio passi. Hyssopi fasciculum, mala orbiculata decem in melle coque per triduum igni lento, ita ut tribus horis diurnis ferueat. Ad hemicranium. Hemicranius pausat, si uermes pari numero sinistra manu lecti, et in aceto optimo permixti, eadem manu linantur loco dolenti. Ad alopitias. Muscarum capita caluis locis capitis illita, uestiunt capillis. Item muscarũ capita combusta cum melle, alopitias tollunt. Murium etiam stercus aceto tritum auxiliatur.

D

Ne pili crescant. Ortiges, coturnices sunt.

Liquamen.

Passum.

Ad hemicranium.

Ad Alopitias.

Si aũt uolueris auxilium fortius dare, canis uenã ceruicis solue, & acępto sanguine inducis. Item de muscis suprascriptis inductũ caluo, etiam capillos restituet. Ad dentitionem infantium. Catuli dens, si casu decidat, dentientibus infantibus auxilium prestat. Et equinus dens, seu canis, uel uituli auxiliatur. Et si muri uiuo licium per acum in ore traijcias, & per intestini postremam partem adijcias, & filum collo suspendas.

Ad dentitionem.

❡ SEMEN quid sit, & unde nascitur.

Semen quid.

ALEXANDER amator ueri, appellatus discipulus Asclepiadis, libro primo de semine, spumam sanguinis eius essentiam dixit, Diogenis placitis consentiens. Itẽ Erasistratus, et Herophilus, essentiam seminis dicunt sanguinẽ. Hoc idem Stoici philosophi de ma-

Αναλομη .i. Abruptio corporum .

teriali semine senserunt, et demonstrationes alij alias deferentes, quasi in unũ cõprehensas enarrãt. A Primo igitur ut Herophilus ait, abruptio corporum hoc testatur, quam græci anotomin uocant. Etenim seminalium uasculorũ interiora atq; secretius remota sanguinulenta uidentur. Sequentia uero, siue secunda, plurimum a præscriptis demutata sunt. inferiora ac proxima seminis colorem habentia: quo probatur, in seminales uias sanguinẽ uenire, sed earum uirtutem albescere, atq; mutatam in se ministrans ire qualitatem: sicut etiam in fœminis post partum, si quid sanguinis nondum fuerit uteri nutrimento consumptum, naturali meatu suo, in mammas, & earum uirtute albescens, lactis accipit qualitatem. Secundo, cum illi qui frequentius usu uenereo depurgantur, sanguinis sustineãt per seminales uias emissionẽ. Siquidẽ celeritatis caussa essentia sanguinis in seminales uenire nõ sinitur uias. Tertio. Summum quicquam ex summo fieri necesse est. Summum est autem semen ex omnibus in nobis liquoribus: summus est sanguis. Semen igitur ex sanguine generatur. Quartum. Quicumque phlebotomati, sustinent post sanguinis detractionem pallorem, tenuitatem, debilitatem. Hæc etiam peracta uenere corpora comitantur: siquidem semen ex sanguine fieri uidetur. Quintum. Semen matrici appositum congelatur: ut declarant temporis abruptiones: quod est signum seminis, atque essentiæ de sanguine uenientis, & ad suam originem redeuntis, quippe præter sua uascula constituti. B Sed his omnibus Diocles, sectator Hippocratis, quem Athenienses iuniorem Hippocratem uocauerunt, assertionibus respondens, contra primam dixit: quomodo una atque eadem materies descendens per quosdam uiarum meatus uspiam phlegma fiet, uspiam fel, id est, cholera rubea, uspiam melancholia, uspiam sanguis. Fit etiam sanguis semen ex nutrimine, id est, ex cibo & potu, ex quibus & ipsi quatuor humores nutriunt, & non specialiter sanguinis eius mutatur initium. Alioquin debuit etiam in pueris seminis substantia seruari, cum materia sanguinis non desit.

Item contra secundam, hoc est, quod frequenti uenere uexati, sanguinem quidam excludant, dicendum: quod iugi adfricatione aliquæ interioris coli uię sanguineę uideant. Deniq; illis maxime urinã facientibus, partiũ mordicatio sequitur. Contra tertiam, quod in nobis magis summus uideatur spiritus, non ut illi putant sanguis, qui neque per se moueri potest. Contra quartam dicendum, quia phlebotomatis non solum sanguis egeritur, uerumetiam spiritus: & eosdem non pallor, siue fatigatio, uel cætera sequi uideantur. Hanc igitur essentiam seminis dixerit fel, aut stercora.

Contra quintam dicendum, quod sępius concęptione declinãte purgationes fiant, et propterea si quid sanguinis in matrice remanserit semine congeletur. Ipsum denique foras effusum, & non in matricem ueni-

Herophili rationes.

Semen ex sanguine.

Dioclis responsio.

C ens nunc in sanguinis reducitur qualitatẽ, aut congelari potuit in similitudinẽ sanguinis. Diogenes autẽ Apollonij, essentiam seminis similiter spumam sanguinis dixit libro physico. Etenim spiratione adductus spiritus, sanguinem suspendit: cuius alia pars carne uiuit, alia superans in seminales cadit uias, & semen facit, quod nõ est aliud quã spuma sanguinis spiritu collisi. Aristoteles autem, semen inquit aliud principaliter uocari, aliud participio. Cuius primum semine feruens quidam in liquido spiritus, atq; in complexum uenereum prosiliens, fit cum liquore, qui sit similis igni terreno. est enim corruptiuus. Ille autem qui diurnus atque æthereus est, si quidem fit nutribilis, germinum atq; animalium, clauso feruore seminis in liquido, comparabitur. Participio autem dicunt appellari semen spumam ultimæ digestionis nutrimẽti. Primum etenim consensum cibos in ore accipit: secundum in albo: tertium cum in sanguinem mutatum est. Igitur superantia supradicta non inutilia, ut urina, uel stercora, sed ut illud quod in panificio separant panifices, fermento relicto, alterius panis confectioni profuturo.

Quærunt etiam, qua caussa conferuens atque crassum, post digestionem, aquatum atq; frigidum fiat, cum necesse sit. Attendunt esse ex duobus, hoc est, aut terrenum, aut aquosum.

D Diocles his assertionibus respondens, ait in libro trigesimo octauo. Hippocrates, quem primarium medicorum appellamus, suo testimonio affirmauit de seminis natura: eo quod ex nutrimento, quod grece trophin appellamus, sicuti & omnes humores, ut musculi, nerui, uenæ, & arteriæ, uel reliquorum membrorum, seu cordis, & cerebri, ubi principaliter anima consistit, suum alimentum, uel nutrimentum percipiunt ex cibo & potu: sic itaque & seminales uiæ, quas grece spermaticos sporos appellamus, ex nutrimento replentur, & sic calefacti, incitati a uenere, deriuatio seminis fit. Quę & ipsę uiæ seminales, a cerebro initium alimẽti percipiunt, ad conficiendum animal. Ad hęc consentiens

Diocles in Aristotelem.

Diocles ait. Cur Aristotiles definiuit terrenũ, aut aquosum esse semen? Inanem atq; uacuam definitionẽ opposuit. Sed si aquosum, cur feruore nostro crassescit? cum liquida magis frigore post digestionem soluãtur, Etenim terrena feruore solidantur, nec tamen frigore soluuntur. Sed hanc quęstionem differens, ait semen contineri terrenum æque liquoris & spiritus essentia. Efflato autem feruore suo, aquosa remansit qualitas, sed gelatur: siquidem terrenam quoq; habebat substantiam. Album si quidem fit spuma. Deniq; culpandum inquit historiographum Herodotum, et Thesium medicum. Historiographum Herodotum siquidem, quod dixerat semen ethiopũm nigrum uideri. Thesum uero medicum, quod elephantorũ semen ita post egestionem solidari dixerit, ut electri similem substantiã sumat: sanguis etiã non paruus, et ita ueniẽs in uentrẽ motus, ut a plęrisq; epilepsia minor diceretur. Quo fiet, ut melius

quisq; dixerit, quod sit quidẽ alba spuma, sed non solida. Lac enĩ quoq; eius coloris ostendit, nec tamẽ ilico seminis essentia, seminis deriuatio. A

Ad hæc Diocles. Quippe cum sit omnis spuma leuis, atque fistulosa, & inanibus capillis uacuata, & facilitate scissibili solubilis: semen aũt ut a cunctis prospicitur, uel intelligitur, est graue, tractuosum, glutinosum, & non facile solubile, neque fistulosum: ostendo & alia multa, non esse semen essentiam sanguinis. Omitto plurima, & a plurimis animalia sine sanguine memorari: utputa, pulpas, sepias, lollia, ostrea, spondulos, pernecas, prosacines, qui sua uirtute nauim bellificantes, opposito ore, uel mordente immobilem retinent. Nec tamen hæc omnia sine suo semine procreari possunt: quomodo etiam in usu uenereo spuma generari. Persuadent autem cadentibus membris, cum in apertionibus corporum, quas anatomas uocamus, pastus in suis uasculis reperitur. Asclepiades autem consentiens, ait essentiam, atque seminis uniuersalis hominum, uel animalium, item principalis corpusculi intellectu sensam: subiectam autem sibi pastilitatis cruditatem, hoc est, nouum cibum accæptum, siue noua subinde nutrimenta. Vult enim ex crudis fieri reddibitiones: ut accæpti cibi disiecta materies in corpusculis minutata, seu cocta, & in lacteum humorem mutata, omnes per corporis partes, ac particulas discurrat: atque ita in nares ueniens, mucilentum faciat liquorem, in uesicula iecoris. Fel non aliter etiam in seminales uias cadens, ea cum naturali uirtute, siue fabricatione semen fieri, ut beatissimus Hippocrates affirmat. Asclepiades. B

Lapidem dicit Hippocrates in uesica generari superatione feruoris, cum attracta, seu descendentia urinæ terrore in uesica resident, ex feruoris densitate nimio perfusa liquore, seu calore: sicut inquit uidemus fieri etiam in fictilibus uasculis, quæ humecta admixto liquore molliore fornacibus ingeruntur: tunc desiccata feruore, in lapideam soliditatem ueniunt. Quæ & ipsa uesica uelut uentosa ab artifice posita, ad se humorem attrahit, & ex omni regione corporis ad orificium eius decurrit, & sicut humor tenetur a lacte secernitur: sic itaque urina a cibo iam cocta, atque in sanguineum colorem mutata, uel lactaneum secernitur, effluens ad inferiorem locum, in corpore ad id prædispositam uesicã, per uritidos poros suscipiens in se urinã uiridis coloris. Quæ & ipsa uesica habet super se duos renulos neruosos, non ad suscipiendam urinam, sed ad respirationem, uel uaporatinem. Causa Lapidis.

Lacte autem fieri, uel nutriri dictum est ex nutrimento: quod si quid fuerit crassius, ac pinguius, exprimit, uel excludit uteri per angustias, aut meatum: quo expresso, & in humecta ueniente, pinguicies egeratur, in mammarum, aut fistulosas uias ueniens, lactis accipiat qualitatem.

Pubertatem & barbam nasci eodem tempore laxamento cutis, quod

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C laxamentum fiet emissione seminis: ante enim fieri non potest. Nunc igitur naturę nutrimentum per laxatas uias corporis exiens, aëris frigido tactu nimia densitate cöactum, in capillos uenit. Denique eunuchi barbire non possunt: quia semen non emittunt. Denique & infantes nati minime ambulare possunt, ut reliqua animalia: quæ mox ut nata fuerint, ambulant, infantes uero minime: ob hoc. Quia omnis calor in capite est constitutus. Omnes uiri artus phlegmatico humore sunt corroborati: eaque ratione neque nerui, seu musculi suum officium rite adimplere possunt, nisi ex cibo & potu incitatus fuerit calor, qui in superioribus locis est constitutus, id est, in cerebro, qui durinando omnẽ corporis regionem calefacit, atque soluit. Neque mulieres barbire possunt. quanquam etenim semen emittere uideantur, non tamen ita emissionis tempore ut uiri mouentur, quo possit cutis fieri laxamentum. Hinc igitur delicatiora & frigidiora sunt mulierum, siue eunuchorum corpora: & non osculatæ, neque minime incitatæ si fuerint, aut concussæ a puerili semine, ante hoc tempus semen emittere non possunt, ut uiri in fine uiæ: neque in his necessario prohibetur usque ad superficiem corporis exire nutrimentum, & propterea supradicta loca

D capillis deseruntur. Hic de septem annorum caussa nascendi conijcit compendiosam fœtus perfectionem fieri, quotiens summo temperamento primordiorum, cõfectum semen in matricem uenerit. Ipsa quoque similiter temperat etiam nutrimenta minime insidiosa. Etenim in nono mense, magis partum fieri, perfectionis est caussa. Quæ cum forte septimo fuerit mense commota, raro quidem, sed rationabiliter fiet. Octauo tamen mense non facile nutribiles sunt, non est amilicatus fœtus, pro ratione ponderis. Septimo mense, ad inferiora loca descendit ex superioribus spacijs. Dehinc si fuerit perfectus, rumpens membranas, nutribiliter excluditur. Hinc quassat membranas, & totam matricem, qua ex quassatione generatur tumor. Rumpere autẽ cum non potuerit supradictas membranas ac matricem, siquidem nondum conueniens habet pondus, ac perfectam fortitudinem, necessario permanens uenit in octauo mense, & laborem facit prægnanti, donec tumor quassatione gemens resoluatur. Qua desinente, nonus mensis rursum uenit.

Leuior caussa est aũt partus secundum Hippocratem uteri perfectio, ex qua fiet nutrimenti inopia, & eruptio membranarum. Quamdiu enim paruus fuerit fœtus, sufficiens carpit ex matre nutrimẽtum. Cum autem ad perfectam uenerit magnitudinem, plurimo necessario indigebit, quam ualet grauida subrogare. Tunc incommodis affectus est nutrimenti. Ad quod acrius commotus, rumpit membranas: & celeritate eruptionis prominet. Fit etiam umbilici marcor, cum iam non poterit ualere nutrimenta ministrare.

Tempore autem instante concipi, atque collocari manifestum est,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

ſeptidomum uero ſeptem ſpacijs contineri, ſeptimo menſe dentes naſci, aliquibus nono: ſeptimo anno infanti dentes cadere: bis ſeptenis pubeſcere & nucleantib. mãmillis ſemẽ generare: ter ſeptenis & uno anno barbam maturare, ſeptidomis ægros periclitare. Quid minus? Septem ſtellis omnia miniſtrari ſic infantem in utero ferri atque componi, curſum Solis & Lunę duodecadion terminare. Eſt autem numerus ſepties multiplicatus. Ita partum conſummari. Sed figuram hominis infans accipit primo quadrageſimo aliquando: aliquando & trigeſimo die, ſicut ait Hippocrates in libro quadrageſimo nono de infantis natura. Et uidi quandã mulierem in partibus Gazæ, triginta dierum abortum feciſſe maſculum, cuius omnia membra ex integro confirmata conſpexi. Nam & cor ipſius quaſi granum papaueris magnitudine exiſtimaui.

A

Quãdo in utero formetur homo.

Hos autẽ numeros, ut partus edatur, ſepties multiplicare oportet: ita ut quicunqꝫ die trigeſimo in utero materno figuram hominis accipit, ſeptimo menſe naſcatur: hos dies ſepties multiplicabis, & efficiuntur dies CCX. qui fiunt menſes ſeptem. Qui autẽ quadrageſimo die figuram hominis accæperit, nono menſe intrante, decimo die naſcitur. Septies multiplicabis dies, efficiuntur. CCLXXX. qui fiunt menſes nouem. Itaqꝫ die decimo, ut diximus, ſeptimo, aut decimo menſe, qui naſcuntur, uitales erunt. Manifeſtum eſt, infantem in utero temporibus firmari. Quomodo? Intendite. Primo menſe iactus ſeminis noſtri in utero materno congregatur in umbilicum, in hoc eſt congregatio. Secundo menſe expreſſio eſt corporis. Tertio menſe, quia priore formatum eſt corpus, ei tribuitur anima. Quarto menſe ungues accipit, & capillos ducit, et motum facit infans in utero materno. Ideo quarto menſe prægnantes naſcuntur. Quinto menſe facit caracterem patris eius, aut matris, aut adulterium demonſtrat. Sexto mẽſe adijcit neruorum confirmationẽ. Septimo menſe medulla conſolidatur. Octauo menſe oſſa durantur. Nono menſe maturatũ mouet infantem effectus naturæ rerum beneficijs. Decimo menſe de tenebris ad lucem exit, tardę ætatis ingreſſu maturatus, & proficiens. Igitur Cor aliquando cũ ex pulmone impletur, ſi quid per ſuperficiem cutis uenerit, recuſat, atqꝫ recludit: aliquando cum pulmo deficiens cordi nõ dederit, ſi quidem eo tempore cum accipiendum officium uiſitatur ſuperioribus hauſtibus, tunc rurſus corpus ex toto corde ſumit aërem ſibi cõſuetum, atqꝫ ita reſpirationis perficit officium, differenti tempore inducens frigus, ſemper corpori neceſſariũ. Sic enim ſupradicto exemplo ignei ſplendoris, ſeu radij, ex partibus loci in corde conſtituti, in quo anima conſiſtit, uſque ad omnes fines corporis iſtis ſuperuenerit, & conſenſus in illis partibus fiet, in quibus etiam irruentia perficiuntur. Sed ſpeciales quoque, uel quæ in ipſis geruntur, expones, aut unam eſſe ex corde ad quam eandem uirtutem ſenſificant, quæ ad animã tranſmittet, ſed pro uiarum diuerſitate fieri differentem.

B

Infantis crementum.

Animę ſedes.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C Cum enim inquit, uiuus suis uisalibus fuerit constitutus, uisus perficitur: cum in audibilibus, auditus: cum in odorantibus, odor: cũ in linguæ partibus, sapor: cum in toto corpore, tactus. Sicut enim una atq; eadem cibi materia prouidentia uiarum nutrimenta ministrans, nunc neruos, uel arterias, nunc uenas, aut ossa, uel musculos transit, non aliter sensificat uirtus animæ secundum accipientium uiarum differẽtiam. Si per omne inquã corpus mundæ essent uiæ, ut in oculis sunt constitutæ, per totum corpus forsitan uideremus. Nunc autẽ, quia secundum uiarũ differentiam hoc fieri non potest, recte uisum inquit, hoc genere celebrari: cum ex corde sensifica uirtus limpida, atq; splendens, ad oculos prouenit, infusa per humorẽ uitreum, quẽ Græci hialoiden uocant. Exinde rursum redit ad sphæram, hoc est, oculi ultimã interius tunicam, quam Græci cristalloidem uocant, seu phacoidem, aut disaidem: tunc tenuans atq; splendificans sphęram, ad eius centrum ac mediam partẽ, quam appellamus phacoidem, confugit. Exinde ad pupillã omnis concidens, celerrimo lapsu per eius raritates accipit casum, tanq; ex suffecto secundum sphæram a uertice, ad tenuem pupillæ uiam conductum: atq; ita irruens uisibilibus rebus, hoc est, quas uidemus, earum facit apprehensionem.

D Sicut inquit ignis uicina corpora exurit, distantia calefacit, remota illuminat: longius autem constituta neq; urit, neq; calefacit, neq; illuminat, dissoluta omnino seu perdita uirtute: sic etiã anima in cordis altitudine habens rationabilẽ uirtutem, quam tendit usq; ad corporis fines, omnes sensus perficit: sed ab his decidens, in aërem eundẽ euanescẽs, in alios sensus scinditur: neq; iam seruans sensificam uirtutẽ, dehinc quod in uisu sensifica uirtus per multa uenit corporis mẽbra, ex angustijs ad mundas uias, & propterea pura atq; illibata peruenit, & splendens, proprio uigore seruato. Accedit etiam, quod secum plurimũ luminis ex anima trahat ex corde perfecto, in similitudinem radij per uisificas uias irruat, et ab hoc corpore in aërem cadens, longo itinere non intereat. Ad alios uero sensus uirtutes uenientes, per apertiores feruntur uias, ad plurimum spiritali ac ualida materia circumseptas, quorum admixtione obscurantur: ob hoc mox corpore in aërem ueniente intereunt, plurimo sibi aëre permixto.

Comparatio aptissima.

¶ De LINGVAE natura.

ETENIM Linguam fine suo naturali esse constituit: dehinc mollem, atq; laxiorem: siquidem gustãdi capacem. Sed sinu suo fabricatã: ne traducta ab aliquo qui in se esset succo & rarefaceret, & iudicium eorum qui extrinsecus irruerint, subuerteret. Mollem autem factam, quo facilius, seu celerius per eam sensifica uirtus currens gustata apprehenderet. Laxioris uero naturæ atque raram, quo celerius præuenta transuoratione eorum quæ sumuntur iudicium fieret.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

De CEREBRI natura. A

ITEM CEREBRVM sine odore esse constituit, atquè sine sono: siquidèm in ipso sit apprehensio odorandi, atquè tangendi, seu audiendi. Sed sine odore inquit quid possit? nunc uerò à supradicto officio ad suum odorem atquè nuncians abiret. Irruentium iudicium autem sine sono, ut silentio capitis uoces acciperet ac probaret. De quo etiam testam natura iugem, omni ex parte circumdatam confecit: ut sumpta sensuali uirtute, facilè iudicium fiat ad irruentem uocem.

De VOCIS natura.

VOX NASCITVR ex totius corporis spiritu, uel pulmonum, qui sunt in modum follis ferrarij, in dando, & accipiendo spiritum uenientem & pereuntem in capite, & resonantem: & sic uocis densitas ab uniuersis auditur. Sic deniquè nocte uoces, densitate aëris perseuerantes, longius & à longè constitutis audiuntur, perdurante aëris laxioris caussa. Dissipatæ, etiam proximorum difficilius audibiles fiunt. ~~~ ferientes

De TACTV.

TACTVM autem esse inquit sensum capientē. Sed si lenia fuerint, atquè ęqualia, & tenuissima, exterius, siue interius irruentia, corporum suauitatem facere: si autem aspera & concissa, dolorem. B

De PVRGATIONE Fœminarum.

FIERI autem purgationem fœminis ait. Siquidèm concaua, atquè inanis, & feruens, & uenosa sit matrix: ut ad inanitatem humecta ueniens, materiæ ingerat feruorem. Venas quoquè naturaliter materiosas corrigit: ut post implementum uasculorum, osculatione interius facta, sanguis excludatur. Vt autem per singulos menses hoc fiat, caussa inquit extat: quòd tales sint uiæ, siue pori, ut mense repleantur, & post implementum rursum osculatio fiat, ac deinde purgatio sequatur. Quæ adhuc nouellis ætatibus fieri non potest, nequè declinantibus. Siquidèm in nouellis nondum sint uiæ dilatatę atquè capaces materiæ plurimæ. Item in declinantibus, siquidèm conciderint: uia etiam frigida atquè torpens. Naturaliter autem suspicatur, matrici compati mammas.

De SEMINE.

ITEM MASCVLorum semen suam habere naturam, ut ossa, uel neruos, aut carnem, & his similia, & non ex alienigenis fieri. Ostendit enim ad generandum mense nono, uel iam fœminam conuenire. Seminis autem iactum ait, nō nisi solùm iaculando fieri. Non enim sufficit hoc intantum penetrare, ut fundum matricis teneat, sed ipsum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C quoquè iactum seminis, siue excussum rapere ad se adducendo, atq; suę inanitati concedere: ut iaculum piscaturus: & ut medicinalis cucurbita apposita, carnes ad se adducit, adiuuãte feruore: uelut lucerna & flamma oleum ducit ad se. Dehinc forsitan etiam, ut delectatione cõceptio fiat siccitas, rapit eam. Quod etiam ad pœnitentiam quandam seminis afficiantur fœminæ, probatur ex eo: quod ante coitum agantur stimulis.

Partuum diuersitas.

Sic deniquè si prior fœminini seminis cursus in uasculis concidat, masculi ex eo nascuntur, superueniẽte simili semine. Si uerò antecesserit uirile semen, & in uasculis ceciderit, prius superueniente fœmineo semine, fœminæ nascuntur. Hinc est rationi humanæ consentaneũ, quod uirili semine puellæ nascantur: ex fœmineo semine, pueri nascantur. Si itaquè utrorumquè semen permixtum, obuiando sibi in uasculorum cauitatem ceciderit, hos uiragines appellamus. Exinde prudentes atquè pulchri nascuntur, ex uno consensu, nihil in se retinẽtes iracundiæ. Deniquè si ex uno consensu permixtio seminis non fuerit, sed uacanti animo incitatum fuerit, seu in uasculis ceciderit, debiles atq; sine intellectu nascuntur: eo quod ipsum semen minutũ moueatur, non ut pingue rationabiliter, sed aut cholericum, aut aquosum, aut cœnosum, aut corruptum, sæpius muti, aut surdi, aut rari: eo quod non sit integrum semen,

Viragines.

D nec tempore competenti. Geminorum genus nos dicimus: eo quod in orificium uuluæ duo aditus abire noscuntur: ubi si uicissim, uel si diuisum in duas uel tres partes semen in uasculorum capita ceciderit, gemini, uel trigemini nascuntur. Ictericum inquit fieri, quod turgescente iecore, seu tumente uesicula, quam fel appellamus, debilitationem superatione nutrimenti caussetur, & non potest ad digestorias uias, seu rationales peruenire: unde fit totius corporis obduratio, stomachi, epatis, splenis, atquè pulmonum, siue intestini cæci. Et propterea prohibetur fel ad uasculum permeare, quod græcè holedon uocamus: & ita agitata siue perfusa corpora, aut uiridescere, atquè deformes & pallentes cutes facere. Somnos inquit fieri, animæ atquè corporis indulgentia, id est, sedato feruore, qui insomnietatem facit, qui calefacit & desiccat metucas cerebri. Temperatis & humectis itaquè metucis, dulcis somnus corpora reformat. Bolinũ inquit fieri ex ariditate & siccitate totius corporis, & obstrusis uijs ex melancholia, quæ est tardior ad curandum, ex quibus uijs fames, siue appetentia ciborum fiet.

Dysenteriam inquit fieri, uel lienteriam, nimietate frigoris, ac liquidorum humorum, quam græcè dacchodes uocamus: quæ descendendo & exurẽdo intestina dysenterias, uel lienterias facit, ex defluenti carne uenientium atquè uentre ruentium, quę nutrimentis admixta, seu cibis sumptis, corruptione sua nequè sursum carnis uias accipere sinat nutrimentum, aut corpori propiare. Cordapson autem & ileon fieri humore generato dixit in ore coli argillosorum, liquidorum humorum ob-

stru-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

ſtruſione: ſed cordapſon inferiore oſculo fieri dixit, quod eſt oppoſi- A
tum, uel ſpectans inteſtinum, cui nomen eſt arcon. ſiquidèm neq; ſter-
cora in ipſum, neq; uentus irruat, neque cliſteris iniectio accipiatur,
omnibus concidentibus & obſtantibus iniectionali. Auliſculeon uerò
in ſuperiori oſculo fieri, quo liquor tenue deniquè expectat inteſtinum,
& inflationem, ſeu uentos, & ſtercora aliquando irruentia accipiat, &
cliſterem quoquè: ſiquidèm inferius oſculum non ſit obſtruſum, ſed
non liberū tranſitum ad ileon fieri, concepto ſeu retento ſpiritus iaculo,
& prohibente nutrimenti naturalem meatū. Hoc ſæpius continget inci
pientibus, & qui cauſſas non intelligunt, aut per uerecundiam, ſeu po-
tentem perſonam, ſicut in clepshydris, cùm acceptus ſpiritus prohibet
tranſitum liquidorum humorum, ſeu ſurſum exuſto atquè congluti-
nato nutrimento, tranſitus inteſtini atquè eius fieri receſſus non ſina-
tur; uel duratis inteſtinis, nimia ui ſpiritus, ita ut prohibea-
tur irruere nutrimentum.

¶ Quomodo ESCA, uel POTVS per omne Corpus diſtribuuntur.

TRIA INQVIT officia, atquè diſcretiones in corpore nu- Digeſtiones tres.
trimentum ſuſtinere. Quorum primum in uentre mixtum conſtituit,
calefacto atquè decocto, ſecundùm in uenis, tertium in particulis: quia
pro membrorum diſpoſitione ſupradicta accipiunt. Sed ex primo offi- B
cio atquè diſcretione ſi quid inutile fuerit, in ſtercora per inteſtina de- Stercus.
uenire. Ex ſecundo autem, quod uenis perficitur, ſuperfluum in uri- Vrina.
nam tranſire, atquè in ueſicam decurrere: quæ ſub uentoſali artifice po-
ſita, ad ſe humorem attrahit, uel ex omni parte ad orificium eius decur-
rit, ſicut humor tenuatus à lacte diſcernitur. Item ex tertio officio, quod Sudor.
in partibus poſuimus, quæ in ſe ſupradicta ſuſcipiunt nutrimenta, ſi
qua ſuperflua fuerint, tanquàm aliena per ſudorem egerint. Tribus er-
gò, ut ſupra diximus officijs ac diſcretionibus, non rectè conſtitutis,
non digeri cibos, & in alborem inquit uerti, putredinem, ſeu fermento-
ſam ſumere qualitatem: quam zimoſin appellauit: quod & ante ipſum
cæteri probauerunt: & in exaltationem tranſire, ſeu mutari, ut neque
adduci ſpiritus, neque humoris eſſe uideatur, ſed inter utramquè natu-
ram, neutrum probetur. Horum igitur utrumq; cuſtodiens anima, ex-
ternum frigus inducit, hoc eſt, aëre partitum eſt. Huncquè adduci non Spiritus aëris.
ſolùm per nares, uerùmetiam per totum corpus, officio commutato.
Quando enim per nares inferius adducitur, per fauces ad pulmonem
fertur: exinde pars cordi, pars thoraci tranſmittitur: tunc impletis lo-
cis, inductus aër per uias totius corporis, denuò totus regeritur. Quan-
do autem ex pulmone, atquè corde, & uentre redditur, rurſum per fau-
ces reciprocus fertur ad narium atquè oris uias: tunc uia ſeruata, rur-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C sum per totam corporis superficiem inducitur per eiusmodi, qua per su pradictas uias exierit. Sic etiam per podicem, atquè intestina, ac uentrem, quòd etiam per totam corporis superficiem, seu cutem respiratio fiat, manifestum est ex eo: quòd cùm medicaminũ atq; unguentorum uirtutes usquè ad altiora uiscera perueniant, necessario materię tenduntur, & oppresione uentris perurgentur. Etenim per superficiem, seu cutem corporis, & rationabiles uias, id est, digestorias, inuisibili dispendio insumptione facta, sequitur ut inanitas non ualeat substantiam retinere, id est, cibum, uel potum: cùm semper irruenti materiæ cædit: atquè ita opprimente uentre, nutrimenta partis uniuerso corpori traduntur. Sic itaquè compresso stomacho, idem domino corporis escas quas suscepit, crudas atq; acidas seu limosas ad superiora reiactat, atquè euomit, impellente feruore. Anedum inquit fieri, quem nos redibitionem uocamus, cum per inane in obstrusione uenæ, quæ ex corde sumit initium, seu pulmonem, cùm cogitur transgredi per eam à corde, reciprocus ad materiam quæ spiritum spargit, per omnem corporis regionem: & ob hoc non sinens spiritum recto ac solito cursu moueri, usquè ad corporis finem, sequitur ut turbatus mentem commoueat, & casum corporis faciat, atquè adductiones & raptus diuersos. Aut si fortè omnia quæ in nobis liquida, seu argillosa, & crassiora, & feruentia sunt, hæc fuerint obstrusa, secundùm eos meatus, quibus et respiratio credita sequeretur.

Caussa epilepsiæ.

D Certante autem inquit interiore spiritu, seu feruore cum festinatiõe exeundi, & obuiante frigore festinationi intrandi, turbari mentem, & spiratione retentatos artus fieri, seu casum, seu malefactionem, uel clypsim animæ, usquè dùm calor ex altioribus locis mutatus, seu abductus, obduratas, uel clausas uias subtilitate caloris interrũpẽdo puias faciat, qua sanguis uel spiritus consuetudinariũ sibi iter consequatur. Hinc fit epilepsia, compatiente sibi bulini passionem, quæ fit ex ariditate & siccitate totius corporis ab anno trigesimo usquè ad quinquagesimum. His frequenter ego carpision epithimo permixto, seu samsuco, uel abrotano, seu carui semen cum asaro, in hyssopi aqua decocto, ieiuno bibendum dedi, & ad meliora prouocaui. Opium cyrenaicum ad odorãdum naribus opposuimus. In locis refrigeratis, benè olentibus repausandi locum accipiant, seu ubi flores herbarum dispersi fuerint. Ab inquietudine uociferantium custodiendi erunt.

Sternutatio

Sternutatione reflationem inquit fieri limoris in cerebro constituti, cadentis per nares. Simili modo etiam aurium tinnitum, superantibus liquidis in capite ac reflatis, decidente spiritu. Hinc sæpè etiam aurium dolorem nasci, uel ex concæpto spiritu & assumptione, atquè erumpente & extendente partes. Item fluentis humoris acrioris caussa per auditorias cauernas, exulceratis finibus, transeunte humore in loca uulnerato.

Oscitatio.

Oscitationes item fieri, cõaceruati spiritus atq; erumpentis caussa, &

illati, per ſolitas uias decurrentis, mouente ſpiritu à parte, ſiue extra cor- A
dis pulſum. Ob hoc cum lachrymarum fluore ad ſuperiora fertur. Te-
tanici uerò fiunt in ſtatione ſanguinis arteriæ, qui ex corde fertur fieri.

Spaſmum opoſtotonum fieri inquit, ſpiritus concæptione, ſiue ſum- Spaſmus.
ptione interius ſecundùm ſpinam conſtituti, & qui uenarum inferio-
res regat partes. Quando enim inquit, concæptus ſpiritus in exitum cœ-
perit perurgeri, nec tamen ualuerit exire, anguſtiarum cauſſa irruens, ue-
narum ſummotationibus, totius corporis, atq; totis ceu ſumptis alis, uiq;
occluſionem, atq; attractionem neruorum, muſculorum quoquè facit.

Peripleumoniam uerò inquit fieri, aſtante ſanguinis plenitudine, aut Peripleu-
nimio tumore facto, quæ polmonem penetrant, unde & reſpiratio im- monia.
peditur oppreſsione pulmonis, & denſatio in uaſculis, hoc eſt, uenis:
item aliam obſtruſionem ſpiritus generari, aliam liquoris acrioris incer-
ti, & tranſitum uiarum non habentis.

Similiter & Pleureticæ paſsionis duplicem dedit ſubſtantiam. Icteri-
cum inquit fieri, qui apud nos auriginoſus, ſeu arcuatus uocatur: nam
uulgus morbū regium uocant. Fit obſtruſo meatu, qui ad uentrem du- Morbus
cit ex eo, qui ad fellis folliculum tendit. Suſpicatur enim, ſi quid in ſan- regius.
guine fuerit acrius factum, hoc per ſpirationem tenuem, ad iecoris ferri
ueſicam, quam fel appellamus: atq; ex ipſa exuberatione facta, aliud ad
ueſicam, aliud ad oculos, aliud ad ſuperficiem totius corporis effundi, B
fortificandi corporis cauſſa, ſeu per uim naturalem pergere: quo extra
corpora atquè debilia, ex hac materia admonitionem atq; deformatio-
nem, & fellis egeſtionem atq; exuberationem in ſe ſuſcipiant:

Singultum uerò inquit fieri, ſpiritus accæpto in quaſdam uocales ui- Singultus.
as, & decidente paulatim in uaſculis, ubi frigidus liquor repoſitus eſt.
ſicut ex aqua uidemus ueſiculas ſurgentes, deſcendente pluuia, atquè
ſtillicidio. Hydropem inquit fieri ſanguinis corruptione per frigi- Hydrops.
dum torporem. Feruore enim, naturale nutrimentum in ſanguinem co-
gi æſtimat: quo extincto, per morborum tarditatem ſupradicta materia
inaquetur, deſtinata in ſanguinis uentris ſubſtantiam: ac deinde in loca
uenarum, quæ periton membranæ, & inteſtinis interiecta ſunt, & diffu-
ſo liquore obſtrudētem hydropem naſci ſiue perfici ad tumorem totius
corporis. ¶ Diuiſam eſſe dicimus medicinam in partes quatuor. Re- Partitio toti
gularem, quam Dietam uocamus. Manuum officium, quod Chirurgi- us Medici-
am uocamus. Medicamen, quod Pharmaciam uocamus. Prænoſcenti- næ.
am, quā Prognoſin dicimus. Corpus aūt noſtrū ex tredecim commi-
xtionibus cōſtat: neruis, uenis, renibus alternis, pinguetudine, oſſibus,
unguibus, cartilagine, capillis, ſucco, ſanguine, medullis, membranis.

Animę regimen in corde conſiſtit, quæ per ſubtilitatem ſpiritus ſemi
nata eſt per omnem corporis retentionem.

Digeſtionem inquit feruore fieri, & ſeparatas eſſe corporis materias, Digeſtio.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

C sanguinem in uenis contineri, spiritum in arterijs.

Sed pulmonem esse ueluti cellarium, spiritus ad arterias mittendi, seu replendi omnem corporis regionem, ex quo spiritu omnes nostri arcus commoueantur. Phreneticam pasionem inquit fieri, tumore in corde suffecto, & suffocato sanguine, seu calore consuetudinario, ex quo cerebrum sensum & intellectum præbet. Aliud est enim, quod intelligitur, aliud quod sentitur.

Cerebra duo. Sic itaquè duo cerebra sunt in capite constituta. Vnum, quod intellectum dat. Aliud, quod sensum præbet: idq́; quod in dextra parte iacet, ab eo sentitur: à sinistro uerò intelligitur: ob hoc sub ea parte subiacente corde, & semper uigilante, audiente, & intelligente: quia & aures habet ad audiendum. Quod

Præcordia. & Præcordia habet uentris, id est, recæptacula sanguinis, & spiritus singulis in partibus secundùm aures, nunc ex ue-

D nis promere sanguinem, nunc ex arterijs spiritum.

Nam arteria multum habet spiritum, & modicum sanguinem. Vena autem multum sanguinem, & modicum spiritum.

¶ OCT. HORATIANI ad Filium EVSEBIVM Quarti LIB. Finis.

In Octauum Horatianum

INDEX.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1996/D/2